

Τμήμα Οικονομικών
Επιστημών

**MSc law &
economics**

DEPARTMENT of ECONOMICS,
UNIVERSITY of MACEDONIA
and SCHOOL of LAW,
ARISTOTLE UNIVERSITY of THESSALON

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Νομική Σχολή

ΔΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:

**«Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ:
ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΜΙΑΣ ΝΕΑΣ ΕΠΟΧΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ
ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ»**

Επιμέλεια: Ευδοξία Π. Βουζουλίδου

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Ασπασία Τσαούση

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Ειδίκευσης «Δίκαιο και Οικονομικά»
με εξειδίκευση στον τομέα «Δίκαιο των Επιχειρήσεων»

Θεσσαλονίκη
Σεπτέμβριος 2020

“Persuade your neighbors to compromise whenever you can. Point out to them how the nominal winner is often a real loser - in fees, expenses, and waste of time. As a peacemaker the lawyer has a superior opportunity of being a good man. There will still be business enough.” -Abraham Lincoln

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο του διδρυματικού μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών «Δίκαιο & Οικονομικά» του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Στην προσπάθειά μου με βοήθησαν προσφιλή πρόσωπα του ακαδημαϊκού και εργασιακού μου περιβάλλοντος, τα οποία και ευχαριστώ θερμά. Ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου, κα Ασπασία Τσαούση, για την καταλυτική συμβολή της, μέσα από τις στοχευμένες συμβουλές της, την εμπιστοσύνη της και την γενναιόδωρη διάθεση του πολύτιμου ακαδημαϊκού της χρόνου. Τέλος, ευχαριστώ από καρδιάς την οικογένειά μου για την αγάπη και την διαρκή συμπαράστασή της.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία πραγματεύεται το ζήτημα της Συνθήκης της Σιγκαπούρης των Ηνωμένων Εθνών, για τις διεθνείς εμπορικές συμφωνίες διαμεσολάβησης, η οποία υπογράφηκε στην Σιγκαπούρη, στις 7 Αυγούστου του 2019. Αναλύεται το ιστορικό της κατάρτισης της Συνθήκης πριν το στάδιο της υπογραφής, καθώς και τα βασικά χαρακτηριστικά και τα σημεία κλειδιά, τα οποία είναι ικανά να παράσχουν ένα στέρεο πλαίσιο για τις εμπορικές εταιρίες οι οποίες αναζητούν μια εναλλακτική, φιλικότερη, οικονομικότερη και ταχύτερη λύση στην κατεύθυνση της επίλυσης των μεταξύ τους διαφορών.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αναδειχθεί η σημασία του νέου αυτού νομικού εργαλείου που ετοίμασε η Επιτροπή του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο του Διεθνούς Εμπορίου, ιδία για την εξέλιξη και την προώθηση του θεσμού της διαμεσολάβησης, σε επίπεδο διεθνούς εμπορικού δικαίου. Επιπλέον, μέσω της ανάλυσης των κύριων χαρακτηριστικών της Συνθήκης, επιχειρείται να καταδειχθεί ότι πέρα από την λειτουργία του θεσμού της διαμεσολάβησης ως ενός από τους πιο διαδεδομένους τρόπους εναλλακτικής επίλυσης των διαφορών, θα μπορεί εφεξής να αποτελέσει και τον πιο αποτελεσματικό μηχανισμό επίλυσης των εμπορικών διαφορών. Και τούτο διότι, στην ευπροσάρμοστη στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες των εκάστοτε μερών διαδικασία της διαμεσολάβησης, η Συνθήκη της Σιγκαπούρης θα εισφέρει την εδραίωση ενός νομικού καθεστώτος αναγνώρισης και εκτελεστότητας για τις εμπορικές συμφωνίες διαμεσολάβησης διασυνοριακού χαρακτήρα, οι οποίες emπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της.

Προσδοκάται ότι χάρη στο νέο νομικό καθεστώς της Συνθήκης, τα μέρη τα οποία καλούνται να επιλύσουν τις διασυνοριακές εμπορικές διαφορές τους θα μπορούν πλέον να βρίσκουν πιο ελκυστικό τον θεσμό της διαμεσολάβησης, στην περίπτωση που γνωρίζουν ότι η συμφωνία στην οποία θα καταλήξουν θα μπορεί να απολαύει άμεσης εκτελεστότητας. Το νέο αυτό νομικό εργαλείο θα είναι ικανό να προωθήσει την ευρύτερη προσφυγή στην διεθνή διαμεσολάβηση εξαιτίας του ειδικού, ομοιόμορφου καθεστώτος του, μέσα από το οποίο επιδιώκεται η ευχερέστερη και ταχύτερη εκτελεστότητα των συμφωνιών διαμεσολάβησης.

Λέξεις κλειδιά: Διεθνής Εμπορική Διαμεσολάβηση Συνθήκη της Σιγκαπούρης, Εκτελεστότητα των Διεθνών Συμφωνιών Διαμεσολάβησης Εναλλακτικοί Τρόποι Επίλυσης Διαφορών Επιτροπή του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο του Διεθνούς Εμπορίου

ABSTRACT

This paper examines the Singapore Convention of the United Nations, for the international commercial mediation agreements, which opened up for signature on Singapore, in August 7th of 2019. An extensive description of the backstory before the signing ceremony of the Convention is provided. Emphasis is also given to the Convention's basic characteristics and key points that will set the basis for a solid ground for those companies that wish to follow an alternative, amicable, cost saving and faster solution in order to resolve their commercial disputes.

The main purpose of this paper is to highlight the importance of the new international instrument that UNCITRAL launched, particularly in terms of improving and increasing the use of International Commercial Mediation. Furthermore, by analyzing Singapore Convention's major points it is suggested that besides of being one of the most significant methods of Alternative Dispute Resolution, international mediation could transform into the most efficient mechanism for resolving commercial disputes. That is, because despite being a process that can easily adjust to the special characteristics and the unique interests of the parties, mediation could now grant the cross-border settlement agreements that fall within the scope of Singapore Convention a specific legal status of recognition and enforceability.

It is expected that thanks to Singapore Convention's new legal status, the parties that have to deal with cross-border commercial conflicts will be able to find mediation more appealing, if the settlements resulting from mediation were subject to legal regime providing for direct enforceability. The hope is that this new international legal instrument would be able to promote a wider use of cross-border mediation, thanks to its specific and harmonized rules that purport to make enforcement of settlement agreements easier and quicker to obtain.

Keywords: International Commercial Mediation Singapore Convention Enforcement of International Mediated Settlement Agreements Alternative Dispute Resolution United Nations Commission on International Trade Law

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΜΕΡΟΣ Ι	3
Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ.....	3
1. Η λειτουργία των Ε.Τ.Ε.Δ. σε διεθνές επίπεδο	3
1.1. Οι Ε.Τ.Ε.Δ. στον διεθνή εμπορικό χώρο	3
1.2. Είδη Ε.Τ.Ε.Δ.....	5
1.2.1. Διαπραγματεύσεις.....	5
1.2.1. Πρώιμη ουδέτερη αξιολόγηση	7
1.2.2. Συμφιλίωση	7
1.2.3. Διαιτησία	9
1.2.4. Υβριδικά σχήματα- Διαμεσολάβηση- Διαιτησία	11
1.3. Ο ρόλος της UNCITRAL	11
2. Διεθνής Εμπορική Διαμεσολάβηση	13
2.1. Βασικά εννοιολογικά χαρακτηριστικά του θεσμού.....	13
2.2. Πλεονεκτήματα του θεσμού	16
ΜΕΡΟΣ ΙΙ.....	19
Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ	19
1. Γενικά για τις Διεθνείς Συμβάσεις.....	19
1.1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις	19
1.2. Νομική φύση	20
1.3. Ορισμός	22
1.4. Μέθοδοι ερμηνείας.....	23

2. Η γέννηση της Συνθήκης της Σιγκαπούρης.....	26
2.1. Η αναγκαιότητα δημιουργίας ενός νέου καθεστώτος	26
2.2. Οι στόχοι της Σύμβασης.....	28
2.3. Το χρονοδιάγραμμα της δημιουργίας της Συνθήκης.....	30
2.3.1. Η σύλληψη της ιδέας.....	30
2.3.2. Οι προπαρασκευαστικές εργασίες της Ομάδας Εργασίας II- Το στάδιο των διαπραγματεύσεων	33
2.3.3. Τα πέντε (5) σημεία «συμβιβασμού»	36
2.3.4. Η ολοκλήρωση των εργασιών της Ομάδας Εργασίας II	41
2.4. Η υπογραφή της Συνθήκης.....	42
2.4.1. Οι πρώτες υπογράφουσες χώρες	42
2.4.2. Οι μεταγενέστερες υπογραφές.....	46
2.4.3. Το ζήτημα της Ε.Ε. και του Ηνωμένου Βασιλείου	46
2.5. Επικύρωση – έναρξη ισχύος.....	49
3. Πεδίο Εφαρμογής	50
3.1. Εισαγωγικά.....	50
3.2. Συμφωνία που ανέκυψε από την διαδικασία Διαμεσολάβησης	51
3.2.1. Η αντικατάσταση του όρου «Συμφιλίωση»	51
3.2.2. Η έννοια της Διαμεσολάβησης.....	52
3.3. Διασυνοριακή διαφορά.....	56
3.4. Εμπορικής φύσεως	57
3.5. Εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής.....	59
4. Επιλεκτική επί μέρους κατ' άρθρον ανάλυση	60
4.1. Γενικές Αρχές (Άρθ. 3 της Συνθήκης).....	60
4.2. Προϋποθέσεις του κύρους (Άρθ. 4 της Συνθήκης)	62
4.3. Απορριπτικοί λόγοι αναγνώρισης & εκτελεστότητας (Άρθ. 5).....	64
4.4. Επιφυλάξεις (Άρθ. 8).....	68
5. Σιγκαπούρη: Αιτιολόγηση της επιλογής ασιατικού εδάφους για την υπογραφή της Συνθήκης.....	70

5.1.	Το οικονομικό περιβάλλον της Σιγκαπούρης.....	70
5.2.	Δικαιοταξία.....	73
5.3.	Η ασιατική παράδοση στην Διαμεσολάβηση	74
6.	Συμπεράσματα- Το μέλλον της ADR.....	77
	Βιβλιογραφία- Αρθρογραφία	80
	Ιστοσελίδες.....	86
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ- Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ.....	87

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Άρθ.: άρθρο

ΔΔΔ: Διεθνές Δικαστήριο Δικαιοσύνης

ΔΔΔΔ: Διαρκές Δικαστήριο Διεθνούς Δικαιοσύνης

Ε.Ε.: Ευρωπαϊκή Ένωση

Εδάφ.: εδάφιο

Επιτροπή: Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο του διεθνούς εμπορίου

ΚατΔΔΔ: Καταστατικό του Διεθνούς Δικαστηρίου Δικαιοσύνης

Περ.: περίπτωση

Σ.Λ.Ε.Ε.: Συνθήκη για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣτΒ: Σύμβαση της Βιέννης

Στοιχ.: στοιχείο

Συνθήκη: Συνθήκη της Σγκαπούρης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι ανθρώπινες σχέσεις, προσωπικές ή επαγγελματικές εξελίσσονται με αποτέλεσμα να γίνονται πιο σύνθετες και ακόμα πιο περίπλοκες. Οι έντονοι ρυθμοί της καθημερινότητας, ο αγώνας για την επιβίωση και η διαρκής επίδοση στην κατά το δυνατόν βελτιστοποίηση του βιοτικού επιπέδου, οδηγεί συχνά στην ανάγκη για ταχύτερη λήψη των αποφάσεων, με βάση όχι τα πραγματικά συμφέροντα και τις ανάγκες, αλλά με προσανατολισμό την βραχυπρόθεσμη ικανοποίηση των θέσεων που το κάθε άτομο ή ομάδα ατόμων πρεσβεύει. Περαιτέρω, η αλματώδης πρόοδος που σημειώνει η τεχνολογία σε παγκόσμιο επίπεδο και η δημιουργία νέων συστημάτων συνεργασίας, καθιστά πλέον πρόσφορη και σε πλείστες περιπτώσεις όλως αναγκαία, την διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και εταιριών, με σκοπό την αξιοποίηση «καναλιών» προώθησης των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών σε διεθνές επίπεδο, αλλά και την ταυτόχρονη βελτίωση των εσωτερικών δομών της εκάστοτε επιχείρησης μέσω της ενσωμάτωσης τεχνογνωσίας και πρακτικών.

Πολύ, δε, μάλλον σε επίπεδο διεθνούς εμπορίου, η διαφοροποίηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών γνωρισμάτων του κάθε πολιτισμού, των κοινωνικών δομών και αξιών, αλλά και της ευρύτερης κουλτούρας που διέπει τα εκάστοτε συμβαλλόμενα μέρη, θα μπορούσε εκ των πραγμάτων να οδηγήσει σε μια διαφορετική αντίληψη της έννοιας της συνεργασίας και της αντιμετώπισης των συγκρούσεων που κατά καιρούς μπορεί να προκύψουν. Όπως είναι φυσικό, άλλωστε, η κοινωνική συγκρότηση της κάθε κρατικής δομής, και οι θεσμοί που έχουν αναπτυχθεί, είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι και επιδρούν σημαντικά στην διαμόρφωση και ανάπτυξη του εκάστοτε συστήματος δικαίου. Σε επίπεδο κοινωνιολογικής ανάλυσης του δικαίου, μάλιστα, γίνεται δεκτό ότι το δίκαιο είναι πολιτισμικά προσδιορισμένο (*culture-specific*), υπό την έννοια ότι η ανοικτότητά του προς τις ρέουσες κοινωνικές εξελίξεις το καθιστά ανοικτό προς το πολιτισμικό γίνεσθαι και ευαίσθητο στις πολιτισμικές μεταβολές.¹

Υπό την βάση αυτήν, όχι σπάνια, καίτοι οι εμπορικές συνεργασίες μπορεί να ξεκινήσουν με τις ιδανικότερες συνθήκες, ο περιορισμένος χρόνος λήψης των αποφάσεων, η διαφοροποίηση των πολιτισμικών χαρακτηριστικών και η ίδια η φύση των

---

¹ Τσαούση, Α., Θεσμοί, Δίκαιο και Κοινωνία: Κρίσιμες διατομές υπό το φως μιας βιοματικής θεώρησης. Εκδόσεις Παπαζήση, σελ. 342, (2018)

εμπορικών σχέσεων, οδηγούν φυσικά και νομικά πρόσωπα να καλούνται να έρχονται τελικά αντιμέτωπα με διαφορές, οι οποίες σταδιακά κλιμακώνονται², ώστε μπορεί τελικά να λάβουν την μορφή συγκρούσεων. Έτσι, στην ήδη υπάρχουσα πολυπλοκότητα που χαρακτηρίζει εν γένει τις εμπορικές σχέσεις, έρχεται να προστεθεί πλέον και η ανάγκη επίλυσης των συγκρουσιακών καταστάσεων που εκδηλώνονται μεταξύ των μερών, η οποία ενίοτε φαντάζει ακόμα πιο δύσκολη.

---

² Σύμφωνα με τον αυστριακό οικονομολόγο Friedrich Glasl, οι συγκρούσεις δεν είναι στατικές αλλά εμφανίζουν δυναμικότητα και εξελίσσονται ανάλογα με την ένταση τους. Ο Glasl το 1999 ανέπτυξε ένα μοντέλο «κλιμάκωσης της έντασης», βάσει του οποίου καταλήγει ότι η σύγκρουση διέρχεται από εννέα στάδια, για κάθε ένα από τα οποία περιγράφει τα συναισθήματα και τα γεγονότα τα οποία συνδέονται με την σύγκρουση.

Βλ. και Jordan, T., "Glasl's nine stage model of conflict escalation", (2000), διαθέσιμο στο https://www.researchgate.net/profile/Thomas_Jordan2/publication/265452970_Glasl's_Nine-Stage_Model_Of_Conflict_Escalation/links/54a5257d0cf257a63607693d/Glasls-Nine-Stage-Model-Of-Conflikt-Escalation.pdf

ΜΕΡΟΣ Ι

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ

1. Η λειτουργία των Ε.Τ.Ε.Δ. σε διεθνές επίπεδο

1.1. Οι Ε.Τ.Ε.Δ. στον διεθνή εμπορικό χώρο

Με δεδομένη την πολυπλοκότητα των κοινωνικών φαινομένων και την συνακόλουθη έντονη διαφοροποίηση νομικών θεσμών και δομών που εντοπίζεται σε διεθνές επίπεδο, η επίλυση των συγκρούσεων έρχεται συχνά αντιμέτωπη με έντονες καθυστερήσεις ενόψει των ιδιαιτεροτήτων των ποικίλων δικαικών συστημάτων. Η προσαρμοστικότητα του δικαικού συστήματος, απέναντι στις ραγδαίες κοινωνικές εξελίξεις, αποτελεί μια κρίσιμη και χρήσιμη ιδιότητά, του, ο, δε, πλέον άμεσος τρόπος διαμόρφωσης ενός περισσότερο ευέλικτου δικαίου, είναι αυτός της θεσμοθέτησης νέων πρακτικών και διαδικασιών.³ Στην κατεύθυνση της διευθέτησης των διαφορών που ανακύπτουν μεταξύ των εκάστοτε εμπλεκόμενων μερών, λοιπόν, έχουν διαμορφωθεί ανά τον κόσμο ποικίλες πρακτικές και διαδικασίες, οι οποίες στοχεύουν στην παροχή περισσότερων εργαλείων στην φαρέτρα των νομικών για την εξεύρεση του βέλτιστου μηχανισμού επίλυσης των διαφορών. Έτσι, πέρα από την προσφυγή στην δικαστική οδό, τα μέρη άλλοτε προτιμούν άλλους, εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης των διαφορών τους.

Οι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης των διαφορών (Ε.Τ.Ε.Δ.), αποτελούν ένα παράλληλο σύστημα απονομής δικαίου, η δυναμική του οποίου συνεχώς ενισχύεται. Στην σύγχρονη εποχή κάτω από την ομπρέλα της ADR (Alternative Dispute Resolution) έχουν ενταχθεί ποικίλες διαδικασίες, οι οποίες διακρίνονται από την προσφυγή στην

---

³ Τσαούση, Α., Δίκαιο και Συνεργατικότητα: Μια Νέα Προσέγγιση στην Κοινωνιολογία του Δικαίου, Εκδόσεις Παπαζήση, σελ. 166, (2013)

δικαστική οδό και στις οποίες ένα ουδέτερο, τρίτο πρόσωπο επιβοηθά εκείνους οι οποίοι εμπλέκονται στην διαφορά, στο να προβούν στην επίλυση των μεταξύ τους ζητημάτων.⁴ Οι Ε.Τ.Ε.Δ. συστηματικά μπορούν να ταξινομηθούν ανάλογα με την δυναμική και τον ενεργό ρόλο που διαδραματίζει το τρίτο πρόσωπο στην όλη διαδικασία που εκτυλίσσεται. Στα αρχικά περισσότερο παρεμβατικά σχήματα που δημιουργήθηκαν και στα οποία ο ουδέτερος τρίτος διέθετε μεγαλύτερη εξουσία σχετικά με την επίλυση της διαφοράς, διαδραματίζοντας έναν περισσότερο κυριαρχικό και παρεμβατικό ρόλο, όπως αυτός που διαθέτει ο διαιτητής σε μια διαδικασία διαιτησίας, με το πέρασμα των χρόνων ήρθαν να προστεθούν διαδικασίες περισσότερο συνεργατικές, όπως αυτή της διαμεσολάβησης, στις οποίες η δύναμη επίλυσης της διαφοράς ανήκει αμιγώς στα εμπλεκόμενα μέρη, με την συνδρομή του ουδέτερου τρίτου προσώπου να είναι απλώς επικουρική, υπό την έννοια ότι σε αυτόν ανατίθεται η μέριμνα για την πρόοδο και την εξέλιξη της όλης διαδικασίας. Έτσι, σήμερα, δίδεται έντονη έμφαση σε περισσότερο συνεργατικά σχήματα επίλυσης των διαφορών τα οποία και προτιμώνται λόγω της ευελιξίας και της δυνατότητας ελέγχου και αυτοκαθορισμού που παρέχουν στα εμπλεκόμενα μέρη. Η προτίμηση πάντως και η επιλογή ενός συγκεκριμένου εναλλακτικού τρόπου επίλυσης, διαφέρει από χώρα σε χώρα και αντικατοπτρίζει τις τοπικές παραδόσεις, την κουλτούρα και τις κοινωνικές νόρμες αυτής.⁵

Ένας από τους κυριότερους λόγους για τους οποίους τα μέρη προσφεύγουν στους Ε.Τ.Ε.Δ., είναι διότι εν αντιθέσει με την δικαστική οδό, σε αυτές τις περιπτώσεις τα μέρη διαθέτουν μεγαλύτερη ελευθερία εκκίνησης, εξέλιξης και προσαρμογής της διαδικασίας στις δικές τους ειδικές περιστάσεις και τα πραγματικά συμφέροντα. Επιπλέον, μέσω της επιλογής των περισσότερο συνεργατικών διαδικασιών, τα μέρη διαθέτουν την δυνατότητα να αντιληφθούν τις ανάγκες και τα συμφέροντα της αντίθετης πλευράς και να σκεφτούν πιο δημιουργικά ώστε να έλθουν σε μια λύση μέσω της συμφωνίας στην οποία θα καταλήξουν, η οποία σε άλλη περίπτωση, ιδίως στην ενδεχόμενη πρόταση αυτής ενώπιον μιας δικαστικής αρχής, δεν θα μπορούσε ενδεχομένως να γίνει νομικά αποδεκτή.

---

⁴ National Alternative Dispute Resolution Advisory Council (NADRAC), Dispute Resolution Terms (2003)

⁵ Sourdin, T., Alternative Dispute Resolution (ADR) Principles: From Negotiation to Mediation (2014)

1.2.Είδη Ε.Τ.Ε.Δ.

1.2.1. Διαπραγματεύσεις

Ως διαπραγμάτευση μπορεί να οριστεί οποιοδήποτε είδους άμεση ή έμμεση επικοινωνία των συμβαλλόμενων μερών, στην κατεύθυνση της επίλυσης της μεταξύ τους διαφωνίας, κατά την οποία τα μέρη εκθέτουν την επιχειρηματολογία τους προκειμένου να πετύχουν την ικανοποίηση των αντίθετα κατευθυνόμενων συμφερόντων τους, και τελικώς την αποκλιμάκωση της μεταξύ τους διαφωνίας.⁶ Η οδός της διαπραγμάτευσης μπορεί να ακολουθηθεί προκειμένου για την επίλυση μιας ήδη υπάρχουσας διαφοράς ή για την οριοθέτηση της μελλοντικής βάσης συνεργασίας μεταξύ δύο ή περισσότερων μερών, και αποτελεί πάντως μια διαδικασία «δούναι και λαβείν»⁷ υπό την έννοια ότι τα εκάστοτε εμπλεκόμενα μέρη διατυπώνουν τις θέσεις τους και φιλοδοξούν να βρουν κοινό έδαφος, μέσω αμοιβαίων υποχωρήσεων, που συνήθως λαμβάνουν την μορφή της προσφοράς και της αποδοχής ανταλλαγμάτων, ώστε να έλθουν τελικά σε μια αμοιβαία αποδεκτή συμφωνία για την επίλυση της μεταξύ τους διαφοράς. Ωστόσο, όσο μεγαλύτερη έμφαση δίνεται στις θέσεις, τόσο λιγότερη προσοχή δίδεται στα πραγματικά συμφέροντα των μερών.⁸

Ανάλογα με το είδος της διαφοράς η διαδικασία της διαπραγμάτευσης μπορεί να λαμβάνει διαφορετική μορφή, με το εστιακό βάρος να δίνεται άλλοτε στην συνεργασία των μερών με σκοπό την αμοιβαία ικανοποίηση των εκάστοτε αναγκών και άλλοτε στην προσπάθεια της εκάστοτε πλευράς να επικρατήσει έναντι της άλλης. Στην βάση αυτήν, δομούνται τα δύο κύρια μοντέλα διαπραγμάτευσης, τα οποία συγκροτούν την συνεργατική προσέγγιση της διαπραγμάτευσης και την ανταγωνιστική προσέγγιση αυτής.⁹ Πιο εμπεριστατωμένα, με την μέθοδο της συνεργατικής διαπραγμάτευσης (principled negotiation), επιχειρείται η δημιουργία αξίας στο πλαίσιο της διαπραγμάτευσης, με σκοπό να «επεκταθεί η πίτα», δηλαδή να ικανοποιηθούν κατά το

---

⁶ The Law Society of Upper Canada, Short Glossary of Dispute Resolution Terms (1992)

⁷Βλ. σχετικά τον ορισμό της έννοιας της διαπραγμάτευσης στο <http://www.businessdictionary.com/definition/negotiation.html>

⁸ Fisher, R., Ury, W., & Patton, B., Getting to yes: negotiating an agreement without giving in. Third ed., rev. ed. Random House Business Books, (2012), p.6

⁹ Βλ. Raiffa, H., The Art and Science of Negotiation, Cambridge, MA: Belknap Press (1985)

δυνατόν αμφότερα τα συμφέροντα και οι ανάγκες των μερών (win-win), μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών και της εν γένει φιλικής συμπεριφοράς των διαπραγματευόμενων μερών. Περαιτέρω, επιχειρείται η θεμελίωση μιας σχέσης εμπιστοσύνης, με στόχο την επανόρθωση ή ακόμα και την διαφύλαξη της μελλοντικής σχέσης των μερών. Στον αντίποδα βρίσκεται η ανταγωνιστική μέθοδος διαπραγμάτευσης (adversarial negotiation) ή διανεμητική διαπραγμάτευση (distributive negotiation), η οποία ακολουθεί ένα μοντέλο που εστιάζει στην επίτευξη μονομερούς οφέλους (win-lose) και βασίζεται στην διεκδίκηση αξίας, με δεδομένο το ότι τα διαπραγματευόμενα μέρη επιδιώκουν καταρχήν την ικανοποίηση των ίδιων συγκεκριμένων αναγκών και θέσεων, ώστε η προσπάθεια συνεργατικής προσέγγισης της διαφοράς να είναι μάλλον αδύνατη και ο επιμερισμός των διαθέσιμων πηγών να φαίνεται μονόδρομος.

Με βασική ισχύουσα παραδοχή ότι κάθε διαμεσολάβηση αποτελεί μια διαπραγμάτευση, δίχως όμως να ισχύει και το αντίστροφο, η διαπραγμάτευση παρουσιάζει ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά και ορισμένες διαφοροποιήσεις σε σχέση με την διαμεσολάβηση.¹⁰ Ως βασικότερα κοινά σημεία μεταξύ των δύο μεθόδων εναλλακτικής επίλυσης των διαφορών από άποψη διαδικασίας θα μπορούσαν να αναφερθούν η ελευθερία κίνησης και εξέλιξης των εκάστοτε διαδικασιών με βάση την βούληση των μερών, καθότι εκείνα είναι που διαθέτουν τον έλεγχο της διαφοράς τους, καθώς και η δυνατότητα, σε ορισμένες περιπτώσεις, η διαδικασία να διεξαχθεί δίχως την εμπλοκή δικηγόρων. Περαιτέρω, σε επίπεδο ουσίας, η στενή συνάφεια των δύο μεθόδων έγκειται στις σχεδόν απόλυτα όμοιες δεξιότητες και τεχνικές που απαιτούνται και χρησιμοποιούνται στην πράξη από τα εμπλεκόμενα μέρη για την εξέλιξη της διαδικασίας. Συνολικά, σε επίπεδο συσχέτισης της διαμεσολάβησης και της διαπραγμάτευσης, θα μπορούσε να ειπωθεί ότι η -συνεργατική- διαπραγμάτευση περιλαμβάνει τις τεχνικές και τους κανόνες ουσίας τους οποίους η διαμεσολάβηση, αποτελώντας την «μέθοδο» καλείται να εφαρμόσει ώστε να επιτευχθεί η συμφωνία των μερών.

---

¹⁰ Spencer, D., & Brogan, M. Frontmatter. In *Mediation Law and Practice* (pp. I-Vi). Cambridge: Cambridge University Press (2007)

1.2.1. Πρώιμη ουδέτερη αξιολόγηση¹¹

Τα χρονικά κόστη και οι σημαντικές καθυστερήσεις που επάγεται η δικαστική οδός, τα οποία, μάλιστα, σε πλείστες περιπτώσεις εμφανίζονται πριν καν ανοίξει ακόμη η δίκη, εντοπίζονται σε κάθε έννομη τάξη, αδιαφόρως του δικαστικού συστήματος. Λύση σε αυτήν την σημαντική απώλεια χρόνου και κόστους, αναζητείται πολλές φορές μέσω της πρώιμης ουδέτερης αξιολόγησης (Early Neutral Evaluation) της υπόθεσης. Πρόκειται στην ουσία για μια διαδικασία κατά την οποία ένα ουδέτερο τρίτο μέρος, το οποίο συχνά μπορεί να είναι δικηγόρος ή να έχει διατελέσει ως δικαστής, το οποίο είναι της κοινής επιλογής των εμπλεκόμενων μερών, προβαίνει σε μια πρώτη, μη δεσμευτική για τα μέρη αξιολόγηση των νομικών και των ουσιαστικών στοιχείων της διαφοράς των μερών. Κρίσιμη για την απόφαση του ουδέτερου τρίτου μέρους επί της διαφοράς είναι η τοποθέτηση των νομικών παραστατών των εμπλεκόμενων μερών αναφορικά με τις θέσεις αυτών, οι οποίες είναι δηλωτικές για την εκτίμηση της έκβασης της υπόθεσης άμα την υπαγωγή αυτής ενώπιον της δικαστικής οδού. Σε κάθε περίπτωση πάντως, τόσο η διαδικασία όσο και η τελική κρίση του τρίτου μέρους επί της διαφοράς δεν παράγει κανενός είδους δεσμευτικότητα ως προς το αποτέλεσμα της δίκης, ούτε όμως και οποιαδήποτε στοιχεία αντλήθηκαν στην εκεί διαδικασία μπορούν να εισφερθούν στην δίκη ως αποδεικτικά μέσα.

1.2.2. Συμφιλίωση

Ο ορισμός της συμφιλίωσης (Conciliation) ως εναλλακτικού τρόπου επίλυσης των διαφορών δεν θα μπορούσε μάλλον εύκολα να αποδοθεί ενιαία, καθώς ο όρος της συμφιλίωσης, αλλά και το αντικείμενο αυτής, διαφοροποιείται ανάλογα με την εκάστοτε χώρα και την επιμέρους έννομη τάξη στην οποία αυτός χρησιμοποιείται. Ιστορικά, η έννοια της συμφιλίωσης εμφανίστηκε για πρώτη φορά περί τα τέλη της δεκαετίας του '90, εξ αφορμής της σύστασης της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για τις αρχές που διέπουν τα αρμόδια όργανα για την εξώδικη επίλυση των καταναλωτικών

---

¹¹ Βλ. Περαιτέρω Brazil, W., & American Bar Association, Section of Dispute Resolution, Early neutral evaluation. Chicago, IL.: American Bar Association, (2012)

διαφορών.¹² Σε διεθνές επίπεδο, τα Ηνωμένα Έθνη μέσω της Επιτροπής του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο του διεθνούς εμπορίου το 2002 εξέδωσαν έναν Πρότυπο Νόμο για την Διεθνή Εμπορική Συμφιλίωση,¹³ όπου ο ορισμός της έννοιας της Συμφιλίωσης δόθηκε με έναν ιδιαίτερα ευρύ τρόπο. Συγκεκριμένα, ως Συμφιλίωση, κατά το άρθ. 1 του Πρότυπου Νόμου νοείται η διαδικασία κατά την οποία ένα τρίτο πρόσωπο ή μια ομάδα τρίτων προσώπων μεσολαβεί ώστε να βοηθήσει τα εμπλεκόμενα στην διαφορά μέρη να καταλήξουν φιλικά στην επίλυση της διαφοράς τους. Υπό την ευρεία αυτήν διατύπωση του ορισμού της Συμφιλίωσης φαίνεται ότι καταρχήν στην έννοια αυτής περιλαμβάνονταν όχι μόνο η ίδια η διαδικασία της Συμφιλίωσης, αλλά ακόμα και εκείνη της πρώιμης ουδέτερης αξιολόγησης, καθώς και της διαμεσολάβησης, ως διαδικασίες όπου της διαφοράς επιλαμβάνεται ένα ουδέτερο τρίτο πρόσωπο του οποίου η αξιολόγηση ή η σύσταση είναι πάντως μη δεσμευτική για τα μέρη.

Καίτοι, η Συμφιλίωση παρουσιάζει εξ ορισμού ομοιότητες με την Διαμεσολάβηση, καθώς αμφότερες ως διαδικασίες είναι εκούσιες, διακρίνονται για την ευελιξία τους και την εμπιστευτικότητα, υπάρχει μια ειδοποιός διαφορά που διακρίνει τις δύο μεθόδους. Η βασική διαφορά μεταξύ των δύο μεθόδων έγκειται στο ότι στην συμφιλίωση το ουδέτερο τρίτο πρόσωπο μπορεί κατά την εξέλιξη της διαδικασίας να αποφανθεί επί του ουσιαστικού και του νομικού πεδίου της διαφοράς, να παράσχει συμβουλές και ακόμα, να προτείνει λύσεις στα μέρη, οι οποίες πάντως σε κάθε περίπτωση παραμένουν μη δεσμευτικές για αυτά.¹⁴ Εν αντιθέσει με την Διαμεσολάβηση όπου ο διαμεσολαβητής κατ' εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών του θεσμού απέχει από την διατύπωση προσωπικών εκτιμήσεων και λύσεων επί του ζητήματος, στην Συμφιλίωση ο τρίτος διαδραματίζει περισσότερο παρεμβατικό ρόλο στην διαδικασία, κατά τρόπο που σε ορισμένες περιστάσεις ομοιάζει με τον ρόλο του διαιτητή στην διαιτησία.

---

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31998H0257&from=EL>

¹³ https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/03-90953_ebook.pdf

¹⁴ Marighetto, A., Sgubini, A. & Prieditis, M., Arbitration, Mediation and Conciliation: differences and similarities from an International and Italian business perspective. Mediate, (2004), https://www.researchgate.net/publication/301205322_Arbitration_Mediation_and_Conciliation_differences_and_similarities_from_an_International_and_Italian_business_perspective

1.2.3. Διαιτησία

Ο θεσμός της διαιτησίας αποβλέπει στην απόδοση μιας λύσης στην διαφορά των εμπλεκόμενων μερών, η οποία μπορεί να έχει προκύψει μεταξύ δύο ή περισσότερων μερών, από ένα ή περισσότερα πρόσωπα, τον διαιτητή ή τους διαιτητές, που αντλεί την εξουσία του από μια διεθνή σύμβαση και αποφασίζει βάσει αυτής, δίχως να παρεμβαίνει κατά οιονδήποτε τρόπο στην απονομή αυτή της δικαιοσύνης το κρατικό σύστημα.¹⁵ Στις περισσότερες περιπτώσεις πάντως συνηθέστερη είναι η σύνθεση του διαιτητικού δικαστηρίου από 1 ή 3 διαιτητές.¹⁶ Πρωτεύων στόχος ο οποίος ικανοποιείται μέσω του θεσμού της διαιτησίας είναι αυτός της επιτάχυνσης της απονομής της δικαιοσύνης, καθόσον ουσιαστικά πρόκειται για μια παράλληλη, πλην όμως αυτοτελή δικαιοδοτική τάξη, η οποία διακρίνεται από την κρατική απονομή της δικαιοσύνης. Χαρακτηριστικό, μάλιστα, είναι ότι οι διαιτητές δεν δεσμεύονται από τους εκάστοτε κανόνες δικονομικού δικαίου, και σε πλείστες περιπτώσεις ούτε από τους κανόνες του ουσιαστικού δικαίου, με εξαίρεση τους κανόνες δημόσιας τάξης. Το διαιτητικό δικαστήριο, μετά το πέρας της διαδικασίας εκδίδει μια απόφαση η οποία είναι δεσμευτική και μάλιστα παράγει δεδικασμένο και εκτελεστότητα, ακριβώς όπως λειτουργούν και οι δικαστικές αποφάσεις των κρατικών δικαστηρίων. Η δεσμευτικότητα μάλιστα αυτή της εκδιδόμενης διαιτητικής απόφασης είναι και εκείνη που διαφοροποιεί καταρχήν την διαιτησία από τους λοιπούς εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης των διαφορών.¹⁷

Η Διαιτησία εκκινείται κατά την απόλυτη πρωτοβουλία των μερών, η ελευθερία των οποίων εκτείνεται τόσο ως προς την προσφυγή τους στον θεσμό της διαιτησίας, όσο και αναφορικά με την ίδια την διαδικασία την οποία η διαιτησία θα ακολουθήσει. Χαρακτηριστική είναι μάλιστα η δυνατότητα δυνάμει σχετικής συμφωνίας των μερών να αποφανθούν επί του προσώπου του διαιτητή που θα επιληφθεί της υπόθεσης, αλλά και του τόπου, της γλώσσας και του εφαρμοστέου δικαίου επί της διαφοράς. Υπό την βάση αυτήν, διακρίνονται τα δύο είδη διαιτησίας. Το πρώτο είδος διαιτησίας είναι εκείνο της *ad hoc* διαιτησίας. Στην περίπτωση αυτήν, η διαιτησία πραγματοποιείται κατ' εφαρμογή της συμφωνίας των μερών στην οποία έχει ενσωματωθεί μια ρήτρα προσφυγής σε

---

¹⁵ David, R., *Arbitration in international trade* Boston: Kluwer Law and Taxation Publishers, (1985)

¹⁶ What is arbitration?, διαθέσιμο στο <https://www.mediate.com/articles/grant.cfm>

¹⁷ Redfern, A., & Hunt, M., *International Commercial Arbitration*, London: Sweet & Maxwell, (1991), p.13

διαιτησία για την επίλυση των εκάστοτε μεταξύ τους διαφορών, δίχως να έχει συμπεριληφθεί σε αυτήν κάποιος συγκεκριμένος θεσμός διαιτησίας ή κάποια συγκεκριμένη δέσμη κανονισμών διαιτησίας. Δηλαδή, στην περίπτωση αυτή η οργάνωση της διαιτησίας επαφίεται αποκλειστικά και μόνο στην συμφωνία των μερών και διαρθρώνεται με βάση τις δικές τους ανάγκες και επιθυμίες.¹⁸ Η έτερη κατηγορία διαιτησίας είναι εκείνη της θεσμικής διαιτησίας. Στην περίπτωση αυτή, στο πλαίσιο της συμφωνίας των μερών για την προσφυγή στον θεσμό της διαιτησίας, ορίζεται ότι η διεξαγωγή αυτής θα πραγματοποιηθεί υπό την αιγίδα ενός διαιτητικού κέντρου. Στο πλαίσιο του κέντρου αυτού, τηρείται και εφαρμόζεται ένας κανονισμός διαιτησίας καθώς και ένας κατάλογος διαιτητών. Ωστόσο, το κέντρο διαιτησίας διακρίνεται από το διαιτητικό δικαστήριο ως προς την επίλυση της διαφοράς, υπό την έννοια ότι το δεύτερο είναι υπεύθυνο για την διευθέτηση της διαφοράς και λειτουργεί ανεξάρτητα από το διαιτητικό κέντρο, του οποίου ο ρόλος είναι καθαρά επιβοηθητικός, καθώς αυτό είναι αρμόδιο για τον διορισμό του διαιτητή, ή και για την οργάνωση και την διεξαγωγή της διαιτησίας, εφόσον τα μέρη και ο διαιτητής το επιθυμούν.¹⁹

Συνολικά, στην διαιτησία, σε αντίθεση με ό,τι ισχύει για την διαμεσολάβηση, το εστιακό βάρος δεν δίνεται στην μελλοντική διαφύλαξη και συνέχιση των εκάστοτε σχέσεων, αλλά περιορίζεται στην διευθέτηση των νομικών ζητημάτων, κατά τέτοιο τρόπο ώστε το ένα μέρος να εμφανίζεται τελικά ως νικητής και το άλλο ως ηττημένος.²⁰ Η απονομή του δικαίου, δηλαδή, γίνεται μονομερώς από τον διαιτητή, του οποίου ο ρόλος έγκειται την στάθμιση μεταξύ των αντίθετα κατευθυνόμενων συμφερόντων των μερών και στην πρόκριση των αξιώσεων του ενός μέρους έναντι του άλλου, ενώ η διάδραση των μερών στην όλη διαδικασία είναι πολύ περιορισμένη, δεδομένου του ότι αυτά δεν δύνανται να διατυπώσουν προτάσεις ή λύσεις στην κατεύθυνση της επίλυσης της διαφοράς τους.

---

¹⁸ Redfern, A., & Hunt, M., *International Commercial Arbitration*, London: Sweet & Maxwell, p.40, (1991)

¹⁹ Μαθιουδάκης, Μ., Η διεθνής εμπορική διαιτησία ως εναλλακτική μορφή επίλυσης εμπορικών διαφορών, *Αγορά Χωρίς Σύνορα*, Τόμος 10 No, 1, σελ. 66, (2004)

²⁰ Bonne, S., Margellos, T. M., Humphreys, G., Stürmann, S., *Mediation: Creating value in international intellectual property disputes*, Wolters Kluwer, p. 23, (2018)

1.2.4. Υβριδικά σχήματα- Διαμεσολάβηση- Διαιτησία

Παρά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τα πλεονεκτήματα που παρουσιάζει η κάθε μέθοδος εναλλακτικής επίλυσης διαφορών ξεχωριστά, ενίοτε προτιμάται από τα εμπλεκόμενα μέρη ο συνδυασμός περισσότερων σχημάτων, σε όσες περιπτώσεις αυτό καθίσταται δυνατόν. Χαρακτηριστικότερη περίπτωση αυτών των υβριδικών σχημάτων τα οποία απαντώνται στην διεθνή κοινότητα, και συνδυάζουν περισσότερες από μια μεθόδους εναλλακτικής επίλυσης μιας διαφοράς, είναι μάλλον αυτή της Διαμεσολάβησης- Διαιτησίας (Med-Arb). Το σχήμα αυτό λειτουργεί καταρχήν με την διαδικασία της διαμεσολάβησης να λαμβάνει χώρα το πρώτον ενώ στην περίπτωση της ατυχούς έκβασης αυτής, η διαδικασία μεταβάλλεται και μετουσιώνεται πλέον σε αυτήν της διαιτησίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις τον ρόλο του διαιτητή αναλαμβάνει να διαδραματίσει το πρόσωπο που είχε διεξαγάγει προηγουμένως την διαμεσολάβηση, ενώ σε όσες περιπτώσεις ο διαμεσολαβητής επιθυμεί να αποφύγει ηθικά διλήμματα και ασυμβίβαστα, είθισται να αναθέτει σε ένα άλλο, τρίτο πρόσωπο να επιτελέσει τον ρόλο του διαιτητή.²¹ Το υβριδικό αυτό σχήμα επιλέγεται συχνά σε ορισμένα νομικά συστήματα προκειμένου η συμφωνία στην οποία τα μέρη θα είχαν καταλήξει δια της οδού της διαμεσολάβησης να μπορέσει να περιβληθεί με τον εκτελεστό τίτλο που η Συνθήκη της Ν. Υόρκης σχετικά με την εκτελεστότητα των διαιτητικών αποφάσεων θα μπορούσε να τους παράσχει.²²

1.3.Ο ρόλος της UNCITRAL

Η Επιτροπή του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο του διεθνούς εμπορίου, (United Nations Commission in International Trade Law) η οποία είναι γνωστή διεθνώς με το ακρωνύμιο UNCITRAL, ιδρύθηκε το 1966, ως επικουρικό όργανο στο πλαίσιο της Γενικής Γραμματείας του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. Σε αντίθεση με ό,τι ισχύει για τα περισσότερα όργανα της Γενικής Γραμματείας του Ο.Η.Ε. τα οποία

---

²¹ Ross, W., & Conlon, D., Hybrid Forms of Third-Party Dispute Resolution: Theoretical Implications of Combining Mediation and Arbitration, *The Academy of Management Review*, 25(2), 416-427, (2000).

²² Bonne, S., Margellos, T. M., Humphreys, G., Stürmann, S., *Mediation: Creating value in international intellectual property disputes*, Wolters Kluwer, (2018) p. 140

αποτελούνται από το σύνολο των κρατών- μελών που απαρτίζουν τον Ο.Η.Ε., η σύνθεση της UNCITRAL διαφοροποιείται, καθώς αυτήν στελεχώνει ένας μικρότερος αριθμός κρατών, με σκοπό την ευχερέστερη επικοινωνία κατά την διεξαγωγή των συνεδριάσεων. Ο αρχικός αριθμός των 29 συμμετεχόντων κρατών, σταδιακά αυξήθηκε στον αριθμό των 36, ενώ, ήδη, από το 2004 έως και σήμερα, η UNCITRAL απαρτίζεται συνολικά από 60 κράτη-μέλη, με σημαντική νομική και οικονομική παρουσία στην διεθνή κοινότητα, που αντιπροσωπεύουν το σύνολο των κρατών-μελών του Ο.Η.Ε., τα οποία προέρχονται από πέντε μεγάλες γεωγραφικές ομάδες, οι οποίες είναι οι εξής: τα αφρικανικά κράτη, τα ασιατικά κράτη, τα κράτη της ανατολικής Ευρώπης, τα κράτη της λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής, τα κράτη της δυτικής Ευρώπης και άλλα κράτη. Τα μέλη της Επιτροπής είναι εκείνα τα οποία συμμετέχουν ενεργά στις συνεδριάσεις της Επιτροπής και εκλέγονται καταρχήν για διάστημα έξι ετών, ενώ η θητεία των μισών από αυτά λήγει κάθε τρία έτη. Όσον αφορά, δε, τα λοιπά κράτη μέλη του Ο.Η.Ε. για το διάστημα κατά το οποίο δεν είναι εκλεγμένα μέλη της Επιτροπής, δικαιούνται να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις της Επιτροπής, όμως ως απλοί παρατηρητές, δίχως να έχουν, δηλαδή, το δικαίωμα ψήφου.

Κύρια αποστολή της UNCITRAL είναι η προοδευτική εναρμόνιση και η ενοποίηση του δικαίου του διεθνούς εμπορίου,²³ την οποία επιχειρεί να πραγματοποιήσει μέσω της δημιουργίας ενός ευρέος φάσματος νομικών εργαλείων, όπως διεθνών συμβάσεων, πρότυπων νόμων και άλλων μέσων, που έχουν ως αντικείμενό τους καίρια ζητήματα ουσιαστικού δικαίου, και τα οποία σχετίζονται με τις διεθνείς εμπορικές συναλλαγές ή με άλλες πτυχές του εμπορικού δικαίου, οι οποίες πάντως έχουν αντίκτυπο στο διεθνές εμπόριο. Επιπλέον, μεταξύ των λοιπών έργων της, η Επιτροπή προωθεί την διάδοση και την εφαρμογή των νομικών κειμένων που ετοιμάζει, και μεριμνά για την κατάλληλη εφαρμογή τους από την διεθνή κοινότητα, και εν γένει λειτουργεί με γνώμονα την ικανοποίηση των συμφερόντων όλων των κρατών και ιδία εκείνων των αναπτυσσόμενων χωρών, στο πλαίσιο της διεθνούς εμπορικής κοινότητας.²⁴ Ήδη, από την ίδρυσή της, η UNCITRAL έχει επιτελέσει σπουδαίο ρόλο στην ανάπτυξη και την ομοιόμορφη εφαρμογή του διεθνούς εμπορικού δικαίου, με την συνεισφορά της,

---

²³ UNCITRAL, A Guide to UNCITRAL: Basic facts about the United Nations Commission on International Trade Law ¶1 (2013), <https://www.uncitral.org/pdf/english/texts/general/12-57491-Guide-to-UNCITRAL-e.pdf>

²⁴ General Assembly Resolution, A/RES/2205(XXI)/1996, [https://undocs.org/en/A/RES/2205\(XXI\)](https://undocs.org/en/A/RES/2205(XXI))

μάλιστα, μέσω των εκδοθέντων νομικών εργαλείων της να εντοπίζεται σε πολλές και ποικίλες πτυχές του διεθνούς εμπορίου.

Στο πέρασμα των ετών, η UNCITRAL έχει εκδώσει πληθώρα νομικών κειμένων τα οποία αποσκοπούν στην επίλυση θεμάτων μείζονος σημασίας που απασχολούν την διεθνή κοινότητα, όπως είναι η διεθνής πώληση αγαθών, η θέσπιση κανόνων που αφορούν την ασφάλεια των συναλλαγών, αλλά και η ρύθμιση του ηλεκτρονικού εμπορίου, και της διεθνούς επίλυσης διαφορών. Στο πλαίσιο της UNCITRAL λειτουργούν έξι (6) επιμέρους διακριτές Ομάδες Εργασίας (Working Groups),²⁵ κάθε μια από τις οποίες έχει αναλάβει την ενασχόληση με μια επιμέρους θεματική. Ειδικά, μάλιστα η διεθνής επίλυση των διαφορών, αποτέλεσε αντικείμενο έντονης ενασχόλησης της Επιτροπής, καθώς ήδη, από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας της, τα συμμετέχοντα στις εργασίες της κράτη επιδόθηκαν στην παρουσίαση σχεδίων και στην δημιουργία νομοθετικών κειμένων σχετικά με την προώθηση της διεθνούς διαιτησίας αρχικά, και της διεθνούς διαμεσολάβησης έπειτα.

2. Διεθνής Εμπορική Διαμεσολάβηση

2.1. Βασικά εννοιολογικά χαρακτηριστικά του θεσμού

Ο θεσμός της διαμεσολάβησης αποτελεί έναν από τους πιο παραδοσιακούς τρόπους εναλλακτικής επίλυσης των διαφορών ο οποίος ενυπάρχει στις κοινωνίες του κόσμου και εξελίσσεται με την πάροδο των χρόνων, είτε εμπειρικά, είτε θεσμοθετημένα. Στην ουσία, η διαμεσολάβηση αποτελεί μια υποβοηθούμενη από ένα τρίτο, ουδέτερο πρόσωπο, διαρθρωμένη διαδικασία διαπραγμάτευσης των εμπλεκόμενων σε μια διαφορά

---

²⁵ Οι 6 ομάδες εργασίας της UNCITRAL ασχολούνται με τα εξής ειδικότερα θέματα:

Ομάδα εργασίας I: Μικρομεσαίες επιχειρήσεις, Ομάδα εργασίας II: Διαιτησία- Διαμεσολάβηση, Ομάδα εργασίας III: μεταρρύθμιση της επίλυσης διαφορών μεταξύ επενδυτών και κρατών, Ομάδα εργασίας IV: Ηλεκτρονικό εμπόριο, Ομάδα εργασίας V: Νόμος περί αφερεγγυότητας, Ομάδα εργασίας VI: Δικαστική πώληση πλοίων

μερών, με σκοπό να εξευρεθεί μια κοινά αποδεκτή, επωφελής λύση, η οποία αποτυπώνεται στην συνέχεια σε έγγραφη συμφωνία.²⁶

Βασική στόχευση που καλείται να επιτευχθεί μέσω του θεσμού της διαμεσολάβησης είναι η αποφόρτωση του δικαστικού συστήματος, καθώς μάλιστα η παθογένεια αυτού ενόψει των πολλών εκκρεμών δικαστικών υποθέσεων και της συνακόλουθης δυσχερούς διαδικασίας απονομής της δικαιοσύνης, αποτελεί κοινή παραδοχή σε πολλές κοινωνίες, μεταξύ των οποίων και στην ελληνική. Παράλληλα, μέσω της διαμεσολάβησης επιχειρείται να μειωθούν σημαντικά και τα συναλλακτικά κόστη των εμπλεκόμενων μερών, τα οποία πέρα από οικονομικά είναι και χρονικά, δεδομένου του ότι η συνήθης διάρκεια μιας διαμεσολάβησης με την οποία επιχειρείται να επιλυθεί μια αστική ή εμπορική διαφορά είναι ταχύτερη από εκείνη που θα είχε μια μακροχρόνια δικαστική διαμάχη. Σε πολλές περιπτώσεις, μάλιστα, ανάλογα και με την φύση της κάθε υπόθεσης, η διαμεσολάβηση μπορεί να εκτυλιχθεί επιτυχώς και να βρεθεί μια κοινά αποδεκτή για τα μέρη λύση μέσα σε διάστημα ολίγων ωρών.

Τα τελευταία τριάντα χρόνια η προσφυγή στον θεσμό της διαμεσολάβησης φαίνεται να έχει εξαπλωθεί σημαντικά, με την αποδοχή και την προώθηση του θεσμού από την Ε.Ε. αλλά και από τις Η.Π.Α. να είναι εντυπωσιακή. Σε κοινοτικό επίπεδο, οι εξελίξεις στην εδραίωση του θεσμού εντός της Ε.Ε. υπήρξαν πρόσφατες πλην όμως ραγδαίες, καθώς η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μόλις το 2002 εξέδωσε για πρώτη φορά την Πράσινη Βίβλο σχετικά με τους εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης των διαφορών, με στόχο μεταξύ άλλων και την προώθηση του θεσμού της διαμεσολάβησης για την επίλυση των εμπορικών διαφορών εντός της Ε.Ε.. Η έκδοση του νομοθετήματος αυτού αποτέλεσε και την βάση για την μετέπειτα έκδοση της Κοινοτικής Οδηγίας 2008/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, για θέματα διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Μέσω της Οδηγίας αυτής ορίστηκε το ρυθμιστικό πλαίσιο για την διασυνοριακή διαμεσολάβηση, η οποία έθεσε και τον τόνο για περαιτέρω ρύθμιση των κρατών σε σχέση με την προώθηση και την εφαρμογή του θεσμού, με αποτέλεσμα πολλά από αυτά όχι μόνο να την ενσωματώσουν στις εσωτερικές νομοθεσίες τους,²⁷ αλλά και

---

²⁶ Αντωνέλος, Σ., Πλέσσα, Ε., Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, Διεθνής εμπειρία και ελληνική εφαρμογή, Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ. 1, (2014),

²⁷ Μεταξύ των χωρών που ενσωμάτωσαν στην εσωτερική τους νομοθεσία τις επιταγές της Κοινοτικής Οδηγίας 2008/52/ΕΚ, υπήρξε και η Ελλάδα, με τον Ν. 3898/2010, ο οποίος έχει ήδη τροποποιηθεί με τον Ν.4640/2019, «Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις - Περαιτέρω εναρμόνιση

να προχωρήσουν έτι περαιτέρω στην μεταρρύθμιση της εθνικής νομοθεσίας τους σχετικά με την διαμεσολάβηση.

Σε επίπεδο εσωτερικής ρύθμισης, υπάρχει σχετική αυτονομία των χωρών ως προς τον προσδιορισμό των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και των όρων της διαδικασίας διαμεσολάβησης που θα εκτυλιχθεί, καθώς μάλιστα, η διαδικασία δεν είναι τυπική, αλλά εκκινείται και προάγεται βάσει της θεμελιώδους αρχής της ιδιωτικής αυτονομίας και της ελευθερίας των μερών, τα οποία είναι και εκείνα που καλούνται να προσδιορίσουν τον τρόπο με τον οποίο επιθυμούν να λειτουργήσουν στο πλαίσιο της διαδικασίας της διαμεσολάβησης. Ωστόσο, αυτή η έλλειψη τυπικότητας του θεσμού, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ισοδυναμεί με απουσία δικαιοκρατούμενης διαδικασίας, καθώς η διαμεσολάβηση δεν βρίσκεται πέρα αλλά ούτε και υπεράνω του νόμου.²⁸ Έτσι, παρατηρείται χώρες οι οποίες διαθέτουν περισσότερο προηγμένα νομικά συστήματα να έχουν εντάξει εναργέστερα τον θεσμό της διαμεσολάβησης στον πυρήνα του νομικού τους πλαισίου, καθιστώντας ακόμα και υποχρεωτική την προσφυγή στην διαμεσολάβηση σε πλείστες περιπτώσεις, και σημειώνοντας ιδιαίτερα θετικές επιδόσεις στις υπαγόμενες σε διαμεσολάβηση διαφορές και στην τελική επίλυση αυτών εξωδικαστικά,²⁹ ενώ άλλες, πιο συντηρητικές, περιορίζονται στις ρυθμίσεις του κοινοτικού νομοθέτη.

Εν αντιθέσει με τα όσα ισχύουν πάντως για την διαμεσολάβηση σε επίπεδο εθνικού δικαίου, όταν εμπλέκεται το στοιχείο της αλλοδαπότητας σε μια διαφορά, η διαδικασία της διαμεσολάβησης εμφανίζει περισσότερες προκλήσεις για τα μέρη. Η ίδια η φύση των διασυνοριακών υποθέσεων που υπάγονται σε διαμεσολάβηση, τείνει να τις καθιστά υποθέσεις χαμηλότερης έντασης και μεγαλύτερης αξίας, σε σύγκριση με τις αστικές υποθέσεις διαμεσολάβησης, ώστε να είναι τελικά αρκετά πιο πολύπλοκες και με περισσότερα σύνθετα χαρακτηριστικά από όσα παρουσιάζουν αντίστοιχες ημεδαπές

της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/52/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 2008 και άλλες διατάξεις»

²⁸ Σκορδάκη Β., Η Διαμεσολάβηση μέσα από τον Ν.3898/2010, Νομοθεσία- Κατ' άρθρο σχολιασμός, Μια μέρα Διαμεσολάβησης, σελ. 186, (2012)

²⁹ Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί αυτή της Ιταλίας, όπου σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία, οι διαμεσολαβήσεις εμφανίζουν υψηλά ποσοστά επιτυχίας, βλ. [https://webstat.giustizia.it/Analisi%20e%20ricerche/Civil%20mediation%20in%20Italy%20-%20Year%202017%20\(ENG\).pdf](https://webstat.giustizia.it/Analisi%20e%20ricerche/Civil%20mediation%20in%20Italy%20-%20Year%202017%20(ENG).pdf)

διαφορές που υπάγονται σε διαμεσολάβηση.³⁰ Και τούτο, διότι, στις υποθέσεις διασυννοριακής διαμεσολάβησης, συχνά εμπλέκονται περισσότερα στοιχεία,³¹ καθώς υπάρχουν παραδείγματος χάριν περισσότερα συμμετέχοντα μέρη, περισσότερα επηρεαζόμενα τρίτα μέρη, περισσότεροι δικηγόροι, κ.λ.π., με αποτέλεσμα η επιτυχής έκβαση της διαμεσολάβησης των διεθνών εμπορικών διαφορών να εξαρτάται τελικά από πλείονες παραμέτρους.

2.2. Πλεονεκτήματα του θεσμού

Ο θεσμός της διαμεσολάβησης κρίνεται προτιμητέος στην διεθνή εμπορική κοινότητα για λόγους, οι οποίοι σχετίζονται τόσο με την φύση του θεσμού, ως φιλικά κείμενου στην ειρηνική επίλυση των διαφορών, όσο και με το ίδιο το επιχειρηματικό μοντέλο το οποίο θέλει τα μέρη να επιλέγουν με κριτήρια τα οποία στηρίζονται κατά κύριο λόγο σε οικονομικά μεγέθη, αλλά και σε θέματα εξοικονόμησης χρόνου, χρημάτων και διατήρησης των εμπορικών σχέσεων. Από οικονομική σκοπιά, μάλιστα, θα μπορούσε να ειπωθεί ότι ο ίδιος ο θεσμός εξ ορισμού, πέραν από τα οφέλη τα οποία παρέχει ατομικά στα εμπλεκόμενα μέρη, λειτουργεί και ως μια θετική εξωτερικότητα για το κοινωνικό σύνολο. Και τούτο, διότι με την προσφυγή στην διαμεσολάβηση και την επιτυχή έκβαση αυτής, τα μέρη δεν προσφεύγουν τελικά στην δικαστική οδό, με αποτέλεσμα να ελαφρύνεται το δικαστικό σύστημα από προστιθέμενο όγκο υποθέσεων, αλλά και να βελτιστοποιείται τελικά και η ίδια η απονομή της δικαιοσύνης, καθώς οι δικαστικοί λειτουργοί καλούνται να επιληφθούν τελικά μόνο εκείνων των υποθέσεων των οποίων η επίλυση δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω των εναλλακτικών τρόπων επίλυσης των διαφορών.

Συνοπτικά, ορισμένα από τα κυριότερα προτερήματα τα οποία ο θεσμός της διαμεσολάβησης εμφανίζει για τα εμπλεκόμενα μέρη είναι τα εξής:

---

³⁰ Mason, P., E., “What’s Brewing in the International Commercial Mediation Process: Differences from Domestic Mediation and Other Things Parties, Counsel and Mediators Should Know”, 66 *Dispute Resolution Journal* 64 (2011) p. 66

³¹ Reed, L., *Ultima Thule: Prospects for International Commercial Mediation* NUS Centre for International Law Research Paper No. 19/03, (2019)

Η εξοικονόμηση χρόνου και διαθέσιμων πόρων, καθώς η όλη διαδικασία παράγει σημαντικά λιγότερα κόστη και δαπάνες για τα μέρη σε σύγκριση με αυτά τα οποία καλούνται να καταβάλουν σε περίπτωση που επιλέξουν την δικαστική ή την διαιτητική οδό. Τα μέρη, μάλιστα, ειδικά στην περίπτωση της διαμεσολάβησης, μπορούν να συμφωνήσουν ελεύθερα σχετικά με την αμοιβή του διαμεσολαβητή, αλλά και να προχωρήσουν στον επιμερισμό αυτής μεταξύ τους, κατά την απόλυτο διακριτική τους ευχέρεια, και με βάση την πραγματική αναλογία των δυνάμεών τους, μη δεσμευόμενα από οποιοσδήποτε δικονομικές διατάξεις ή άλλους κανόνες ιδιωτικού δικαίου. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπου οι απώλειες και τα κόστη που σημειώνονται στο πλαίσιο των διασυνοριακών εμπορικών διαφορών, είναι ακόμα μεγαλύτερα, το κόστος της μη χρήσης των εναλλακτικών τρόπων επίλυσης των διαφορών έχει πολλαπλάσια σημασία. Σύμφωνα με πορίσματα σχετικής εκπονηθείσας έρευνας³² με θέμα το κόστος της μη προσφυγής σε Ε.Τ.Ε.Δ. για την επίλυση των διαφορών που εκδηλώνονται σε επίπεδο ευρωπαϊκού εμπορίου, οι οποίες μάλιστα ανέρχονται σε ποσοστό ανώτερο του 50% επί του συνολικού ποσοστού των διαφορών που εκδηλώνονται σε διασυνοριακό πεδίο, προέκυψε ότι η απώλεια χρόνου που οφείλεται στην μη χρήση της διαμεσολάβησης στην Ε.Ε. προσδιορίζεται κατά μέσο όρο σε 331-446 επιπρόσθετες ημέρες, ενώ οι πρόσθετες νομικές δαπάνες κυμαίνονται μεταξύ του ποσού των 12.471-13.738€. Η διαφοροποίηση ήταν ακόμα πιο εμφανής στην υπόθεση εμπορικής διαφοράς με αξία του αντικειμένου μεγαλύτερη των 200.000€, όπου σύμφωνα με τα πορίσματα της οικείας έρευνας ο μέσος χρόνος δικαστικής επίλυσης της διαφοράς στην Ελλάδα φάνηκε να ανέρχεται στις 970 ημέρες, με μέσο κόστος νομικών δαπανών περί τα 14.700€, ενώ ο αντίστοιχος χρόνος επίλυσης της ίδιας διαφοράς μέσω διαμεσολάβησης προσδιορίστηκε στις 60 ημέρες, και το συνολικό κόστος αυτής σε 4.275€.

Η εμπιστευτικότητα και το απόρρητο της διαδικασίας αποτελεί ίσως ένα από τα πιο ελκυστικά χαρακτηριστικά του θεσμού της διαμεσολάβησης, ιδία για τα νομικά πρόσωπα τα οποία επιλέγουν την προσφυγή στον θεσμό. Η απουσία της δημοσιότητας στην

---

³² ADR Center in cooperation with European Association of Craft, Small and Medium-sized enterprises-UEAPME (Brussels) and European Company Lawyers Association-ECLA (Brussels), 'The cost of non Adr- Surveying and showing the actual costs of intra-community commercial litigation', 2010, Rome, <https://www.adrcenterfordevelopment.com/wp-content/uploads/2018/06/Survey-Data-Report.pdf>

διαδικασία της διαμεσολάβησης η οποία πάντως αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα της δικαστικής διαμάχης, προσδίδει μεγαλύτερη ελευθερία στα μέρη ώστε να μπορέσουν να εξωτερικεύσουν ακόμα και τις πιο ενδόμυχες σκέψεις και τους προβληματισμούς τους, φωτίζοντας εκείνα τα σημεία που τα ίδια τα μέρη θεωρούν πιο ουσιώδη. Παράλληλα, τα μέρη απεκδύονται από το αίσθημα ανασφάλειας αναφορικά με ενδεχόμενη διαρροή ευαίσθητων, προσωπικών και εμπιστευτικών πληροφοριών σε τρίτα, μη εμπλεκόμενα πρόσωπα, αλλά ακόμα, γνωρίζουν ότι ο διαμεσολαβητής ως ουδέτερο, τρίτο πρόσωπο δεν δύναται να κοινολογήσει τις πληροφορίες που το εκάστοτε μέρος του εμπιστεύεται στην άλλη πλευρά δίχως την ρητή εντολή και συγκατάθεση του εκάστοτε μέρους προς τούτο. Το περιβάλλον της διαμεσολάβησης, εξάλλου, προσδίδει και τα απαραίτητα εχέγγυα ώστε να προστατευτούν πέρα από τα όποια εμπορικά μυστικά και η ίδια η φήμη αλλά και η γενικότερη επιχειρηματική εικόνα των μερών, γεγονός το οποίο συχνά αποτελεί και το μοναδικό σημείο σύγκλισης των δύο αντιπάλων εταιρικών στρατοπέδων.³³

Περαιτέρω πλεονεκτήματα που εμφανίζει ο θεσμός της διαμεσολάβησης για τις εμπορικές εταιρίες είναι η ευελιξία στην διαδικασία που ακολουθείται από τα μέρη καθώς μάλιστα δίνεται η δυνατότητα να προταθούν ιδέες και λύσεις, αλλά και να συμμετάσχουν τρίτα πρόσωπα τα οποία υπό άλλες συνθήκες δεν θα μπορούσαν ενδεχομένως να εμπλακούν στην διαδικασία και να συνεισφέρουν στην εξέλιξη αυτής. Έτσι, τα εμπλεκόμενα μέρη έχουν στην πραγματικότητα την δυνατότητα να απονέμουν τα ίδια δικαιοσύνη και να επιλύουν την διαφορά τους ταχύτερα και πιο αποτελεσματικά σε σχέση με την δικαστική εκδίκαση της υπόθεσης. Παράλληλα, όμως είναι σε θέση να μειώσουν ακόμα και την αβεβαιότητα που επάγεται η έκβαση μιας δίκης, αλλά και το ψυχολογικό κόστος που αυτή επιφυλάττει για τα εμπλεκόμενα μέρη.³⁴

Σε τελική ανάλυση, ο θεσμός της διαμεσολάβησης, όντας απόλυτα προσανατολισμένος στο μέλλον, στοχεύει στην διαφύλαξη της εμπορικής σχέσης των μερών αλλά και στην μελλοντική συνέχιση αυτής, μέσω της αναζήτησης μιας φιλικής, αμοιβαία αποδεκτής και συμφέρουσας για αμφότερα τα μέρη λύση, και πάντως με το χαμηλότερο δυνατό οικονομικό, συναισθηματικό, και κοινωνικό κόστος.

---

³³ Αντωνέλος, Σ., Πλέσσα, Ε., Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, Διεθνής εμπειρία και ελληνική εφαρμογή, Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ. 71, (2014),

³⁴ Τσαούση, Α., Δίκαιο και Συνεργατικότητα: Μια Νέα Προσέγγιση στην Κοινωνιολογία του Δικαίου, Εκδόσεις Παπαζήση, (2013), σελ. 170-171

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ

1. Γενικά για τις Διεθνείς Συμβάσεις

1.1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Η μνημειώδης σημασία του θεσμού των συνθηκών, οι οποίες έχουν συνομολογηθεί ανά τους αιώνες, είναι μάλλον αναντίρρητη. Η μακρά παράδοσή τους ως μέσου καθορισμού ενός ομοιόμορφου κανονιστικού πλαισίου σε διεθνές επίπεδο, δικαιολογείται από τα σημαντικά πλεονεκτήματα που αυτές εμφανίζουν· η αυξημένη κανονιστική ακρίβεια που παρουσιάζουν, συνδυαστικά με την ισχυρή νομιμοποίηση τους, αποτελούν μερικά μόνο από τα σημεία εκείνα τα οποία τις καθιστούν στην σύγχρονη εποχή μια από τις βασικότερες μεθόδους δικαιοπαραγωγής σε διεθνές επίπεδο. Στην βάση της αρχής της ελεύθερης συναίνεσης των κρατών και της ικανότητάς τους να συνομολογούν διεθνείς συνθήκες, ενέργεια εμπίπτουσα στο πεδίο της βουλευτικής μεθόδου δικαιοθεσίας τους, η τελική απόφαση για την σύναψη ή μη μιας διεθνούς συμφωνίας εναπόκειται στην διακριτική ευχέρεια των κρατών.

Αφ' ής στιγμής, ωστόσο, ένα κράτος εκπεφρασμένα δηλώσει την βούληση δεσμεύσεως του από το κείμενο της εκάστοτε διεθνούς συνθήκης, η αρχή της καλόπιστης τήρησης των συμπεφωνημένων (*pacta sunt servanda*)³⁵ προτάσσει και επιβάλλει την εφαρμογή της συνθήκης αυτής στο ακέραιο. Η πολυσήμαντη αυτή αρχή μάλιστα, είναι

---

³⁵ Η θεμελιώδης αυτή γενική αρχή του διεθνούς δικαίου απορρέει από το άρθ. 26 της ΣτΒ

τόσο διαδεδομένη στην διεθνή κοινότητα, ώστε η εφαρμογή της απαντάται συχνά, τόσο στο συμβατικό όσο και στο εθιμικό πλαίσιο ρύθμισης των συνθηκών.³⁶ Ο δυναμικός χαρακτήρας που χαρακτηρίζει άλλωστε το διεθνές δίκαιο, δεδομένου του ότι τα κράτη της διεθνούς κοινότητας λόγω των συνεχόμενων, νέων προκλήσεων με τις οποίες έρχονται αντιμέτωπα και τις οποίες καλούνται να διαχειριστούν με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο, ενίοτε, μάλιστα, εντός σύντομου χρονικού ορίζοντα, έχει ως φυσικό αποτέλεσμα την τάση των κρατών να προσφεύγουν στην ρύθμιση των εκάστοτε ζητημάτων μέσω της επιλογής του διεθνούς συμβατικού δικαίου, ολοένα και πιο συχνά. Δηλωτικά προς τούτο λειτουργεί και η αυξητική τάση του ρυθμού συνομολόγησης των διεθνών συνθηκών,³⁷ η οποία μάλιστα μπορεί να αποδοθεί εκτός των άλλων και στην δυνατότητα των (συνθηκών) να κωδικοποιούν μεγάλη ποικιλία θεματολογίας, ώστε κάποτε να ρυθμίζουν διεξοδικά και άλλοτε ακόμα και να επιλύουν αποτελεσματικά, τα καίρια ζητήματα τα οποία απασχολούν την διεθνή κοινότητα.³⁸

1.2. Νομική φύση

Σε αντίθεση με ό,τι ισχύει σε επίπεδο εθνικού δικαίου για τα περισσότερα κράτη, η εσωτερική δικαιοσύνη τάξη των οποίων ρυθμίζεται το πρώτον από τον καταστατικό τους χάρτη (το Σύνταγμα), όπου μεταξύ των άλλων αποτυπώνονται και η δικαιοπαραγωγική διαδικασία καθώς και η ιεραρχία μεταξύ των διάφορων πηγών δικαίου, σε διεθνές επίπεδο, δεν απαντάται κάποιο ιεραρχικά ανώτερο κείμενο, το οποίο να παράγει καθολική δεσμευτικότητα και να επιλύει αντίστοιχα ζητήματα. Προκειμένου, λοιπόν, για την εμπέδωση των πηγών που απαρτίζουν το διεθνές δίκαιο, καταλυτικής σημασίας είναι η προσφυγή στο άρθ. 38 του Καταστατικού του Διεθνούς Δικαστηρίου Δικαιοσύνης (ΚατΔΔΔ).³⁹

---

³⁶ Aust, A., *Pacta sunt servanda*, The Max Plank Encyclopedia of Public international Law, Oxford University Press (2012)

³⁷ Βλ. σχετικά την αναφορά του Α. Κωνσταντινίδη, στο σύγγραμμα «Δίκαιο της Διεθνούς Κοινωνίας», σελ. 255-292, ο οποίος αναφέρει ότι μέχρι το 2011 στην Γραμματεία του Ο.Η.Ε. είχαν πρωτοκολληθεί περισσότερες από 60.000 συνθήκες

³⁸ Ενδεικτικά βλ. την Σύμβαση της Βιέννης του 1980 των Η.Ε. για την διεθνή πώληση κινητών πραγμάτων, η οποία στο ελληνικό δίκαιο ενσωματώθηκε με τον Ν. 2532/1997

³⁹ Άρθ. 38 ΣτΒ:

Πιο συγκεκριμένα, ως μια από τις πηγές δικαίου που απαντώνται σε διεθνές επίπεδο, μεταξύ άλλων προβλέπεται και αυτή των διεθνών συμβάσεων,⁴⁰ το διεθνές συμβατικό δίκαιο, δηλαδή. Το κυριότερο, ίσως ζήτημα που τίθεται αναφορικά με την ανωτέρω πηγή δικαίου, είναι η υπαγωγή της ή μη στην κατηγορία των τυπικών πηγών διεθνούς δικαίου,⁴¹ υπό την έννοια ότι στις διεθνείς συνθήκες οι οποίες βρίσκονται σε ισχύ παρέλκει το στοιχείο της καθολικότητας, καθώς αυτές αναπτύσσουν δεσμευτική ισχύ “inter partes”.⁴² Η ισχύς αυτών, δηλαδή, περιορίζεται μεταξύ μόνον των κρατών που τις έχουν συννομολογήσει, τα οποία μάλιστα, δεσμεύονται να τηρούν το περιεχόμενό τους σύμφωνα με την αρχή “pacta sunt servanda”, ώστε τελικά να μην πληροίται το στοιχείο της γενικής ισχύος και εφαρμογής (erga omnes) το οποίο αποτελεί και το βασικό χαρακτηριστικό των τυπικών πηγών.

---

1. Το Δικαστήριο, που έργο του έχει να εκδικάζει, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, τις υποθέσεις που υποβάλλονται σ’ αυτό, θα εφαρμόζει: α) τις διεθνείς συμβάσεις, γενικές ή ειδικές, που θέτουν κανόνες οι οποίοι αναγνωρίζονται ρητά από τα αντίδικα κράτη, β) το διεθνές εθιμικό δίκαιο, ως απόδειξη γενικής πρακτικής, που γίνεται δεκτή ως κανόνας δικαίου, γ) τις γενικές αρχές του δικαίου που αναγνωρίζονται από τα πολιτισμένα έθνη, δ) με την επιφύλαξη όσον προβλέπουν οι διατάξεις του άρθρου 59, τις δικαστικές αποφάσεις και τα διδάγματα των πιο αναγνωρισμένων δημοσιολόγων των διάφορων εθνών, ως βοηθητικά μέσα για τον καθορισμό των κανόνων δικαίου.

2. Αυτή η διάταξη δε θα θίγει την εξουσία του Δικαστηρίου να κρίνει μια υπόθεση κατά το ορθόν και ίσον (ex aequo et bono), εάν οι διάδικοι συμφωνούν σ’ αυτό.

⁴⁰ Ο όρος «διεθνής σύμβαση» εννοιολογικά ταυτίζεται με τους όρους «διεθνής συνθήκη και διεθνής συμφωνία», καθώς παρουσιάζεται ανομοιόμορφη χρήση της ορολογίας σε διεθνές επίπεδο, η οποία καταρχήν δεν αποτυπώνει κάποια διαφορετική αντιμετώπιση ως προς την ουσία ή την δεσμευτική τους δύναμη, Βλ. σχετικά και Denys Myers, “The names and scope of treaties” (1957) 51 American Journal of International Law 3, 574-605

⁴¹ Χατζηκωνσταντίνου, Κ., Αποστολίδης, Χ., Σαρηγιαννίδης, Μ. & Περγαντής, Β., Θεμελιώδεις Έννοιες στο Διεθνές Δημόσιο Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκουλα, σελ. 282-28, (2014)

⁴² Βλ. σχετικά Sir Gerald G. Fitzmaurice, “Some problems regarding the formal sources of international law”

1.3. Ορισμός

Προκειμένου για την οριοθέτηση της έννοιας της «διεθνούς συνθήκης», αφετηρία δεν θα μπορούσε παρά να αποτελεί η ΣτΒ⁴³ και οι σχετικές διατάξεις των άρθρων αυτής, μέσω των οποίων αποσαφηνίζονται τα ποικίλα ζητήματα που άπτονται του λεγομένου «δικαίου των συνθηκών».⁴⁴

Σύμφωνα με το περιεχόμενο της §1, στοιχείο α) του άρθ. 2 της ΣτΒ, ως συνθήκη ορίζεται: «η διεθνής συμφωνία, συνομολογούμενη μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών και ενός ή περισσότερων διεθνών οργανισμών ή μεταξύ διεθνών οργανισμών, σε έγγραφο τύπο και διεπόμενη από το διεθνές δίκαιο, ανεξάρτητα εάν περιλαμβάνεται σε ένα, δύο ή περισσότερα έγγραφα και ανεξάρτητα από την ειδική της ονομασία». Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθ. 1 της ως άνω Σύμβασης, το πεδίο εφαρμογής αυτής περιορίζεται μόνο στις συνθήκες μεταξύ κρατών, και διεθνών οργανισμών ή σε συνθήκες μόνον μεταξύ διεθνών οργανισμών,⁴⁵ δηλαδή, και στις συνθήκες οι οποίες σύμφωνα με το περιεχόμενο του άρθ. 5 της ΣτΒ αποτελούν ιδρυτικές συνθήκες διεθνών οργανισμών ή συμφωνίες οι οποίες έχουν υιοθετηθεί στο πλαίσιο τους.

Από την συνδυαστική ανάγνωση των ανωτέρω άρθρων, προκύπτουν τα βασικά χαρακτηριστικά της οριστέας έννοιας της διεθνούς συνθήκης, η οποία αποτυπώνεται με μάλλον περιοριστικό τρόπο, τα οποία επιγραμματικά είναι τα εξής: καταρχήν, για την εφαρμογή της ΣτΒ απαιτείται η ύπαρξη αμιγώς διακρατικών συμφωνιών, συνεπώς του πεδίου εφαρμογής της εκπίπτουν οποιεσδήποτε μονομερείς πράξεις κρατών ή διεθνών οργανισμών. Περαιτέρω, για την θεμελίωση της ύπαρξης μιας διεθνούς συνθήκης απαιτείται η συνομολόγησή της μεταξύ κρατών, και ως εκ τούτου οποιεσδήποτε συμφωνίες μεταξύ κρατών και άλλων υποκειμένων δικαίου, εκπίπτουν του πεδίου

---

⁴³ Η Σύμβαση της Βιέννης για το Δίκαιο των Συνθηκών υπεγράφη στη Βιέννη στις 23 Μαΐου 1969 και τέθηκε σε ισχύ στις 27 Ιανουαρίου 1980, United Nations Treaty Series, τόμος 1155, σελ. 331

⁴⁴ Πρόκειται για το σύνολο των κανόνων που σχετίζονται με τον τρόπο συνομολόγησης, εφαρμογής, τροποποίησης, ακυρότητας και λήξης των συνθηκών

⁴⁵ Για τις συμφωνίες μεταξύ κρατών και διεθνών οργανισμών ή μεταξύ διεθνών οργανισμών, εφαρμογή βρίσκει η ΣτΒ του 1986, η οποία λειτουργεί συμπληρωματικά και σε μεγάλο βαθμό αναπαράγει τις ρυθμίσεις της ΣτΒ του 1969

εφαρμογής της ΣτΒ και δεν υπάγονται εννοιολογικά στην έννοια της διεθνούς συνθήκης.⁴⁶

Επιπλέον στοιχεία τα οποία οριοθετούν την έννοια της διεθνούς συνθήκης αποτελούν η έγγραφη αποτύπωσή της σε κείμενο αλλά και η υπαγωγή αυτής στο ρυθμιστικό πεδίο του διεθνούς δικαίου. Σε ό,τι αφορά το μεν πρώτο στοιχείο, πέρα από τον έγγραφο τύπο που απαιτείται από την ΣτΒ, δεν υπαγορεύεται κάποια περαιτέρω διατύπωση αναφορικά με τον τύπο που η συνθήκη θα πρέπει να έχει.⁴⁷ Σχετικά, δε, με το εφαρμοστέο δίκαιο επί των συνθηκών, αυτό θα πρέπει να είναι το διεθνές δίκαιο, κι όχι π.χ. το εσωτερικό δίκαιο ενός εκ των συμβαλλόμενων μερών. Τέλος, δεν υπάρχει κάποιος περιορισμός αναφορικά με την έκταση του εγγράφου που πρέπει να πληροί μια διεθνής συνθήκη, ενώ η ειδική ονομασία του υπογραφόμενου εγγράφου δεν είναι δηλωτική για την υπαγωγή της στο πεδίο της ΣτΒ για την έννοια της διεθνούς συνθήκης, καθώς σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο η ονομασία κάποιου διεθνούς κειμένου δεν είναι δεσμευτική, αλλά ούτε και επιτρέπει να συναχθούν συμπεράσματα ως προς το περιεχόμενο του εκάστοτε διεθνούς κειμένου.⁴⁸

1.4. Μέθοδοι ερμηνείας

Η ερμηνευτική προσέγγιση των νομικών κειμένων εν γένει, πολλώ, δε, μάλλον των κειμένων διεθνών συνθηκών, αποτελεί μια πολύπλοκη αλλά και ταυτόχρονα ιδιαίτερα

---

⁴⁶ Σε όσες περιπτώσεις εκφεύγουν της περιοριστικής διατύπωσης της έννοιας της συνθήκης που δίνεται μέσω της ΣτΒ, η εφαρμογή της ανωτέρω συνθήκης μπορεί και στην πράξη γίνεται με έμμεσο τρόπο και συγκεκριμένα μέσω της εφαρμογής του αντίστοιχου εθιμικού πλαισίου, υπό τον όρο όμως ότι αποτελούν διεθνείς συμφωνίες μεταξύ υποκειμένων του διεθνούς δικαίου (άρθ.3 στοιχ. (α) & (β) ΣτΒ) και με τις απαραίτητες προσαρμογές στις εκάστοτε ειδικές περιστάσεις

⁴⁷ Το διεθνές δίκαιο εν γένει δεν επιβάλλει περιορισμούς ως προς τον τύπο που θα πρέπει οι συνθήκες να ακολουθούν, σχετικά βλ. τις παρατηρήσεις του ΔΔΔ & του ΔΔΔ σε ποικίλες αποφάσεις, ενδεικτικά: ICJ Reports 1994, 112, 120 §23: Aegean Sea Continental Shelf Case (Greece v. Turkey) Judgment on the Court of 19 December of 1978

⁴⁸ Ενδεικτικά βλ. τις παρατηρήσεις του ΔΔΔ, ICJ Reports 1994: Maritime delimitation and territorial questions between Qatar and Bahrain (Qatar v. Bahrain) Judgment on the Court of 1 July 1994, όπου το ΔΔΔ μεταξύ των άλλων απεφάνθη ότι «οι διεθνείς συμφωνίες μπορεί να λάβουν ποικίλες μορφές και να τους δοθούν διάφορα ονόματα, δηλαδή το γεγονός ότι (το έγγραφο) ονομάζεται «πρακτικά της συνεδρίασης», δεν αποκλείει τον χαρακτήρα της συνθήκης, σύμφωνα με το άρθ. 2§1 στοιχ (α) της ΣτΒ...»

γοητευτική διαδικασία.⁴⁹ Και τούτο, διότι, τα εργαλεία τα οποία διαθέτει στην «φαρέτρα» του ο επίδοξος ερμηνευτής του δικαίου, οι μέθοδοι ερμηνείας, δηλαδή, τις οποίες μπορεί να εφαρμόσει, ποικίλουν. Πιο αναλυτικά, οι βασικότερες μέθοδοι ερμηνείας είναι α) η γραμματική (αντικειμενική) ερμηνεία, η οποία διενεργείται με βάση την συνήθη έννοια των όρων προκειμένου για την εξαγωγή του νοήματος που τα μέρη ήθελαν να δώσουν, β) η υποκειμενική ερμηνεία, που βασίζεται στην πρόθεση των συντακτών της εκάστοτε συνθήκης και, τέλος, γ) η τελολογική ερμηνεία, της οποίας το εστιακό βάρος δίδεται στον σκοπό τον οποίο τα συμβαλλόμενα μέρη επεδίωκαν να αποδώσουν δια της συνθήκης.⁵⁰

Ειδικά για την περίπτωση των διεθνών συνθηκών, η ΣτΒ ενσωματώνει και τις τρεις ανωτέρω μεθόδους ερμηνείας και καλεί τα υποκείμενα του διεθνούς δικαίου να ερμηνεύσουν τις εκάστοτε διεθνείς συμβάσεις σύμφωνα με τους κανόνες ερμηνείας του διεθνούς δικαίου, οι οποίοι έχουν κωδικοποιηθεί στα άρθρ. 31 και 32 αυτής.⁵¹ Μεταξύ των

---

⁴⁹ Ο Sir Arnold D. McNair στο έργο του “The Law of Treaties” (1961), χαρακτηριστικά αναφέρει σχετικά ότι «δεν υπάρχει αντικείμενο του δικαίου των συνθηκών το οποίο ο ερευνητής να προσεγγίζει με μεγαλύτερο δέος από το ζήτημα της ερμηνείας των συνθηκών...»

⁵⁰ Χατζηκωνσταντίνου, Κ., Αποστολίδης, Χ., Σαρηγιαννίδης, Μ. & Περγαντής, Β., Θεμελιώδεις Έννοιες στο Διεθνές Δημόσιο Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ. 361-362, (2014)

⁵¹ Το άρθρ. 31 ΣτΒ έχει ως εξής:

Γενικός κανόνας ερμηνείας

- 1. Η συνθήκη πρέπει να ερμηνεύεται με βάση τη καλή πίστη σύμφωνα με την συνήθη έννοια που δίδεται στους όρους της συνθήκης μέσα στο γενικό πλαίσιο τους και υπό το φως του αντικειμένου και του σκοπού της.*
- 2. Το γενικό πλαίσιο για τον σκοπό της ερμηνείας μιας συνθήκης περιλαμβάνει, επιπλέον του κειμένου, συμπεριλαμβανομένων του προοιμίου του και των παραρτημάτων του: (α) κάθε συμφωνία σχετικά με την συνθήκη που έγινε μεταξύ όλων των μερών σε σχέση με την σύναψη της συνθήκης, (β) κάθε πράξη που έγινε από ένα ή περισσότερα μέρη σε σχέση με την σύναψη της συνθήκης και που έγινε αποδεκτή από τα άλλα μέρη ως μια πράξη που σχετίζεται με την συνθήκη.*
- 3. Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη μαζί με το γενικό πλαίσιο: (α) κάθε μεταγενέστερη συμφωνία μεταξύ των μερών σχετικά με την ερμηνεία της συνθήκης ή την εφαρμογή των διατάξεων της, (β) κάθε μεταγενέστερη πρακτική στην εφαρμογή της συνθήκης που θεσπίζει την συμφωνία των μερών σχετικά με την ερμηνεία της, (γ) τυχόν σχετικούς κανόνες του διεθνούς δικαίου που εφαρμόζονται στις σχέσεις μεταξύ των μερών.*
- 4. Μια ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί σε ένα όρο, εάν αποδειχθεί ότι τα μέρη την επιδίωξαν.*

Το άρθρο 32 ΣτΒ έχει ως εξής:

Συμπληρωματικά μέσα ερμηνείας

Μπορεί να γίνει προσφυγή σε συμπληρωματικά μέσα ερμηνείας, συμπεριλαμβανομένων των προπαρασκευαστικών εργασιών της συνθήκης και των περιστάσεων της σύναψής της, προκειμένου να επιβεβαιωθεί η σημασία που προκύπτει από την εφαρμογή του άρθρου 31, ή να καθοριστεί η σημασία όταν η

δύο αυτών άρθρων, φαίνεται από το ίδιο το γράμμα της ΣτΒ ότι υφίσταται σειρά προτεραιότητας, με το άρθρο 32 να έπεται της εφαρμογής του άρθ. 31, καθώς το μεν άρθ. 31 ενσωματώνει τον γενικό κανόνα ερμηνείας, ενώ το άρθ. 32 κωδικοποιεί τα μέσα ερμηνείας τα οποία παρουσιάζουν επικουρική χρήση, τυγχάνουν, δηλαδή, εφαρμογής μόνο στην περίπτωση που η αποσαφήνιση του εκάστοτε όρου της συνθήκης δεν μπορεί να επέλθει δια της οδού του γενικού κανόνα του άρθ. 31 ΣτΒ. Μόνον στην περίπτωση αυτήν, λοιπόν, ενδείκνυται η προσφυγή στους συμπληρωματικούς κανόνες του άρθ. 32 της ΣτΒ.⁵²

Πιο αναλυτικά, σύμφωνα με τις επιταγές του άρθ. 31§1 της ΣτΒ, επιτακτική είναι η ανάγκη ερμηνείας των συνθηκών, ανεξαρτήτως της μεθόδου ή του συνδυασμού αυτών που θα επιλεγεί, *«με βάση την καλή πίστη, σύμφωνα με την συνήθη έννοια που δίδεται στους όρους της συνθήκης μέσα στο γενικό πλαίσιό τους και υπό το φως του αντικειμένου και του σκοπού της»*. Ειδικά, η χρήση της «συνήθους» έννοιας αυτής, υπαγορεύει την δυνατότητα των μερών να επικαλεστούν ότι ακριβώς δεν είχαν πρόθεση να χρησιμοποιήσουν τον εκάστοτε επίμαχο όρο κατά την συνήθη έννοια αυτού, με το βάρος απόδειξης, ωστόσο, στην περίπτωση αυτή να φέρει το επικαλούμενο κράτος.⁵³ Τέλος, η έννοια του γενικού πλαισίου που τίθεται στην διάταξη της §2 του οικείου άρθρου είναι ιδιαίτερα διευρυμένη, καθώς σε αυτήν εμπίπτουν πέραν του κειμένου της ίδιας της συνθήκης, και το προοίμιο, τα παραρτήματα αυτής, αλλά και οιαδήποτε άλλη συμφωνία όλων των μερών σχετικά με την συνθήκη, και κάθε άλλη πράξη που έγινε από ένα ή πλείονα μέρη σε σχέση με την σύναψη της συνθήκης, η οποία, ωστόσο, έγινε αποδεκτή από τα άλλα μέρη ως μια πράξη σχετιζόμενη με την συνθήκη.

Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι τα εν λόγω άρθρα της ΣτΒ στην πραγματικότητα ενσωματώνουν περισσότερο κάποιες κατευθυντήριες οδηγίες παρά αποτελούν κανόνες που επιβάλλουν την υποχρεωτική εφαρμογή μιας εκ των τριών μεθόδων ερμηνείας. Καθώς, μάλιστα, το άρθρο 31 της ΣτΒ παρέχει ένα ευρύ φάσμα επιλογής σχετικά με τα υφιστάμενα μέσα ερμηνείας, για τα οποία από ιεραρχικής άποψης δεν διαφαίνεται να υπάρχει κάποια προτεραιοποίηση ως προς την χρήση τους, είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί μόνο ένα εξ αυτών ή ακόμα και περισσότερα, συνδυαστικά.

ερμηνεία σύμφωνα με το άρθρο 31: (α) αφήνει την σημασία διαφορούμενη ή ασαφής, ή (β) οδηγεί σε ένα αποτέλεσμα που είναι προδήλως παράλογο ή αδικαιολόγητο.

⁵² Στον επικουρικό χαρακτήρα των διατάξεων του άρθ. 32 της ΣτΒ συνηγορεί και η πάγια τακτική του Δ.Δ.Δ., το οποίο σπάνια προσφεύγει σε αυτές προκειμένου για την ερμηνεία όρων συνθηκών.

⁵³ Crawford, J., *An Outline of International Law* (2012) p. 382

2. Η γέννηση της Συνθήκης της Σιγκαπούρης⁵⁴

2.1. Η αναγκαιότητα δημιουργίας ενός νέου καθεστώτος

Η προσπάθεια εδραίωσης της διαμεσολάβησης ως μέσου εναλλακτικής επίλυσης των εμπορικής φύσεως διασυνοριακών διαφορών, μολονότι υπήρξε στο προσκήνιο, ήδη από την περασμένη δεκαετία,⁵⁵ εντούτοις δεν κατάφερε να βρει εξαρχής μεγάλη απήχηση σε διεθνές επίπεδο. Παρά τα αδιαμφισβήτητα πλεονεκτήματα που η διαμεσολάβηση παρουσιάζει, η ταχύτερη -συγκριτικά με άλλες μεθόδους- επίλυση της διαφοράς, η ανέξοδη στις πλείστες των περιπτώσεων διαδικασία που ακολουθείται από τα μέρη, ακόμα και η φιλική προσπάθεια διευθέτησης της διαφοράς που εστιάζει στην διαφύλαξη και την διατήρηση των εμπορικών σχέσεων, δεν υπήρξαν ικανά αντίβαρα ώστε να εξισορροπήσουν το μέχρι πρότινος, βασικό για τον διεθνή εμπορικό χώρο, μειονέκτημα του θεσμού της διαμεσολάβησης· την απουσία, δηλαδή, ενός στέρεου πλαισίου για την αναγνώριση και την εκτελεστικότητα των εμπορικών συμφωνιών που προκύπτουν από την διαδικασία της διαμεσολάβησης.

Η απουσία ενός τέτοιου διασυνοριακού μηχανισμού υπήρξε ανασταλτικός παράγοντας για την προσφυγή στην διαμεσολάβηση από πλευράς πολλών επιχειρήσεων, οι οποίες υπό τον φόβο της μη συμμόρφωσης της άλλης πλευράς προς το περιεχόμενο της συμφωνίας στην οποία ενδεχομένως θα κατέληγαν δια της οδού της διαμεσολάβησης, προέκριναν άλλα θεσμικά πλαίσια ως καταλληλότερα για την επίλυση της διαφοράς τους. Η προσφυγή στην δικαστική οδό⁵⁶ όταν τα μέρη απέβλεπαν στην διασφάλιση των εννόμων αποτελεσμάτων της απόφασης επί της διαφοράς τους, προκρίνονταν σε πολλές περιπτώσεις, ενώ η ελκυστικότητα του θεσμού της διεθνούς διαιτησίας εντοπιζόνταν

---

⁵⁴ Η επίσημη ονομασία της συνθήκης είναι «Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τις Διεθνείς Συμφωνίες που προκύπτουν από την Διαμεσολάβηση» Για το πλήρες κείμενο της βλ. https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/EN/Texts/UNCITRAL/Arbitration/mediation_convention_v1900316_eng.pdf

⁵⁵ Ενδεικτικά βλ. την Οδηγία 2008/52/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21^{ης} Μαΐου 2008 για θέματα διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις

⁵⁶ Boulle, L. International Enforceability of Mediated Settlement Agreements: Developing the Conceptual Framework (2014) Contemporary Asia Arbitration Journal Vol.7, No.1, pp. 35-68, διαθέσιμο στο https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2443322

κυρίως στο ότι η Συνθήκη του 1958, της Ν. Υόρκης⁵⁷ «κάλυπτε» εκείνο το κενό που ο θεσμός της διαμεσολάβησης δεν μπορούσε να καλύψει.⁵⁸ Το ουσιώδες αυτό έλλειμμα επιχειρήθηκε να καλυφθεί ακόμη και από υβριδικά σχήματα, όπως εκείνο του μοντέλου διαιτησίας-διαμεσολάβησης-διαιτησίας (arb-med-arb), με σκοπό την αξιοποίηση του υπάρχοντος πεδίου εκτελεστότητας που η Σύμβαση της Ν. Υόρκης παρείχε.⁵⁹ Ούτε όμως και αυτού του είδους τα μορφώματα μπορούσαν να προσφέρουν ικανοποιητικές λύσεις, με τα αποτελέσματα του θεσμού της διαμεσολάβησης, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, να είναι περισσότερο αποθαρρυντικά, καθώς σύμφωνα με τα πορίσματα σχετικής εκπονηθείσης έρευνας υπό την αιγίδα της Επιτροπής Νομικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εντός της Ε.Ε. η διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις φάνηκε να χρησιμοποιείται σε ποσοστό χαμηλότερο του 1% των διαφορών.⁶⁰

Περισσότερο έκδηλη ήταν η αμφισβήτηση της αποτελεσματικότητας του θεσμού της διαμεσολάβησης στο πλαίσιο της διεθνούς κοινότητας στις περιπτώσεις εκείνες που η διαφορά μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών εντοπιζόνταν σε ζητήματα αθέτησης των συμβάσεων. Στην συγκεκριμένη κατηγορία διαφορών, η διαμεσολάβηση, ακόμα και σε όσες περιπτώσεις τα μέρη θα κατέληγαν σε μια κοινά αποδεκτή συμφωνία, δεν μπορούσε να άρει το καθεστώς αβεβαιότητας επί της συμπεριφοράς την οποία τα μέρη θα επεδείκνυαν μετά το πέρας της διαμεσολάβησης, η οποία θα μπορούσε να λάβει την μορφή της μη συμμόρφωσης της μιας πλευράς με το περιεχόμενο της συμφωνίας, ώστε τελικά τα μέρη να χρειαστεί να έλθουν στο εγγύς μέλλον εκ νέου αντιμέτωπα με μια διάρρηξη της συμφωνίας τους, όμοια με εκείνη του συμβατικού δικαίου, για την επίλυση της οποίας είχαν καταφύγει το πρώτον στην οδό της διαμεσολάβησης.⁶¹ Τα αποτελέσματα ποικίλων σχετικών ερευνών που διενεργήθηκαν με σημείο αναφοράς την

---

⁵⁷ Σύμβαση για την αναγνώριση και εκτελεστότητα των αλλοδαπών διαιτητικών αποφάσεων διαθέσιμη στο https://uncitral.un.org/en/texts/arbitration/conventions/foreign_arbitral_awards η οποία υπογράφηκε στις 10 Ιουνίου του 1958 και τέθηκε σε ισχύ σύμφωνα με το άρθ. XII της Σύμβασης στις 7 Ιουνίου του 1959

⁵⁸ Strong, S.I., Beyond International Commercial Arbitration? The Promise of International Commercial Mediation, 45 WAH. U.J.L. & POL'Y (2014)

⁵⁹ Sussman, Edna, A Path Forward: A Convention for the Enforcement of Mediated Settlement Agreements, Transnational Dispute Management 6 (2015)

⁶⁰ Αναλυτικότερα, [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=IPOL-JURI_ET\(2014\)493042](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=IPOL-JURI_ET(2014)493042)

⁶¹ Βλ. σχετικά την πρόταση των Η.Π.Α., Future Work for Working Group II, U.N. Doc A/CN.9/822 at 3, (2/6/2014) διαθέσιμη στο <https://undocs.org/en/A/CN.9/822>

διεθνή επιχειρηματική κοινότητα, κατέδειξαν αυτήν ακριβώς την ανεπάρκεια αναγνώρισης και εκτελεστότητας του θεσμικού πλαισίου της διαμεσολάβησης σε διασυνοριακό επίπεδο ως την «αχίλλειο πτέρνα» της επιλογής του θεσμού από πλευράς των επιχειρήσεων, με το 74% των συμμετεχόντων σε σχετική έρευνα που εκπονήθηκε από την Επιτροπή των Η.Ε. για το Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο (UNCITRAL) να αποφαίνεται θετικά στο ενδεχόμενο χρήσης της διαμεσολάβησης στην περίπτωση ύπαρξης ενός αντίστοιχου καθεστώτος με εκείνο της Σύμβασης της Ν. Υόρκης.⁶²

Η αναγκαιότητα δημιουργίας ενός νέου νομικού εργαλείου που θα ήταν ικανό να υπερκεράσει αυτόν τον σκόπελο εφαρμογής της διαμεσολάβησης επί των εμπορικών διαφορών διασυνοριακού χαρακτήρα, με απώτερο στόχο την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της δυσκολίας αναγνώρισης και εκτελεστότητας των αποφάσεων διαμεσολάβησης, η οποία ήταν περισσότερο έντονη σε διασυνοριακές διαφορές παρά σε διαφορές από τις οποίες απουσίαζε το στοιχείο της αλλοδαπότητας,⁶³ καθιστώντας ταυτόχρονα τον θεσμό περισσότερο ελκυστικό σε διεθνές επίπεδο, υπήρξε βασική παρατήρηση της Επιτροπής των Η.Ε. για το Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο (UNCITRAL), η έντονη ενασχόληση της οποίας επί του θέματος για διάστημα περίπου τριών ετών, είχε ως τελικό αποτέλεσμα την γέννηση της Συνθήκης της Σγκαπούρης.

2.2. Οι στόχοι της Σύμβασης

Η διεθνής επιταγή για την δημιουργία ενός απλού και ταυτόχρονα αποτελεσματικού καθεστώτος για την αναγνώριση και εκτελεστότητα των εμπορικών συμφωνιών διαμεσολάβησης, καίτοι θα μπορούσε να αποδοθεί πρωτίστως στην ανάγκη αντιμετώπισης των περιπτώσεων εκείνων κατά τις οποίες το ένα μέρος της διαφοράς διαρρηγνύει τις υποχρεώσεις του και το άλλο (μέρος) αναζητεί μέτρα επιβολής της συμφωνίας στην οποία κατέληξαν,⁶⁴ εντούτοις δεν αποτελεί τον αυτοσκοπό της Σύμβασης

---

⁶² Strong, S.I. *Realizing Rationality: An Empirical Assessment of International Commercial Mediation*. (2016). Wash. & Lee L. Rev.

⁶³ Βλ. σχετικά την παρέμβαση της American Society of International Law (ASIL) στην 62^η συνεδρίαση, στις 2/2/2015, της Ομάδας Εργασίας II της UNCITRAL, διαθέσιμη σε ηχητικό αρχείο στο <https://conferences2.unite.un.org/carbonweb/public/uncitral/speakerslog/f7f8fc60-434c-4965-9b2d-79dee3f85403>

⁶⁴ Alexander, N.: *International and Comparative Mediation: Legal Perspective*, p. 301

της Σιγκαπούρης. Εστιάζοντας στην προσπάθεια εδραίωσης του θεσμού της διαμεσολάβησης στις διασυνοριακές συναλλαγές, οι συντάκτες της Συνθήκης έθεσαν ως πρωτεύοντα στόχο αυτής την γενικότερη προώθηση της διαμεσολάβησης για την επίλυση των εμπορικών διαφορών σε διεθνές επίπεδο. Στην στόχευση αυτή συνηγορεί και το ίδιο το περιεχόμενο του προοιμίου της Συνθήκης, το οποίο χαρακτηριστικά εξαγγέλλει πως *«η εγκαθίδρυση ενός καθεστώτος για τις διεθνείς συμφωνίες που προκύπτουν από την Διαμεσολάβηση (...) θα συνδράμει στην ανάπτυξη ενός αρμονικού πλαισίου στις διεθνείς οικονομικές συναλλαγές»*. Καθίσταται, λοιπόν, εξαρχής φανερό από το ίδιο το γράμμα της Συνθήκης της Σιγκαπούρης, ότι ο κύριος σκοπός της νέας αυτής πολυμερούς Συνθήκης δεν είναι άλλος παρά η μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας της διαμεσολάβησης, ώστε να δοθεί κίνητρο για την μεγαλύτερη προσφυγή στον θεσμό, ακόμη για τις περιπτώσεις διασυνοριακών εμπορικών διαφορών κατά τις οποίες η Διαμεσολάβηση δεν θα προκρίνονταν έναντι άλλων θεσμών.

Υπό το πρίσμα αυτό, η δημιουργία της Συνθήκης της Σιγκαπούρης, με την οποία επιδιώκεται πρωτίστως η προώθηση του θεσμού της διαμεσολάβησης, αποτελεί το τρίτο θεμελιώδες κομμάτι⁶⁵ που έλειπε από την συλλογή της διεθνούς κοινότητας, για την εναρμόνιση των μέσων επίλυσης μιας διαφοράς σε διεθνές επίπεδο. Ειδικότερα, μέσω αυτής επιχειρείται η εξίσωση της διαμεσολάβησης με τα λοιπά μέσα εναλλακτικής επίλυσης μιας διαφοράς, ώστε τα προσφεύγοντα σε αυτήν μέρη να καταλήγουν τελικά σε ένα αποτέλεσμα ισοδύναμο από πλευράς εννόμων συνεπειών με εκείνο στο οποίο η δικαστική οδός ή αυτή της διαιτησίας θα κατέληγε. Πολύ περισσότερο, δε, η Συνθήκη ενσαρκώνει την θεμελιώδη ανάγκη να μην αντιμετωπίζεται πλέον η Διαμεσολάβηση ως δευτερεύουσα λύση σε σχέση με την δικαστική ή την διαιτητική διαδικασία.⁶⁶ Η αποτελεσματικότητα της λειτουργίας του θεσμού επιχειρείται με την εγκαθίδρυση ενός νέου νομικού καθεστώτος, το οποίο αυτομάτως διασφαλίζει ακριβώς το ότι οι εμπορικές συμφωνίες οι οποίες θα προκύπτουν από την διαμεσολάβηση, θα διαθέτουν το δικό τους νομικό κύρος, υπό την έννοια ότι αφ' ης στιγμής διαπιστωθεί ότι η εμπορική συμφωνία διαμεσολάβησης στην οποία τα μέρη κατέληξαν, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης, εξ αυτού και μόνο του λόγου αυτή θα απολαμβάνει αυτοδικαίως μιας προνομιακής μεταχείρισης.

---

⁶⁵ Τα υπόλοιπα δύο αποτελούν η Συνθήκη της Ν. Υόρκης για την αναγνώριση και εκτελεστικότητα των διαιτητικών αποφάσεων και η Σύμβαση της Χάγης για τις συμφωνίες παρέκτασης δικαιοδοσίας

⁶⁶ Οδηγία 2008/52/EK, σκέψη 19

Συνολικά, αυτό το νέο νομικό καθεστώς που εγκαινιάζει η Συνθήκη της Σιγκαπούρης, εστιάζει πρωτίστως στην κινητροδότηση των επιχειρήσεων για μια πιο φιλική επίλυση των διασυνοριακών τους διαφορών με την επιλογή της διαμεσολάβησης,⁶⁷ αναμένεται, δε, να «αποτελέσει το κατάλληλο εργαλείο για την εξομάλυνση των διεθνών εμπορικών συναλλαγών και την ενθάρρυνση προσφυγής στην διαμεσολάβηση ως εναλλακτικής και αποτελεσματικής μεθόδου επίλυσης αυτών», ακριβώς επειδή «διασφαλίζει ότι η συμφωνία στην οποία τα μέρη κατέληξαν παράγει δεσμευτικότητα και εκτελεστότητα σύμφωνα με μια απλουστευμένη και εξορθολογισμένη διαδικασία».⁶⁸

2.3. Το χρονοδιάγραμμα της δημιουργίας της Συνθήκης

2.3.1. Η σύλληψη της ιδέας

Η πρόταση της δημιουργίας μιας Συνθήκης αναφορικά με την εκτελεστότητα των συμφωνιών που προκύπτουν από την Διαμεσολάβηση, συνελήφθη από τον Timothy Schnabel και υπεβλήθη εκ μέρους της Κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, στις 30 Μαΐου του 2014,^{69,70} ως προτεινόμενο θέμα μελλοντικής ενασχόλησης της Ομάδας Εργασίας II της UNCITRAL στην επικείμενη σύνοδό της, η οποία θα ελάμβανε χώρα στις αρχές του Ιουλίου του 2014. Πράγματι, στην 47^η Σύνοδο της UNCITRAL που

---

⁶⁷ Schnabel, T.: The Singapore Convention on Mediation: A Framework for cross-border Recognition and Enforcement of Mediated Settlements p. 2,3 (2019)

⁶⁸ Knieper, J., Montineri, C. UNCITRAL and a New International Legislative Framework on Mediation, 22(4) SPECIAL TMD DUTCH-BELGIAN MEDIATION Q. 27 (2018)

⁶⁹ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Note by the Secretariat, Planned and Possible Future Work-Part III, Proposal by the Government of the United States of America: Future Work for Working Group II, U.N. Doc. A/CN.9/822 (June 2, 2014), <https://undocs.org/en/A/CN.9/822>

⁷⁰ Η ιδέα για την δημιουργία της Συνθήκης παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στην δημόσια Σύνοδο της ACPIIL (Advisory Committee on Private International Law) των Η.Π.Α. που έλαβε χώρα στις 26 Φεβρουαρίου του 2014, όταν η καθηγήτρια του Τμήματος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Μιζούρι, S.I. Strong, παρουσίασε το άρθρο της αναφορικά με την σύγκριση του νομικού καθεστώτος της διεθνούς διαιτησίας με εκείνο της διεθνούς διαμεσολάβησης, προτείνοντας την δημιουργία μιας νέας Συνθήκης για τις διεθνείς συμφωνίες διαμεσολάβησης. Βλ. Strong, S.I. Beyond International Commercial Arbitration? The Promise of International Commercial Mediation, 45 WASH. U.J.L. & POL'Y 11 (2014)

πραγματοποιήθηκε το δεκαήμερο 7-18 Ιουλίου του 2014, μετά την ολοκλήρωση των εργασιών της Επιτροπής για την διαφάνεια στην επενδυτική διαιτησία, τέθηκε προς συζήτηση η πρόταση των Η.Π.Α.⁷¹ Κατόπιν σύντομης διάσκεψης, η Επιτροπή της UNCITRAL ανέθεσε στην Ομάδα Εργασίας II την ενασχόληση με το ζήτημα της εκτελεστότητας των συμφωνιών συμφιλίωσης (conciliation) σε διεθνές επίπεδο, το οποίο συμφωνήθηκε να εγγραφεί στην ατζέντα των θεματικών της επόμενης χρονικά συνεδρίασής της (Ομάδας Εργασίας II), τον Φεβρουάριο του 2015,⁷² καλώντας την στην συνέχεια να παρουσιάσει τα πορίσματά της στην 48^η Σύνοδο της UNCITRAL.

Στην πραγματικότητα, η ιδέα για την δημιουργία ενός διεθνούς εργαλείου για την εκτελεστότητα των διεθνών συμφωνιών Διαμεσολάβησης εκφράστηκε για πρώτη φορά πριν την πρόταση των Η.Π.Α., όταν οι καθηγητές Chang-fa Lo και Winnie Ma διοργάνωσαν μια σειρά συνεδρίων στην Ταϊβάν, το 2012 και το 2013, για το ζήτημα των διασυνοριακών συμφωνιών διαμεσολάβησης, οι οποίες κωδικοποιούνταν με τον όρο “iMSAs” (International Mediated Settlements Agreements), από τον οποίο εμπνεύστηκε και η ονομασία του προγράμματος, ως “iMSA project”.⁷³ Τον Νοέμβριο του 2014, μάλιστα, οι δύο επιστήμονες δημοσίευσαν ένα σχέδιο «Συνθήκης για την διασυνοριακή εκτέλεση των Διεθνών Συμφωνιών Διαμεσολάβησης» στο περιοδικό *Contemporary Asia Arbitration Journal*.⁷⁴ Το κείμενο αυτό παρότι κατά την χρονική περίοδο της δημοσίευσής του δεν απέσπασε την προσοχή του νομικού κόσμου, αποτέλεσε σημείο αναφοράς για ορισμένους επιστήμονες οι οποίοι μετά την δημιουργία του κειμένου της Συνθήκης της Σιγκαπούρης, έσπευσαν να αντιπαραβάλουν το κείμενο αυτής με εκείνο που οι δύο επιστήμονες είχαν συντάξει σε προηγούμενο χρόνο.⁷⁵ Σε τελική ανάλυση, φαίνεται πως το κείμενο της Συνθήκης της Σιγκαπούρης, δεν αποτελούσε μια αναπαραγωγή του αντίστοιχου κειμένου των επιστημόνων από την Ταϊβάν, με το τελευταίο να παρουσιάζει απλώς την ασιατική σκοπιά πάνω στο ζήτημα. Πάντως η

---

⁷¹ Official Records of the General Assembly, Sixty-ninth session supplement No. 17, A/69/17, ¶123-125, <https://undocs.org/pdf?symbol=en/A/69/17>

⁷² Official Records of the General Assembly, Sixty-Ninth session supplement No.17 A/69/17,¶129

⁷³ Sharma, Rajesh, The Singapore Convention and Contributions of Academics and Experts from Taiwan

⁷⁴ Chang-fa Lo & Winnie MA, Convention on Cross-Border Enforcement of International Mediated Settlement Agreements, 7(2) CONTEMP. ASIA ARB. J. 389 (2014)

⁷⁵ Chua, Eunice, The Future of International Mediated Settlement Agreements: Of Conventions, Challenges and Choices, TAN PAN ONLINE: CHINESE J. NEGOT.1,2 (2015)

συμβολή αυτού του έργου στην διαδικασία των διαπραγματεύσεων της Επιτροπής της UNCITRAL για την μορφή του τελικού κειμένου της Συνθήκης, ήταν αξιοσημείωτη.⁷⁶

Στην 62^η συνεδρίαση της Ομάδας Εργασίας II, τον Φεβρουάριο του 2015, τέθηκε σε επισκόπηση η πρόταση των Η.Π.Α. για την δημιουργία ενός διεθνούς εργαλείου αναγνώρισης και εκτελεστότητας των αποφάσεων συμφιλίωσης. Με τις αρχικές τοποθετήσεις των συμμετεχόντων να μην είναι ιδιαίτερα ελπιδοφόρες για την πορεία του εγχειρήματος, ο Πρόεδρος της Επιτροπής, Michael Schneider, εκτίμησε ότι τα μέλη της Ομάδας Εργασίας II θα δυσκολεύονταν να συνομολογήσουν την ενασχόληση με το θέμα.⁷⁷ Επιφυλάξεις των παριστάμενων μερών εκφράστηκαν σχετικά με την μακροχρόνια ενασχόληση που θα απαιτούσε η υλοποίηση ενός τέτοιου προγράμματος,⁷⁸ ενώ η άποψη ότι ακόμη και αν μετά από μακρά περίοδο ενασχόλησης δημιουργούνταν τελικά ένα διεθνές κείμενο, το αποτέλεσμα δεν θα ήταν πιο ικανοποιητικό από εκείνο που ήδη ο Πρότυπος νόμος (Model Law) της UNCITRAL για την Διεθνή Εμπορική Συμφιλίωση παρείχε,⁷⁹ στον οποίο ωστόσο, δεν προσδιορίζονταν επακριβώς η μέθοδος που θα έπρεπε να ακολουθηθεί προκειμένου για την εκτελεστότητα των συμφωνιών διαμεσολάβησης.⁸⁰

Υπό τους επιδέξιους χειρισμούς του Michael Schneider, η Επιτροπή της Ομάδας Εργασίας II τελικά αποφάσισε να ζητήσει την εντολή της Επιτροπής της UNCITRAL για την ενασχόληση με το θέμα της δημιουργίας ενός διεθνούς εργαλείου για την Διαμεσολάβηση. Ωστόσο, στο σημείο εκείνο και καθώς οι απόψεις που είχαν εκφραστεί

---

⁷⁶ Sharma, Rajesh, The Singapore Convention- A Drone's view, 12(2) CONTEMP. ASIA ARB. J. 265 (2019)

⁷⁷ Βλ. σχετικά την παρέμβαση του Προέδρου της Επιτροπής στην 62^η συνεδρίαση, της 3/2/2015, της Ομάδας Εργασίας II της UNCITRAL, διαθέσιμη σε ηχητικό αρχείο στο <https://conferences.unite.un.org/carbonweb/public/uncitral/speakerslog/f7f8fc60-434c-4965-9b2d-79dec3f85403>

⁷⁸ Βλ. σχετικά την παρέμβαση της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην 62^η συνεδρίαση, στις 3/2/2015, της Ομάδας Εργασίας II της UNCITRAL, διαθέσιμη σε ηχητικό αρχείο στο <https://conferences.unite.un.org/carbonweb/public/uncitral/speakerslog/f7f8fc60-434c-4965-9b2d-79dec3f85403>

⁷⁹ Βλ. σχετικά την παρέμβαση του Μεξικό στην 62^η συνεδρίαση, στις 3/2/2015, της Ομάδας Εργασίας II της UNCITRAL, διαθέσιμη σε ηχητικό αρχείο στο <https://conferences2.unite.un.org/carbonweb/public/uncitral/speakerslog/f677b36b-d7e8-42fb-ba4c-bf053b1c4f3c>

⁸⁰ Βλ. UNCITRAL MODEL LAW ON INTERNATIONAL COMMERCIAL MEDIATION, Αρθ.14, διαθέσιμο στο https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/03-90953_ebook.pdf

κατά την διάρκεια της συνεδρίασης ήταν ετερόκλητες, αποφασίσθηκε να μην ζητηθεί εντολή από την Επιτροπή για την δημιουργία ενός συγκεκριμένου είδους εργαλείου, όπως μιας συνθήκης, ή άλλων νομικών κειμένων κατευθυντήριων γραμμών, αλλά να ζητηθεί μια σχετικά ευρεία εντολή από την Επιτροπή, ώστε η ίδια η Ομάδα Εργασίας II να αποφασίσει κατά την διάρκεια των μετέπειτα διαπραγματεύσεων για το είδος του εργαλείου το οποίο τελικά θα δημιουργούσε.⁸¹

Στην 48^η Σύνοδο της Επιτροπής της UNCITRAL, το καλοκαίρι του 2015, σε ένα περισσότερο θετικό κλίμα, και παρά την δυσπιστία της Ε.Ε.⁸² σχετικά με την αναγκαιότητα ενιαίας ρύθμισης του ζητήματος μέσω ενός νέου διεθνούς εργαλείου, δόθηκε τελικά η εντολή στην Ομάδα Εργασίας II για την ενασχόληση με το ζήτημα της εκτελεστότητας των συμφωνιών διαμεσολάβησης, την πρόκριση πιθανών λύσεων καθώς και για την δημιουργία ενός μηχανισμού εκτελεστότητας, χωρίς τον σαφή προσδιορισμό ωστόσο, του είδους αυτού του εργαλείου που θα δημιουργούνταν. Η έναρξη των εργασιών ορίστηκε να λάβει χώρα στην προσεχή, 63^η συνεδρίαση της Επιτροπής.⁸³

2.3.2. Οι προπαρασκευαστικές εργασίες της Ομάδας Εργασίας II- Το στάδιο των διαπραγματεύσεων

Οι επίσημες εργασίες της Ομάδας Εργασίας II της UNCITRAL ξεκίνησαν τον Σεπτέμβριο του 2015, στην 63^η συνεδρίασή της, στην Βιέννη. Πρόεδρος της επιτροπής ορίστηκε η Natalie Morris- Sharma,⁸⁴ από την Σιγκαπούρη, η οποία διατήρησε τον ρόλο της και στις επόμενες πέντε συνεδρίες που ακολούθησαν. Η Ομάδα Εργασίας συνεδρίαζε δύο φορές τον χρόνο, ενώ η διάρκεια εκάστης των συνεδριάσεών της ήταν μιας ή δύο

---

⁸¹ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report of Working Group II on the work of its Sixty-Second session, U.N. Doc, A/CN.9/832 ¶57-59, <https://undocs.org/en/A/CN.9/832>

⁸² Βλ. σχετικά την παρέμβαση της Ε.Ε. στην 48^η συνεδρίαση, στις 2/7/2015, της Επιτροπής της UNCITRAL, διαθέσιμη σε ηχητικό αρχείο στο <https://conferences.unite.un.org/carbonweb/public/uncitral/speakerslog/f3e4531b-7187-411c-a063-27bb8e1bc546>

⁸³ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report on the work of its Forty-Eighth session, U.N. Doc. A/70/17 ¶142 (2015), <https://undocs.org/en/A/70/17>

⁸⁴ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report of Working Group II on its Sixty- Third Session, U.N. Doc A/CN.9/861 ¶11, <https://undocs.org/en/A/CN.9/861>

εβδομάδων. Συνολικά, χρειάστηκαν έξι συνεδριάσεις μέχρι την εκπόνηση του τελικού σχεδίου της Συνθήκης της Σιγκαπούρης.⁸⁵ Κατά το αρχικό στάδιο των διαπραγματεύσεων, η πρόοδος των συζητήσεων δεν ήταν σημαντική. Η ιδιομορφία των συμμετεχόντων που απαρτιζόνταν από αντιπροσώπους κρατών μελών, διεθνείς οργανισμούς, μη κυβερνητικές οργανώσεις, αλλά και από απλούς παρατηρητές, ιδίως οι διαφορές κουλτούρας και αντιλήψεων και ο έντονος σκεπτικισμός της Ε.Ε., η οποία εκπροσωπούσαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για το εφικτό της δημιουργίας ενός εναρμονισμένου διεθνούς πλαισίου⁸⁶ εξομαλύνονταν υπό τους επιδέξιους χειρισμούς και την ενεργητική ακρόαση της Προέδρου της Επιτροπής.⁸⁷ Κομβικής σημασίας, μάλιστα στην πρόοδο της όλης διαδικασίας υπήρξε και η συμβολή των μη κυβερνητικών οργανισμών, των οποίων η ενεργός συμμετοχή ενθαρρύνονταν από την UNCITRAL.

Ανάμεσα στα ποικίλα ζητήματα που απασχόλησαν την επιτροπή, κρίσιμο ήταν εκείνο του είδους του νομικού εργαλείου που θα κατασκευάζονταν από την Ομάδα Εργασίας II, το οποίο μάλιστα υπήρξε εξαρχής αντικείμενο έντονης αντιπαράθεσης. Η ιδέα της δημιουργίας μιας διεθνούς Συνθήκης βρήκε πολλούς υποστηρικτές ήδη από τα πρώτα στάδια των διαβουλεύσεων. Η παράθεση των πορισμάτων μιας έρευνας με αποδέκτες διάφορους προσφεύγοντες σε διεθνή διαμεσολάβηση, από το International Mediation Institute (IMI), κατέδειξε την μεγαλύτερη και ευκολότερη προσφυγή στον θεσμό, άμα τη γενέσει μιας διεθνούς Συνθήκης.⁸⁸ Στην 63^η συνεδρίαση της Ομάδας Εργασίας, και πρώτη κατά σειρά από τις συνολικά έξι που χρειάστηκαν, οι Η.Π.Α. από κοινού με το Ισραήλ, υπέβαλαν εγγράφως τις σκέψεις τους για την δημιουργία μιας

---

⁸⁵ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report of Working Group II on its Sixty- Eighth Session, U.N. Doc A/CN.9/934 <https://undocs.org/en/A/CN.9/934>

⁸⁶ Βλ. σχετικά την παρέμβαση της Ε.Ε. στην 64^η συνεδρίαση, στις 2/2/2016, της Επιτροπής της UNCITRAL, διαθέσιμη σε ηχητικό αρχείο στο <https://conferences.unite.un.org/carbonweb/public/uncitral/speakerslog/35633c76-b3fd-4a5e-acd6-c34f2783c6cb>

⁸⁷ Abramson, H., The New Singapore Mediation Convention: The Process and Key Choices, Singapore Mediation Convention Reference Book, Cardozo J. Conflict Resol., 20 1037 (2019)

⁸⁸ Βλ. σχετικά την παρέμβαση του IMI στην 63^η συνεδρίαση, στις 10/9/2015, της Ομάδας Εργασίας της UNCITRAL, διαθέσιμη σε ηχητικό αρχείο στο <https://conferences2.unite.un.org/carbonweb/public/uncitral/speakerslog/dfc74c41-404d-4cd9-ad3e-8ab8834a3dcc>

διεθνούς συνθήκης,⁸⁹ καθώς σύμφωνα με την εκτίμησή τους «... ο στόχος των εργασιών της Ομάδας Εργασίας θα έπρεπε να είναι αποκλειστικά η διευκόλυνση της χρήσης της συμφιλίωσης, ως μέσου επίλυσης των διεθνών εμπορικών διαφορών, μέσω της παροχής ενός κατάλληλου διεθνούς πλαισίου, το οποίο την δεδομένη χρονική στιγμή απουσίαζε από το διεθνές προσκήνιο». Στο σημείο εκείνο, ωστόσο, δεν πάρθηκε κάποια απόφαση από την Ομάδα Εργασίας καθώς όπως αναγνώριζαν και οι ίδιοι οι υποστηρικτές της δημιουργίας μιας Συνθήκης, δεν ήταν ακόμη απαραίτητο να παρθεί μια απόφαση επί του συγκεκριμένου ζητήματος, καθώς στην ατζέντα της Ομάδας Εργασίας υπήρχαν άλλα ζητήματα τα οποία θα έπρεπε να διευθετηθούν πρωτίστως. Πάντως πολλοί αντιπρόσωποι κρατών μελών, υπέρμαχοι της ιδέας δημιουργίας μιας Συνθήκης, τόνιζαν την αδυναμία ενός μη δεσμευτικού νομικού εργαλείου, όπως αυτού του Πρότυπου- Νόμου, να αποτελέσει ικανό μηχανισμό προώθησης του θεσμού της διαμεσολάβησης σε διεθνές επίπεδο.⁹⁰

Στον αντίποδα, ορισμένοι αξιωματικοί αντιπρόσωποι κρατών είχαν διαφορετική εκτίμηση σχετικά με την δημιουργία μιας Συνθήκης, καθώς υποστήριζαν ότι η γέννηση ενός τέτοιου δεσμευτικού εργαλείου αποτελούσε ένα πρόωρο μέτρο για νομικούς πολιτισμούς κρατών που δεν ήταν ακόμη ιδιαίτερα εξοικειωμένοι με τον θεσμό της διαμεσολάβησης.⁹¹ Στην βάση αυτήν στηρίχθηκαν πολλοί αντιπρόσωποι κρατών κατά την 65^η συνεδρίαση της Ομάδας Εργασίας, όταν προέκριναν ως καταλληλότερη την δημιουργία ενός είδους Πρότυπου Νόμου αντί μιας Συνθήκης, προβάλλοντας ως βασικό επιχειρήμα την έλλειψη ενιαίας αντιμετώπισης του ζητήματος της εκτελεστότητας των συμφωνιών από κράτος σε κράτος, τόσο σε επίπεδο νομοθετικής ρύθμισης, όσο και σε πεδίο γενικής πρακτικής.⁹²

---

⁸⁹ Βλ. Comments by Israel and the United States of America, U.N. Doc. A/CN.9/WG.II/WP.192 (2015), <https://undocs.org/en/A/CN.9/WG.II/WP.192>

⁹⁰ Βλ. σχετικά την παρέμβαση της Κίνας στην 65^η συνεδρίαση, στις 22/9/2016, της Ομάδας Εργασίας της UNCITRAL, διαθέσιμη σε ηχητικό αρχείο στο <https://conferences2.unite.un.org/carbonweb/public/uncitral/speakerslog/aaa6b023-c7a3-461a-a4c2-47e28679fb7d>

⁹¹ Βλ. σχετικά τις παρεμβάσεις της Γαλλίας, της Γερμανίας και της Νότιας Αφρικής στην 65^η συνεδρίαση, στις 16/9/2016, της Ομάδας Εργασίας της UNCITRAL, διαθέσιμες σε ηχητικό αρχείο στο <https://conferences2.unite.un.org/carbonweb/public/uncitral/speakerslog/aa875fca-e13c-49db-83f7-820bbe6dfe74>

⁹² Report of Working Group II on the Work of its Sixty-Fifth Session, UNCITRAL, U.N. Doc. A/CN.9/896 (2016), ¶139, <https://undocs.org/en/A/CN.9/896>

Σημείο-κλειδί στην πρόοδο των εργασιών αποτέλεσε η 66^η συνεδρίαση, τον Φεβρουάριο του 2017, στην Ν. Υόρκη, όταν μετά από πολλές ώρες διαβουλεύσεων η Ομάδα Εργασίας κατέληξε σε μια πρόταση πέντε σημείων «συμβιβασμού» σχετικά με τα πλέον κρίσιμα ζητήματα που απασχόλησαν τους αντιπροσώπους καθ'όλη την διάρκεια των διαπραγματεύσεων. Πιο συγκεκριμένα, η πρόταση αυτή αποτέλεσε προϊόν διαβουλεύσεων οι οποίες έλαβαν, μάλιστα, χώρα κατά το διάλειμμα μετά την πρωινή συνεδρίαση της 7^{ης} Φεβρουαρίου. Με «πρωτοστάτη» το Ισραήλ, το οποίο εκπροσώπησε και τα υπόλοιπα ενδιαφερόμενα μέρη, υποβλήθηκε τελικά μια πρόταση πέντε σημείων-κλειδιών ενώπιον της Ομάδας Εργασίας.⁹³ Η παρουσίαση αυτή βρήκε θερμούς υποστηρικτές ανάμεσα στους παριστάμενους αντιπροσώπους και αποτέλεσε αντικείμενο της συζήτησης των υπόλοιπων ημερών της προγραμματισμένης συνεδρίασης. Μάλιστα, η ατυχής συγκυρία μιας έντονης χιονόπτωσης που απέκλεισε το νησί του Μανχάταν, με αποτέλεσμα την ακύρωση της συνεδρίας της 9^{ης} Φεβρουαρίου, εξελίχθηκε τελικά σε ευτυχές γεγονός, καθώς πολλοί αντιπρόσωποι κρατών και οργανισμών αξιοποίησαν παραγωγικά τον ελεύθερο χρόνο τους, προβαίνοντας σε συζητήσεις με κύριο αντικείμενο την εξέλιξη της πρότασης των πέντε σημείων «συμβιβασμού».

2.3.3. Τα πέντε (5) σημεία «συμβιβασμού»

Στην τελευταία συνάντηση της 10^{ης} Φεβρουαρίου της Ομάδας Εργασίας II στο πλαίσιο της 66^{ης} συνεδρίασης, παρουσιάστηκε η πρόταση των πέντε σημείων συμβιβασμού, η οποία και έγινε αποδεκτή στο σύνολό της από την Ομάδα Εργασίας.⁹⁴ Η μνημειώδης συμβολή της πρότασης, εξαιτίας της σημαντικής προόδου που αυτή επέφερε στο στάδιο των διαπραγματεύσεων, αποδόθηκε στην διεθνή κοινότητα με τον

---

⁹³ Βλ. σχετικά την παρέμβαση του Ισραήλ στην 66^η συνεδρίαση, στις 7/2/2017, της Ομάδας Εργασίας της UNCITRAL, διαθέσιμη σε ηχητικό αρχείο στο <https://conferences.unite.un.org/carbonweb/public/uncitral/speakerslog/321d8348-2080-411a-9c32-cb4c9cbfb275>

⁹⁴ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report of Working Group II on the Work of its Sixty-Sixth Session, UNCITRAL, U.N. Doc. A/CN.9/901 (2017), ¶51-93, <https://undocs.org/en/A/CN.9/901>

χαρακτηρισμό της ως ενός “dramatic breakthrough.”⁹⁵ Τα πέντε κρίσιμα ζητήματα επί των οποίων δόθηκαν λύσεις μέσω της πρότασης, ήταν τα εξής:

I. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ «ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ & ΕΚΤΕΛΕΣΤΟΤΗΤΑ»

Μολονότι η αναγκαιότητα απόδοσης εκτελεστού χαρακτήρα στις διεθνείς αποφάσεις που προέκυπταν από την διαδικασία της Διαμεσολάβησης ήταν σε γενικές γραμμές συνομολογημένη μεταξύ των μελών της Ομάδας Εργασίας, ποικίλες απόψεις εκφράζονταν αναφορικά με τον τρόπο διατύπωσης των όρων της «αναγνώρισης» και της «εκτελεστότητας» στο κείμενο της Συνθήκης που θα συντάσσονταν. Συγκεκριμένα, οι αξιωματικοί αντιπρόσωποι των κρατών ταλαντεύονταν αναφορικά με την εννοιολογική αποτύπωση αυτών των «επίμαχων» όρων, και κυρίως σχετικά με το ενδεχόμενο της καθ’ ομοίωση απόδοσής τους με αυτούς που δίδονταν στο κείμενο της Συνθήκης της Ν. Υόρκης για την αναγνώριση και εκτελεστότητα των διαιτητικών αποφάσεων. Επίκεντρο των ετερόκλητων απόψεων που εκφράστηκαν αποτελούσε η διαφορετική προσέγγιση της έννοιας της αναγνώρισης στις εθνικές έννομες τάξεις των διαφόρων κρατών. Η λύση που προτάθηκε για το ζήτημα αυτό αποσκοπούσε στην αποφυγή της εννοιολογικής σύγχυσης που θα μπορούσε να προκύψει μεταξύ των διαφόρων κρατών. Η υπερκέραση του σκοπέλου αυτού τελικά πραγματοποιήθηκε με την αποφυγή της αυτούσιας χρήσης των εννοιών της «αναγνώρισης» και της «εκτελεστότητας» στο κείμενο της Συνθήκης. Αντί της αυτοτελούς χρήσης αυτών, προτάθηκε η δημιουργία του διακεκριμένου Άρθρου 3 στην Συνθήκη, στο οποίο θα αποδίδονταν τελικά περιφραστικά οι έννοιες της αναγνώρισης και της εκτελεστότητας μιας διεθνούς συμφωνίας που είχε προκύψει μέσα από την διαδικασία της Διαμεσολάβησης.

II. ΑΠΟΦΥΓΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ ΜΕ ΑΛΛΑ ΜΕΣΑ ΕΚΤΕΛΕΣΤΟΤΗΤΑΣ

Έντονη ήταν η συζήτηση αναφορικά με το αν οι διεθνείς συμφωνίες διαμεσολάβησης το περιεχόμενο των οποίων είχε περιβληθεί με εκτελεστότητα μετά από την έκδοση δικαστικής ή διαιτητικής απόφασης, θα ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής της

---

⁹⁵ Schnabel, T.: The Singapore Convention on Mediation: A Framework for cross-border Recognition and Enforcement of Mediated Settlements p. 7 (2019)

Συνθήκης. Προκειμένου να αποφευχθεί η σύγκρουση της εκτελεστότητας που η Συνθήκη θα παρείχε στις συμφωνίες διαμεσολάβησης με εκείνη που θα τους είχε ήδη αποδοθεί δια της δικαστικής ή της διαιτητικής οδού, η Ομάδα Εργασίας II αποφάσισε τελικά να αποκλείσει από το πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης αυτού του είδους τις συμφωνίες, όπως ρητά το Άρθ. 1§3 της Συνθήκης προβλέπει.

III. ΡΗΤΡΑ ΜΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ (Opt-out provision)

Ένα ακόμα κρίσιμο ζήτημα το οποίο διευθετήθηκε με την πρόταση των πέντε σημείων συμβιβασμού ήταν εκείνο του βαθμού της συναίνεσης των μερών που θα απαιτούνταν προκειμένου να τύχει εφαρμογής η Συνθήκη που θα δημιουργούνταν από την Ομάδα Εργασίας II, στην συμφωνία διαμεσολάβησης στην οποία τα μέρη θα είχαν καταλήξει. Μεταξύ των μελών την Ομάδας Εργασίας υπήρχαν έντονοι υποστηρικτές της αυτοδίκαιης, ανεξαρτήτως της βούλησης των μερών, εφαρμογής της Συνθήκης επί των διεθνών εμπορικών συμφωνιών διαμεσολάβησης, κατά το πρότυπο της Συνθήκης της Ν. Υόρκης για τις διαιτητικές αποφάσεις, με την ταυτόχρονη παροχή στα συμβαλλόμενα στην Συνθήκη μέρη της δυνατότητας ενεργοποίησης μιας ρήτρας μη εφαρμογής της Συνθήκης (Opt-out provision), στην περίπτωση κατά την οποία αυτά δεν επιθυμούσαν την εφαρμογή της στην συμφωνία διαμεσολάβησης στην οποία τελικά θα κατέληγαν. Αντίθετη στάση διατηρούσαν ορισμένοι αξιωματικοί αντιπρόσωποι κρατών, οι οποίοι προτιμούσαν την εγκαθίδρυση ενός «καθεστώτος Opt-in», υπό την έννοια ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη θα έπρεπε να έχουν την δυνατότητα να αντιληφθούν το πρώτον τον τρόπο λειτουργίας της Συνθήκης και στην συνέχεια να επιλέξουν αυτοτελώς το εάν η συμφωνία στην οποία είχαν έλθει θα υπάγονταν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης. Ο συμβιβασμός που τελικά επιτεύχθηκε πέτυχε έναν συνδυασμό των δύο αντιθετικών απόψεων που είχαν διατυπωθεί. Αφενός, μεν αναγνωρίζοντας την ευρύτερη εφαρμογή της Συνθήκης που η υιοθέτηση ενός συστήματος «Opt-out» θα επέφερε και την συνεπαγόμενη σημαντική θετική επίδραση που αυτή θα είχε στην γενικότερη προώθηση της διαμεσολάβησης, η Ομάδα Εργασίας II τελικά προέβη στην υιοθέτηση του συστήματος της de facto, αυτόματης εφαρμογής της Συνθήκης επί των διεθνών εμπορικής φύσεως συμφωνιών διαμεσολάβησης, παραχωρώντας ταυτόχρονα στα μέρη που θα είχαν καταλήξει στην συμφωνία της διαμεσολάβησης την δυνατότητα να επιλέξουν ρητά την μη εφαρμογή της Συνθήκης στην συγκεκριμένη συμφωνία στην οποία είχαν καταλήξει, υπό τους όρους του Άρθ. 5§1 στοιχ. δ' της Συνθήκης της

Σιγκαπούρης. Ταυτόχρονα, ικανοποιώντας και τις επιταγές της αρχής της ιδιωτικής αυτονομίας, τα συμβαλλόμενα στην Συνθήκη κράτη τα οποία θα προέκριναν την υιοθέτηση ενός «συστήματος Opt in», θα μπορούσαν υπό τους όρους του Άρθ. 8§1 στοιχ. β' της Συνθήκης της Σιγκαπούρης να επιφυλαχθούν ρητά σε σχέση με το πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, δίνοντας στα εκάστοτε μέρη μιας διαφοράς την δυνατότητα να επιλέξουν την εφαρμογή της Συνθήκης μέσω της δικής τους ιδιωτικής συμφωνίας, είτε κατά την υπογραφή της συμφωνίας περί υπαγωγής της μεταξύ τους διαφοράς στην διαμεσολάβηση, είτε κατά την συνομολόγηση της ίδιας της συμφωνίας διαμεσολάβησης στην οποία θα κατέληγαν.

IV. Η ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗ ΩΣ ΛΟΓΟΣ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ & ΕΚΤΕΛΕΣΤΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ

Το τέταρτο σημείο συμβιβασμού στο οποίο οι συμμετέχοντες στην Ομάδα Εργασίας II κατέληξαν, σχετίζονταν με τους λόγους βάσει των οποίων η εκάστοτε αρμόδια αρχή του κράτους που θα καλούνταν να αποφανθεί επί μιας φερόμενης αίτησης περί αναγνώρισης και εκτελεστότητας μιας συμφωνίας διαμεσολάβησης, θα είχε το δικαίωμα να αποφανθεί απορριπτικά επί του σχετικού αιτήματος. Από το σύνολο των λόγων οι οποίοι συμπεριλήφθηκαν τελικά στον συνοπτικό και ταυτόχρονα εξαντλητικό κατάλογο του Άρθ. 5 της Συνθήκης της Σιγκαπούρης, αντικείμενο έντονης διαπραγμάτευσης αποτέλεσαν ιδίως οι περιπτώσεις εκείνες όπου ο λόγος απόρριψης της αίτησης βασιζόταν στην συμπεριφορά που ο διαμεσολαβητής θα είχε επιδείξει σε σχέση με το αποτέλεσμα της συμφωνίας στην οποία τα μέρη θα είχαν έλθει, που θα μπορούσε να θεμελιώσει λόγο απόρριψης του αιτήματος αναγνώρισης και εκτελεστότητας μιας συμφωνίας διαμεσολάβησης η οποία θα είχε αχθεί ενώπιον της εκάστοτε αρμόδιας αρχής. Κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων, ορισμένοι αξιωματικοί αντιπρόσωποι κρατών θεωρούσαν ότι η αυτοτελής μνημόνευση τέτοιων περιπτώσεων συμπεριφοράς του διαμεσολαβητή ήταν περιττή, καθώς κατά την εκτίμησή τους αυτές θα μπορούσαν να καλυφθούν από το περιεχόμενο άλλων, γενικότερων λόγων απόρριψης. Από την άλλη πλευρά, υπήρχαν ορισμένοι οι οποίοι υποστήριζαν σθεναρά την αυτοτελή ρύθμιση της αντιδεοντολογικής συμπεριφοράς του διαμεσολαβητή, ως απορριπτικού λόγου, τονίζοντας τον σημαντικό ρόλο που ο διαμεσολαβητής, ως τρίτο, ουδέτερο μέρος στην

επιβοηθούμενη διαπραγμάτευση, όφειλε να διαδραματίζει στην διαδικασία, καταδεικνύοντας παράλληλα και την ανάγκη ύπαρξης ενός σχετικού με την συμπεριφορά τούτου, διακριτού λόγου απόρριψης. Τελικά, η Ομάδα Εργασίας μέσω της πρότασης συμβιβασμού στην οποία ήλθε, αποφάσισε να συμπεριλάβει δύο περιπτώσεις -άρθ. 5§1 περιπτώσεις ε) & στ) της Συνθήκης- απόρριψης του αιτήματος αναγνώρισης και εκτελεστότητας, αποκλειστικά σχετιζόμενες με την συμπεριφορά του διαμεσολαβητή, ώστε να υπογραμμιστεί καθ' αυτόν τον τρόπο η σπουδαία σημασία τήρησης των ηθικών κανόνων και των κωδίκων δεοντολογίας από πλευράς του διαμεσολαβητή.

V. ΔΥΟ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΚΡΑΤΗ: ΣΥΝΘΗΚΗ ή ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ UNCITRAL

Κρίσιμη για την πορεία των διαπραγματεύσεων υπήρξε εξ αρχής η επιλογή του είδους του νομικού εργαλείου που η Ομάδα Εργασίας II της UNCITRAL θα καλούνταν να δημιουργήσει. Η μακρά αντιπαράθεση μεταξύ των αξιωματικών αντιπροσώπων των κρατών αναφορικά με το καταλληλότερο μέσο, με τις επιλογές της δημιουργίας μιας Συνθήκης ή ενός Προτύπου Νόμου για την Διαμεσολάβηση, να προκρίνονται ως καταλληλότερες για διαφορετικούς λόγους, έλαβε τέλος μετά την πρόταση συμβιβασμού των πέντε σημείων. Με τον συμβιβασμό που τελικά επιτεύχθηκε δεν έγινε κάποια επιλογή αμιγώς ως προς το είδος ενός εργαλείου, με αποτέλεσμα τελικά να μην υπάρχουν νικητές και ηττημένοι μεταξύ των αντιπροσώπων των κρατών.⁹⁶ Αντίθετα, για πρώτη φορά στα χρονικά της ιστορίας των εργασιών της UNCITRAL, προτάθηκε η παράλληλη δημιουργία δύο νομικών εργαλείων, τόσο μιας Συνθήκης όσο και ενός Προτύπου Νόμου, ώστε να δοθεί η δυνατότητα να χρησιμοποιηθεί από τα διάφορα κράτη κάποιο εκ των δύο διαθέσιμων νομικών εργαλείων της UNCITRAL για την Διαμεσολάβηση. Ο σκοπός που η συγκεκριμένη επιλογή εξυπηρετούσε ήταν η ικανοποίηση αμφοτέρων των συμφερόντων, τόσο των κρατών τα οποία δεν ήταν ακόμη εξοικειωμένα με τον θεσμό της Διαμεσολάβησης, όσο κι εκείνων που έχοντας ήδη αποκτήσει κάποια σχετική εμπειρία στον τομέα της Διαμεσολάβησης, αναζητούσαν πλέον την εγκαθίδρυση ενός καθεστώτος, ικανού να προσφέρει ένα στέρεο διεθνές πλαίσιο. Έτσι, τα κράτη τα οποία

---

⁹⁶ Abramson, H., The New Singapore Mediation Convention: The Process and Key Choices, Singapore Mediation Convention Reference Book, Cardozo J. Conflict Resol., 20 1037 (2019)

αντιτάσσονταν στην ιδέα της δημιουργίας μιας Συνθήκης, λόγω της πρόσθετης εμπειρίας που ήθελαν να αποκτήσουν στον χώρο της Διαμεσολάβησης, θα μπορούσαν να επιλέξουν την ενσωμάτωση των κατευθυντήριων γραμμών που ο Πρότυπος Νόμος θα παρείχε στην εσωτερική έννομη τάξη τους, και να προσχωρήσουν σε ύστερο στάδιο στην Συνθήκη, ενώ για τα κράτη τα οποία παρουσίαζαν μεγαλύτερη ετοιμότητα, η δυνατότητα της άμεσης υπογραφής της Συνθήκης θα αποτελούσε την πιο κατάλληλη επιλογή. Στο πνεύμα της ενίσχυσης της συμφωνίας των συμμετεχόντων στις διαπραγματεύσεις μερών σχετικά με την ταυτόχρονη προετοιμασία δύο νομικών εργαλείων από την Ομάδα Εργασίας II, προτάθηκε, μάλιστα, να μην προκριθεί από την Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών η επιλογή ενός εκ των δύο νομικών εργαλείων από τα κράτη.⁹⁷

2.3.4. Η ολοκλήρωση των εργασιών της Ομάδας Εργασίας II

Έχοντας επιτύχει την επίλυση των σημαντικότερων ζητημάτων, μέσω της πρότασης των πέντε σημείων συμβιβασμού η οποία βρήκε την καθολική αποδοχή της Ομάδας Εργασίας II, αυτή στην συνέχεια υποβλήθηκε προς έγκριση στην Επιτροπή της UNCITRAL, η οποία και τελικά της χορηγήθηκε στην 50^η Σύνοδο της Επιτροπής, το καλοκαίρι του 2017.⁹⁸ Κατόπιν τούτου, η Ομάδα Εργασίας II χρειάστηκε μόλις δύο ακόμα συνεδριάσεις προκειμένου να ολοκληρώσει τις εργασίες της. Στην 68^η Συνεδρίασή της, η Ομάδα Εργασίας είχε πλέον ετοιμάσει τις προτάσεις της για το τελικό σχέδιο της Συνθήκης για την Διαμεσολάβηση, για την τελετή υπογραφής της οποίας προτάθηκε μάλιστα η Σγκαπούρη ως οικοδέσποινα χώρα προκειμένου να φιλοξενήσει την τελετή υπογραφής της, την 1^η Αυγούστου του 2019.⁹⁹ Κατά την διάρκεια της ίδιας συνεδρίασης ολοκληρώθηκαν και οι συστάσεις της Ομάδας Εργασίας για τον Πρότυπο Νόμο, ειδικά για τον οποίο συμφωνήθηκε ότι οι κατευθυντήριες γραμμές που αυτός θα παρείχε θα διασφάλιζαν ένα επίπεδο συμβατότητας με τις αντίστοιχες ρυθμίσεις της

---

⁹⁷ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report of Working Group II on its Sixty- Sixth Session, U.N. Doc A/CN.9/901 ¶¶89-93; U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Note by the Secretariat, U.N. Doc A/CN.9/942, II.B Annotations, ¶12, (2018), <https://undocs.org/en/A/CN.9/942>

⁹⁸ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report on the work of its Fiftieth session, U.N. Doc. A/72/17 ¶238 (2017), <https://undocs.org/en/A/72/17>

⁹⁹ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report of Working Group II on its Sixty- Eighth Session, U.N. Doc A/CN.9/934 , Annex I, at Art. 11, <https://undocs.org/en/A/73/17%20>

Συνθήκης, ώστε τα δύο αυτά κείμενα να μπορούν να λειτουργούν παραπληρωματικά, καθώς και ότι το κείμενο του Πρότυπου Νόμου το οποίο θα δημιουργούνταν, δεν θα έρχονταν σε σύγκρουση, κατά το δυνατόν, με το κείμενο του ήδη υπάρχοντος από το 2002 Προτύπου Νόμου της UNCITRAL.¹⁰⁰

Στην 51^η Σύνοδο της UNCITRAL,¹⁰¹ η οποία διενεργήθηκε στην Νέα Υόρκη, κατά το διάστημα 25/6-13/7/2018, και συγκεκριμένα στην συνεδρίαση της 25^{ης} Ιουνίου¹⁰² εγκρίθηκαν τα τελικά σχέδια της Συνθήκης και του Πρότυπου Νόμου που η Ομάδα Εργασίας II είχε προετοιμάσει. Στην ίδια Σύνοδο προτάθηκε και η υποβολή προς έγκριση του σχεδίου της Συνθήκης από την Γενική Συνέλευση της UNCITRAL να λάβει χώρα στην επικείμενη 73^η Συνεδρίασή της, ενώ το όνομα αυτής συστάθηκε να είναι «Συνθήκη της Σγκαπούρης για την Διαμεσολάβηση». Πράγματι, στις 20 Δεκεμβρίου του 2018 επικυρώθηκε το τελικό κείμενο της Συνθήκης από την Γενική Συνέλευση¹⁰³ και εγκρίθηκε η προταθείσα ονομασία «Συνθήκη της Σγκαπούρης για την Διαμεσολάβηση».

2.4. Η υπογραφή της Συνθήκης

2.4.1. Οι πρώτες υπογράφουσες χώρες

Η 7^η Αυγούστου του 2019 έμελλε να μείνει στην ιστορία ως η ημερομηνία εγκαινίασης μιας νέας εποχής για την Διαμεσολάβηση σε διεθνές επίπεδο.¹⁰⁴ Με την εναρκτήρια τελετή της υπογραφής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τις Συμφωνίες Διαμεσολάβησης να φιλοξενείται στην Σγκαπούρη, όπως ακριβώς είχε προταθεί και κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων και να βρίσκει μεγάλη απήχηση

---

¹⁰⁰ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report of Working Group II on its Sixty- Eighth Session, U.N. Doc A/CN.9/934 ¶119

¹⁰¹ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report on the work of its Fifty First session, U.N. Doc. A/73/17 (2018), <https://undocs.org/en/A/73/17%20>

¹⁰² U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report on the work of its Fifty First session, U.N. Doc. A/73/17 III C.2 ¶68

¹⁰³ General Assembly Resolution on its Seventy Third Session, A/RES/73/198, p.2 <https://undocs.org/en/A/res/73/198>

¹⁰⁴ Alexander, N., & Chong, S.Y., UN Treaty on mediation signed in Singapore, Nederlands-Vlaams tijdschrift voor mediation en conflictmanagement, 23(2-3), 71 (2019)

στην παγκόσμια κοινότητα, το μέλλον της διαμεσολάβησης σε διεθνές επίπεδο προδιαγράφηκε ευοίωνα. Στην τελετή υπογραφής παρευρέθηκαν Υπουργοί και Αξιωματικοί Αντιπρόσωποι περισσότερων από 70 χωρών, ενώ οι συνολικά συμμετέχοντες στην διοργάνωση, εκπρόσωποι από όλο τον κόσμο, ξεπερνούσαν τους 1.500. Ακολουθώντας την μακρά παράδοση της Σιγκαπούρης, η εναρκτήρια τελετή συνοδεύτηκε από τα αποκαλυπτήρια μιας ορχιδέας, στην οποία για πρώτη φορά δόθηκε το όνομα μιας διεθνούς συνθήκης. Προς τιμήν της Συνθήκης που ετοιμάστηκε από την Ομάδα Εργασίας II της UNCITRAL, της εκτιμώμενης θετικής επίδρασης που εκείνη θα επρόκειτο να φέρει στην προώθηση του θεσμού της Διαμεσολάβησης σε διεθνές επίπεδο αλλά και της μνημειώδους συνδρομής της ίδιας της Σιγκαπούρης σε αυτήν την συλλογική προσπάθεια των συμμετεχόντων κρατών, το λουλούδι αυτό έλαβε το όνομα “Aranda Singapore Convention” και φυτεύτηκε στην συνέχεια στους Βοτανικούς Κήπους της Σιγκαπούρης.

Η οικοδέσποινα χώρα, Σιγκαπούρη, ήταν η πρώτη από τις συνολικά 46 χώρες οι οποίες υπέγραψαν την Συνθήκη το πρώτον, κατά την τελετή έναρξης της υπογραφής αυτής. Ανάμεσα στις 46 υπογράφουσες χώρες που υπέγραψαν την Συνθήκη ανήκαν και εμπορικοί κολοσσοί της διεθνούς κοινότητας, με σημαντική παρουσία στο διεθνές εμπόριο και τις συναλλαγές. Συγκεκριμένα, υπογράφουσες χώρες όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, η Ινδία και η Κίνα, οι οποίες μάλιστα αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 50% του παγκόσμιου πληθυσμού στην σύγχρονη εποχή και κατέχουν σημαντική εμπορική θέση στον παγκόσμιο χάρτη, φαίνεται ότι διέγνωσαν τα οφέλη που μια τέτοια συνθήκη παρείχε σχετικά με την αντιμετώπιση των διασυνοριακών διαφορών και την επιτακτική ανάγκη της διαφύλαξης των διεθνών εμπορικών, φιλικών σχέσεων και γιαυτό προχώρησαν στην άμεση υπογραφή αυτής. Δοθέντος μάλιστα του γεγονότος ότι η αντίστοιχη Συνθήκη της Ν. Υόρκης για την αναγνώριση και την εκτελεστότητα των διαιτητικών αποφάσεων απαριθμούσε κατά την εναρκτήρια ημερομηνία της πρώτης υπογραφής αυτής,¹⁰⁵ μόλις 10 υπογράφουσες χώρες, η Συνθήκη της Σιγκαπούρης φαίνεται να αποτελεί την πλέον δημοφιλή ως σήμερα πολυμερή Συνθήκη της UNCITRAL.

---

¹⁰⁵ Status of the United Nations Convention on Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (1958) https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtmsg_no=XXII-1&chapter=22&clang=en

Την θεμελιώδη σημασία της προσδοκώμενης θετικής επιρροής που η Συνθήκη θα είχε στην προώθηση του διεθνούς εμπορίου τόνισε και ο ίδιος ο πρωθυπουργός της Σιγκαπούρης, Lee Hsien Loong, κατά την εναρκτήρια δήλωσή του. Αφού χαιρέτησε τις εργασίες της τελετής, εξήρε το συγκριτικό πλεονέκτημα που η Συνθήκη θα παρουσίαζε για την επιλογή του θεσμού της διαμεσολάβησης από τις επιχειρήσεις, οι οποίες θα απέβλεπαν στο να επωφεληθούν από την μεγαλύτερη ευελιξία, την αποτελεσματικότητα και το χαμηλότερο κόστος της διαδικασίας της διαμεσολάβησης. Επιπλέον, επεσήμανε τα οφέλη για τα κράτη τα οποία θα μπορούσαν πλέον να καταστήσουν πιο προσιτή την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, μέσω της επιβοήθησης της διαδικασίας επιβολής των συμφωνιών που θα είχαν ανακύψει δια της οδού της διαμεσολάβησης, με απώτερο στόχο την εγκαθίδρυση ενός στέρεου πλαισίου διαχείρισης των συγκρουσιακών σχέσεων που εντοπίζονται συχνά στον εμπορικό τομέα, με στόχο την αποτροπή της ανούσιας κλιμάκωσης αυτών και την αποφυγή των επαγόμενων δυσμενών συνεπειών που αυτή επιφέρει στις σχέσεις μεταξύ των επιχειρήσεων.

Οι χώρες οι οποίες υπέγραψαν την Συνθήκη στις 7 Αυγούστου του 2019, ήταν οι εξής 46:¹⁰⁶

---

¹⁰⁶ Status of the U.N. Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXII-4&chapter=22&clang=en

1. Αϊτή
2. Ανατολικό Τιμόρ
3. Αφγανιστάν
4. Βασίλειο του Εσουατίνι
5. Βενεζουέλα
6. Γεωργία
7. Γρενάδα
8. Δημοκρατία Βόρειας Μακεδονίας
9. Δημοκρατία της Κορέας
10. Δημοκρατία της Σερβίας
11. Δημοκρατία της Σιέρα Λεόνε
12. Δημοκρατία του Κονγκό
13. Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
14. Ινδία
15. Ιορδανία
16. Ιράν
17. Ισραήλ
18. Καζακστάν
19. Κατάρ
20. Κίνα
21. Κολομβία
22. Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό
23. Λάος
24. Λευκορωσία
25. Μαλαισία
26. Μαλδίβες
27. Μαυρίκιος
28. Μαυροβούνιο
29. Μπελίζ
30. Μπρουνέι
31. Νιγηρία
32. Ονδούρα
33. Ουγκάντα
34. Ουκρανία
35. Ουρουγουάη
36. Παλάου
37. Παραγουάη
38. Σαμόα
39. Σαουδική Αραβία
40. Σιγκαπούρη
41. Σρι Λάνκα
42. Τζαμάικα
43. Τουρκία
44. Φιλιππίνες
45. Φίτζι
46. Χιλή

2.4.2. Οι μεταγενέστερες υπογραφές

Σε σύντομο χρονικό διάστημα ο αριθμός των συνολικών χωρών οι οποίες προχώρησαν στην υπογραφή της Συνθήκης της Σιγκαπούρης, ξεπέρασε τον αριθμό των πενήντα (50) συμβαλλόμενων κρατών μελών. Στις 25 Σεπτεμβρίου του 2019 στην υπογραφή της Συνθήκης προχώρησε και η Δημοκρατία του Ισημερινού, γνωστή και ως Εκουαδόρ, με αποτέλεσμα να αποτελέσει την 47^η συμβαλλόμενη στην Συνθήκη χώρα. Η ένθερμη υποστήριξη του θεσμού της διαμεσολάβησης από την αφρικανική και την ασιατική ήπειρο συνεχίστηκε αμείωτη, καθώς στην προσυπογραφή του περιεχομένου της Συνθήκης για την Διαμεσολάβηση προχώρησαν ακόμη τέσσερα κράτη της κεντρικής και δυτικής Αφρικής και ένα της δυτικής Ασίας. Αναλυτικότερα, στην υπογραφή της Συνθήκης προέβη επίσης την 25^η Σεπτεμβρίου του 2019 η Δημοκρατία της Γκαμπόν, ενώ μία ημέρα έπειτα, την 26^η Σεπτεμβρίου του 2019 στην υπογραφή της Συνθήκης προχώρησαν η Αρμενία, το Τσαντ, και η Δημοκρατία της Γουινέας Μπισσάου. Με την θέση της υπογραφής της Δημοκρατίας της Ρουάντα να λαμβάνει χώρα την 28^η Ιανουαρίου του 2020, και την Δημοκρατία της Γκάνας, να προσυπογράψει το κείμενο της Συνθήκης την 22^α Ιουλίου του 2020, η Συνθήκη της Σιγκαπούρης των Ηνωμένων Εθνών για τις Συμφωνίες Εμπορικής Διαμεσολάβησης, απαριθμεί μέχρι και σήμερα συνολικά πενήντα τρεις συμβαλλόμενες χώρες.¹⁰⁷

2.4.3. Το ζήτημα της Ε.Ε. και του Ηνωμένου Βασιλείου

Στον ευρωπαϊκό χώρο, το ρυθμιστικό πλαίσιο για την διασυνοριακή επιβολή των συμφωνιών στις οποίες τα εκάστοτε μέρη καταλήγουν δια της οδού της Διαμεσολάβησης, μέχρι πρότινος δεν ρυθμιζόνταν ομοιόμορφα για όλα τα κράτη. Το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο της Ε.Ε. είχε ως αφετηρία την Οδηγία 2008/52/EK για την Διαμεσολάβηση, η οποία καλύπτει τα μείζονα ρυθμιστικά ζητήματα της διαδικασίας σχετικά με την Διαμεσολάβηση, την οποία τα κράτη μέλη ακολουθούν σε γενικές γραμμές μέχρι και σήμερα. Πιο εμπειριστατωμένα, το άρθ. 6§1 της Οδηγίας 2008/52/EK σχετικά με την εκτελεστότητα των συμφωνιών που προκύπτουν από την διαμεσολάβηση

---

¹⁰⁷ Status of the U.N. Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation https://uncitral.un.org/en/texts/mediation/conventions/international_settlement_agreements/status

το οποίο συνιστά μια από τις πιο σημαντικές διατάξεις της Οδηγίας, επιτάσσει την ανάγκη εξασφάλισης από πλευράς των κρατών μελών της δυνατότητας εκτελεστότητας των έγγραφων συμφωνιών που προκύπτουν από την Διαμεσολάβηση, υπό την επιφύλαξη ορισμένων συγκεκριμένων εξαιρέσεων, κατόπιν αιτήματος των μερών ή ενός εξ αυτών, και πάντως με την ρητή συναίνεση των υπολοίπων. Περαιτέρω, στην §2 του οικείου άρθρου προβλέπεται η δυνατότητα κήρυξης του περιεχομένου της συμφωνίας διαμεσολάβησης εκτελεστού από οποιαδήποτε δικαστική ή άλλη αρμόδια αρχή, με δικαστική ή άλλη απόφαση ή με δημόσιο έγγραφο.

Συμπληρωματικά προς το περιεχόμενο της Οδηγίας 2008/52/EK λειτουργεί και ένα σύμπλεγμα κανόνων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, με πρωταρχικής σημασίας τον υπ' αρ. 1215/2012 Κανονισμό της Ε.Ε. του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12^{ης} Δεκεμβρίου 2012, για την διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (Βρυξέλλες Ια),¹⁰⁸ που τυγχάνει εφαρμογής σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ανεξαρτήτως του είδους του δικαστηρίου που τις εξέδωσε, όπως ρητά προβλέπεται στην διάταξη του άρθ. 1§1 του ως άνω Κανονισμού. Προκειμένου, λοιπόν, για την διασυνοριακή εκτέλεση, ήτοι την επιβολή του περιεχομένου μιας απόφασης η οποία εκδόθηκε σε ένα κράτος μέλος και η εκτελεστότητα της οποίας ζητείται να λάβει χώρα σε ένα άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε., θα πρέπει η απόφαση αυτή να είναι εκτελεστή το πρώτον στο κράτος μέλος το οποίο την εξέδωσε, δίχως να απαιτείται η τήρηση οποιασδήποτε άλλης, ειδικότερης διαδικασίας.

Υπό το πρίσμα αυτό, λοιπόν, προκύπτει ότι ειδικά για τις συμφωνίες διαμεσολάβησης, προκειμένου αυτές να καταστούν εκτελεστές σε ένα έτερο κράτος μέλος, της Ε.Ε., θα έπρεπε πρώτα να περιβληθούν του τύπου μιας «απόφασης», σε ένα κράτος μέλος, ώστε να τυγχάνουν διασυνοριακής εφαρμογής, στο επίπεδο πάντα της Ε.Ε. Σε αυτήν την κρίση συνηγορεί, άλλωστε, και το ίδιο το περιεχόμενο του άρθ. 6 §§2,4 της Οδηγίας 2008/52/EK της Ε.Ε. καθώς επίσης και το σημείο 20 του Προοιμίου αυτής,¹⁰⁹

---

¹⁰⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012R1215&from=EL>

¹⁰⁹ (20) Το περιεχόμενο συμφωνίας που προκύπτει από διαμεσολάβηση η οποία κηρύσσεται εκτελεστή σε ένα κράτος μέλος θα πρέπει να αναγνωρίζεται και να θεωρείται εκτελεστό στα λοιπά κράτη μέλη σύμφωνα με την εφαρμοστέα κοινοτική νομοθεσία ή το εθνικό δίκαιο. Τούτο μπορεί, λόγω χάρη, να στηριχθεί στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (1) ή στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε συζυγικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας.

όπου ρητά εξαγγέλλεται ως σημείο αναφοράς της αναγνώρισης και εκτελεστότητας του περιεχομένου μιας κηρυχθείσας ως εκτελεστής απόφασης διαμεσολάβησης σε ένα κράτος μέλος, η εφαρμοστέα κοινοτική ή εθνική νομοθεσία των λοιπών κρατών μελών περί της εκτελεστότητας αυτής. Αυτό θα μπορούσε να καταστεί δυνατό παραδείγματος χάρη με την έκδοση μιας δικαστικής ή διαιτητικής απόφασης ή με οιονδήποτε άλλον διαθέσιμο τρόπο προβλέπεται, βάσει του νομικού συστήματος του εκάστοτε ενδιαφερόμενου κράτους μέλους.

Η «τομή» που η Συνθήκη της Σιγκαπούρης για τις αποφάσεις Διαμεσολάβησης στο πεδίο της Ε.Ε. θα επέφερε, αφ' ης στιγμής η Ε.Ε. προχωρούσε στην υπογραφή της, θα εγκαινίαζε την έναρξη εφαρμογής ενός νέου καθεστώτος, καθώς με την άμεση εφαρμογή της Σύμβασης της Σιγκαπούρης στις αστικές και στις εμπορικές συμφωνίες διαμεσολάβησης σε διασυνοριακό επίπεδο, θα αποφεύγονταν πλέον ο αρχικός έλεγχος για την εκτελεστότητα ή μη της απόφασης στην χώρα την οποία η συμφωνία Διαμεσολάβησης θα είχε συνομολογηθεί. Και τούτο, διότι εφεξής η έμφαση θα δίνονταν μόνο στο στάδιο της εκτέλεσης, αυτό κάθε αυτό, που θα προβλέπονταν στην χώρα όπου αυτή θα ζητούνταν να κηρυχθεί.

Παρά τις πολυσήμαντες θετικές επιδράσεις της υπογραφείσας Συνθήκης και την ενεργό συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθ' όλη την διάρκεια του σταδίου των διαπραγματεύσεων για την κατάρτιση του τελικού κειμένου της Συνθήκης,¹¹⁰ η Ε.Ε. δεν υπήρξε μία από τις χώρες που υπέγραψαν το πρώτον την Συνθήκη της Σιγκαπούρης κατά την εναρκτήρια τελετή υπογραφής της στην Σιγκαπούρη. Ο έντονος σκεπτικισμός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας αναφορικά με την υπογραφή ή όχι του τελικού κειμένου της Συνθήκης, ωστόσο, στην προκειμένη περίπτωση έγκειτο αποκλειστικά και μόνον στην οδό που θα έπρεπε να ακολουθηθεί για την υπογραφή της Συνθήκης. Πιο συγκεκριμένα, η Ε.Ε. ως διεθνής οργανισμός, μεταξύ των λοιπών αρμοδιοτήτων της διαθέτει, αφενός,

---

¹¹⁰ Από το σύνολο των 60 κρατών που συμμετείχαν στην Επιτροπή του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο του διεθνούς εμπορίου (UNCITRAL), 13 ήταν ευρωπαϊκής προέλευσης, (21.6%). Η Ευρωπαϊκή συμμετοχή στις διάφορες συνεδριάσεις της Ομάδας Εργασίας II, ωστόσο δεν ήταν ενιαία και ομοιόμορφη. Χαρακτηριστική υπήρξε η συμμετοχή της Ε.Ε. στην τελευταία συνεδρίαση του Φεβρουαρίου του 2018, οπότε και συλλήφθη το τελικό κείμενο της Συνθήκης, με τα συμμετέχοντα κράτη μέλη της Ε.Ε. να απαριθμούν το 36% των συνολικά συμμετεχόντων, ενώ επιπλέον 4 ευρωπαϊκές χώρες παραστάθηκαν στην συνεδρίαση με την ιδιότητα των απλών παρατηρητών,

U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report of Working Group II on its Sixty- Eighth Session, U.N. Doc A/CN.9/934 <https://undocs.org/en/A/CN.9/934>

μεν, σύμφωνα με το περιεχόμενο της διάταξης του άρθ. 3§2 της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) και την αποκλειστική αρμοδιότητα να προχωρεί στην υπογραφή και κύρωση διεθνών συμφωνιών, «όταν η σύναψη αυτή προβλέπεται από νομοθετική πράξη της Ένωσης ή κρίνεται απαραίτητη προκειμένου για την άσκηση της εσωτερικής της αρμοδιότητας ή κατά το μέτρο που ενδέχεται να επηρεάσει τους κοινούς κανόνες ή να μεταβάλει την εμβέλειά τους, με την συνακόλουθη ομοιόμορφη εφαρμογή του καθεστώτος της Συνθήκης εντός του ευρωπαϊκού πλαισίου». Από την άλλη πλευρά, η Ε.Ε. δύναται να μην προχωρήσει στη υπογραφή της Συνθήκης ως διεθνής οργανισμός, αλλά να δώσει την δυνατότητα στο κάθε κράτος-μέλος της να προβεί αυτοτελώς στην υπογραφή ή μη του κειμένου της Συνθήκης.

Η απουσία του Ηνωμένου Βασιλείου από τις υπογράφουσες χώρες έγκειτο κυρίως στην πρόσφατη αλλαγή του ρυθμιστικού πλαισίου του που επήλθε με την συμφωνία εξόδου του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, με έναρξη ισχύος αυτής την 31^η Ιανουαρίου του 2020.¹¹¹ Με δεδομένη την μακρά παράδοση του Η.Β. στην διαμεσολάβηση, ωστόσο προσδοκάται ότι αφ' ης στιγμής παρέλθει η μεταβατική αυτή περίοδος, το Η.Β. θα είναι ελεύθερο να προσχωρήσει αυτοτελώς στην Συνθήκη της Σγκαπούρης ως τρίτη χώρα, μη κράτος μέλος της Ε.Ε.¹¹²

2.5. Επικύρωση – έναρξη ισχύος

Μετά από σειρά προτάσεων κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων σχετικά με τον απαραίτητο αριθμό επικυρώσεων¹¹³ του κειμένου της Συνθήκης της Σγκαπούρης που θα έπρεπε να συγκεντρωθεί προκειμένου για την έναρξη ισχύος της υπογραφείσας Συνθήκης, τελικά ο συμβιβασμός επήλθε στον αριθμό των τριών (3) κρατών, τα οποία θα έπρεπε να επικυρώσουν την Σύμβαση, ώστε να τεθεί στην συνέχεια αυτή σε

---

¹¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2020:029:FULL&from=EL>

¹¹² Kallipetis, M., Sponsored briefing: The Singapore Convention- The mediator's perspective, (2020), <https://www.legalbusiness.co.uk/analysis/disputes-yearbook-2020/sponsored-briefing-the-singapore-convention-the-mediators-perspective/>

¹¹³ Ως επικύρωση, αποδοχή έγκριση ή προσχώρηση στην Συνθήκη, κατ' άρθ. 2§1 περ. β της Σύμβασης της Βιέννης, νοείται η κατ' αυτόν τον τρόπο αποκαλούμενη διεθνής πράξη με την οποία ένα Κράτος συναινεί στο διεθνές πεδίο να δεσμευθεί από την εκάστοτε Συνθήκη

εφαρμογή.¹¹⁴ Πράγματι, όπως το περιεχόμενο της διάταξης του άρθ. 14§1 της Συνθήκης των Η.Ε. επιτάσσει, η Σύμβαση της Σιγκαπούρης θα τίθετο σε ισχύ μετά την παρέλευση έξι μηνών από την επικύρωσή της από το τρίτο κατά σειρά κράτος.

Η Σιγκαπούρη ήταν η πρώτη χώρα η οποία επικύρωσε την υπογραφείσα Συνθήκη, στις 25/2/2020. Ακολούθησε η επικύρωση της από την Δημοκρατία των Φίτζι, η οποία έλαβε χώρα ομοίως, στις 25/2/2020. Με το Κατάρ να προβαίνει στην επικύρωση της Συνθήκης της Σιγκαπούρης στις 12/3/2020 και να αποτελεί το τρίτο κατά σειρά κράτος το οποίο κύρωσε το περιεχόμενο της Συνθήκης, συμπληρώθηκε ο απαιτούμενος αριθμός των κρατών, ώστε να τεθεί τελικά σε ισχύ η Συνθήκη έξι μήνες μετά από την υπογραφή αυτής, ήτοι στις 12/9/2020. Στις 5/5/2020 στην επικύρωση του κειμένου της Συνθήκης προέβη και η Σαουδική Αραβία, για την οποία η έναρξη ισχύος της Συνθήκης, ως επόμενη κατά σειρά χώρα που επικύρωσε την Συνθήκη σε χρόνο ύστερο από την τρίτη χώρα, θα ήταν σύμφωνα με την §2 του άρθ. 14, η 5/11/2020, δηλαδή το χρονικό διάστημα μετά την παρέλευση ενός εξαμήνου από τον χρόνο επικύρωσης της, ενώ στην έγκριση του περιεχομένου της Συνθήκης προέβη στις 15/7/2020 και η Λευκορωσία, με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης για αυτήν να τοποθετείται χρονικά στην 15/1/2021. Τέλος, στις 9/9/2020, στην επικύρωση της Συνθήκης προχώρησε και το Εκουαδόρ.

3. Πεδίο Εφαρμογής

3.1. Εισαγωγικά

Ανταποκρινόμενοι στις σύγχρονες ανάγκες της διεθνούς εμπορικής κοινότητας, και, δη, στην επιτακτική ανάγκη της ταχείας επίλυσης των εμπορικών διαφορών, οι ιδρυτές της Συνθήκης της Σιγκαπούρης προέβησαν στην κατάρτιση ενός σύντομου και περιεκτικού, πλην όμως όλως αποτελεσματικού από άποψης περιεχομένου, πλαισίου δεκαέξι (16) Άρθρων, με επίκεντρο το ζήτημα της αναγνώρισης και της εκτελεστότητας των διεθνών συμφωνιών διαμεσολάβησης εμπορικού χαρακτήρα. Η Σύμβαση της

---

¹¹⁴ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Note by the Secretariat, U.N. Doc A/CN.9/942, II. Art.14 (Mar. 2,2018), <https://undocs.org/en/A/CN.9/942>

Σιγκαπούρης περιλαμβάνει ένα περισσότερο «κλειστό» πεδίο εφαρμογής σε σχέση με εκείνο το οποίο η Οδηγία 2008/52/EK για την Διαμεσολάβηση παρείχε, καθώς θέτει εκ προοιμίου ορισμένες προϋποθέσεις, θετικά και αρνητικά οριζόμενες, οι οποίες θα πρέπει να πληρούνται, ώστε να τυγχάνει εφαρμογής επί της εκάστοτε συγκεκριμένης περίπτωσης η εν λόγω Συνθήκη. Πιο συγκεκριμένα, οι όροι που θα πρέπει να πληροί μια συμφωνία ώστε να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης, είναι οι εξής τέσσερις, όπως αυτοί προβλέπονται στο άρθ. 1 της Συνθήκης:¹¹⁵ i) να έχει ανακύψει μέσα από την διαδικασία της Διαμεσολάβησης, ii) να αφορά διεθνή διαφορά, iii) η οποία διαφορά να είναι εμπορικής φύσεως, και iv) να μην εμπίπτει σε κάποια από τις εξαιρέσεις που ρητά προβλέπονται στις §§2 και 3 του άρθ. 1 της Συνθήκης.

3.2. Συμφωνία που ανέκυψε από την διαδικασία Διαμεσολάβησης

3.2.1. Η αντικατάσταση του όρου «Συμφιλίωση»

Μια ουσιώδης αλλαγή που επήλθε με την διαμόρφωση της Συνθήκης της Σιγκαπούρης, ήταν η αντικατάσταση του όρου «Συμφιλίωση» που μέχρι πρότινος χρησιμοποιούνταν στην διεθνή βιβλιογραφία της UNCITRAL,¹¹⁶ σχετικά με την απόδοση της έννοιας της διαμεσολάβησης στον διεθνή χώρο. Παρότι, μάλιστα η πρόταση που είχε αρχικά υποβληθεί εκ μέρους της Κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής ενώπιον της UNCITRAL, αλλά και η εντολή που τελικά δόθηκε προς τούτο στην Ομάδα Εργασίας II της UNCITRAL αφορούσε την κατασκευή ενός μηχανισμού αναγνώρισης και εκτελεστότητας των συμφωνιών «Συμφιλίωσης», ήδη κατά το αρχικό στάδιο των διαπραγματεύσεων διατυπώθηκε η άποψη της μεταβολής του όρου

---

¹¹⁵ Άρθ.1 §1 Συνθήκης της Σιγκαπούρης

«Η παρούσα Συνθήκη εφαρμόζεται σε συμφωνία που προκύπτει από την διαδικασία της διαμεσολάβησης η οποία αποτυπώθηκε εγγράφως από τα μέρη με σκοπό την επίλυση εμπορικής διαφοράς (συμφωνία) η οποία κατά τον χρόνο σύναψης, είναι διεθνής, υπό την έννοια...»

¹¹⁶ Βλ. σχετικά τον προϋφιστάμενο Πρότυπο Νόμο της UNCITRAL, του 2002 σχετικά με την Διεθνή Εμπορική Συμφιλίωση, https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/03-90953_ebook.pdf

«Συμφιλίωση» (Conciliation) σε αυτόν της «Διαμεσολάβησης» (Mediation) για τον λόγο του ότι η χρήση του τελευταίου ήταν περισσότερο διαδεδομένη στον διεθνή χώρο.¹¹⁷

Παρά την διατύπωση επιφυλάξεων σε σχέση με την ανατροπή της επί σειρά ετών χρήσης του όρου της «Συμφιλίωσης», και της συνακόλουθης διακινδύνευσης δημιουργίας σύγχυσης αναφορικά με την ενδεχόμενη σύγκρουση μεταξύ των δύο όρων και των διαδικασιών που εκάστη εξ αυτών προέβλεπε, τελικά η αντικατάσταση του όρου της Συμφιλίωσης με εκείνον της «Διαμεσολάβησης» και του «Διαμεσολαβητή» προκρίθηκε από την Ομάδα Εργασίας II.¹¹⁸ Με βασικό επιχείρημα το ότι ο όρος της διαμεσολάβησης ήταν ευρύτερα αποδεκτός, μια τέτοια μεταστροφή κρίθηκε αναγκαία με σκοπό την ευρύτερη αποδοχή της διαδικασίας και της ίδιας της νέας Συνθήκης από την διεθνή κοινότητα. Προκειμένου, μάλιστα να αρθεί οποιαδήποτε υπόνοια αμφιβολίας ως προς την ταυτότητα της έννοιας και της διαδικασίας της Διαμεσολάβησης με αυτήν της προϋφιστάμενης αποδιδόμενης υπό τον όρο Συμφιλίωση, αλλά και με οποιονδήποτε τυχόν διαφορετικό όρο χρησιμοποιούνταν ανά τον κόσμο, επιλέχθηκε στο ίδιο το κείμενο της Συνθήκης να αποδοθεί ο ορισμός της έννοιας της διαμεσολάβησης.¹¹⁹

3.2.2. Η έννοια της Διαμεσολάβησης

Σε συνέπεια με την ανάγκη διασφάλισης της ενιαίας απόδοσης της σημασίας της διαμεσολάβησης, ανεξαρτήτως του χρησιμοποιούμενου όρου απόδοσης αυτής, στο άρθρο 2§3 της Συνθήκης της Σιγκαπούρης δόθηκε με σαφήνεια ο ορισμός της έννοιας της διαμεσολάβησης. Πιο αναλυτικά, ως Διαμεσολάβηση ορίζεται *«μια διαδικασία, ανεξαρτήτως της ονομασίας που αποδίδεται σε αυτήν ή της βάσης επί της οποίας διεξάγεται η διαδικασία αυτή, κατά την οποία τα μέρη επιχειρούν να καταλήξουν σε μια φιλική διευθέτηση της διαφοράς τους με την βοήθεια ενός τρίτου προσώπου ή προσώπων («ο διαμεσολαβητής»), το οποίο στερείται της εξουσίας να επιβάλει μια λύση στα μέρη της διαφοράς»*. Με τον ορισμό αυτόν επιχειρείται η απόδοση ενός ιδιαίτερα ευρέως πλαισίου

---

¹¹⁷ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report of Working Group II on the Work of its Sixty-Forth Session, UNCITRAL, U.N. Doc. A/CN.9/867 (2016), ¶120, <https://undocs.org/en/A/CN.9/867>

¹¹⁸ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report of Working Group II on the Work of its Sixty-Seventh Session, UNCITRAL, U.N. Doc. A/CN.9/929 (2017), ¶102-104, <https://undocs.org/en/A/CN.9/929>

¹¹⁹ Βλ. Αρθ. 2§3 της Συνθήκης της Σιγκαπούρης

διαδικασιών οι οποίες μπορούν να υπαχθούν στην έννοια της διαμεσολάβησης, μιας «ομπρέλας», δηλαδή, κάτω από την οποία μπορούν να ενταχθούν οι ποικίλοι όροι που αποδίδονται από το εκάστοτε νομικό σύστημα για την ίδια διαδικασία, αδιαφόρως του αν αυτή καλείται ως διαμεσολάβηση, ή συμφιλίωση ή με άλλη ονομασία.¹²⁰ Εξάλλου, σε μια ευέλικτη διαδικασία, όπως αυτή της διαμεσολάβησης, στην οποία τα μέρη προσέρχονται και προχωρούν εκουσίως, οι, δε, διαμεσολαβητές εφαρμόζουν και ακολουθούν ποικίλες μεθόδους διαμεσολάβησης,¹²¹ οι οποίες μπορεί να διαφοροποιούνται όχι μόνο από νομικό πολιτισμό σε νομικό πολιτισμό, αλλά ενδέχεται να παρουσιάζουν αποκλίσεις ακόμη και εντός της ίδιας επικράτειας, δεν θα μπορούσε παρά να επιλεγεί ένας ευρύς ορισμός για την διαδικασία της διαμεσολάβησης.

Με τον ορισμό της διαμεσολάβησης ο οποίος επελέγη τελικά, αποφεύχθηκε η αναφορά στην διάρθρωση που η διαδικασία θα έπρεπε ενδεχομένως να διαθέτει, όπως ακριβώς είχε προταθεί σε κάποιο σημείο των διαπραγματεύσεων. Συγκεκριμένα τούτο συνέβη διότι η Ομάδα Εργασίας II δεν μπόρεσε να έλθει ποτέ σε συμφωνία αναφορικά με το είδος αυτής της διαρθρωμένης διαδικασίας, αλλά και γιατί σε αντίθετη περίπτωση, όπου δηλαδή θα οριοθετούνταν ρητά εξ ορισμού η διάρθρωση της διαδικασίας η οποία θα έπρεπε να ακολουθηθεί ώστε να θεωρηθεί ότι αυτή αποτελεί διαμεσολάβηση, ένας σημαντικός αριθμός διαμεσολαβήσεων, οι οποίες δεν θα πληρούσαν τους όρους αυτής της «διαρθρωμένης διαδικασίας», θα αποκλείονταν αυτομάτως από το πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης της Σιγκαπούρης.¹²²

Από το περιεχόμενο του ορισμού της έννοιας της διαμεσολάβησης καθίσταται φανερό ότι αδιάφορη για την υπαγωγή μιας συμφωνίας στο πεδίο της Συνθήκης είναι πέρα από την διάρθρωση της διαδικασίας και η βάση επί της οποίας τα μέρη καλούνται να προσέλθουν στην διαμεσολάβηση. Τα ενδιαφερόμενα μέρη, λοιπόν, μπορεί να έχουν έλθει σε διαμεσολάβηση με οποιονδήποτε τρόπο, κατόπιν συμφωνίας τους πριν ή μετά την ανάκυψη της μεταξύ τους διαφοράς, κατόπιν δικαστικής διαταγής προς τούτο, αλλά και με οποιονδήποτε άλλον τρόπο. Περαιτέρω, αντικείμενο της διαμεσολάβησης, απουσία σχετικής ειδικότερης μνείας στο κείμενο της Συνθήκης, μπορεί να αποτελέσουν

---

¹²⁰ Schnabel, T.: The Singapore Convention on Mediation: A Framework for cross-border Recognition and Enforcement of Mediated Settlements p. 15 (2019)

¹²¹ Boulle, L. International Enforceability of Mediated Settlement Agreements: Developing the Conceptual Framework (2014) Contemporary Asia Arbitration Journal Vol.7, No.1, pp. 48-56,

¹²² U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report of Working Group II on the Work of its Sixty-Seventh Session, UNCITRAL, U.N. Doc. A/CN.9/929 (2017), ¶42, <https://undocs.org/en/A/CN.9/929>

τόσο χρηματικές όσο και μη χρηματικές απαιτήσεις των μερών, ώστε τελικά η Συνθήκη να είναι ακόμη πιο προσφιλής στις εμπορικές διαφορές. Η συγκεκριμένη επιλογή, δεδομένου του ότι οι εμπορικές διαφορές ενίοτε συνδυάζουν χρηματικής φύσεως διενέξεις, με άλλες, μη χρηματικές αξιώσεις των μερών, εστιάζει σε μια ολιστική επισκόπηση των συμφερόντων των μερών και οδηγεί στην ελεύθερη διευθέτηση της μεταξύ τους διαμάχης με απώτερο στόχο την διαφύλαξη της εμπορικής τους σχέσης.¹²³

Η προσπάθεια φιλικής επίλυσης της διαφοράς μεταξύ των μερών, μετά της συνδρομής ενός -ή περισσότερων- τρίτου προσώπου, του διαμεσολαβητή, χωρίς ο τελευταίος να διαθέτει, ωστόσο, την εξουσία επιβολής κάποιας λύσης στα μέρη, αποτελεί την οριοθέτηση του αντικειμένου της διαμεσολάβησης, όπως τελικά αποδόθηκε μέσα από τον ορισμό του άρθ. 2§3 της Συνθήκης της Σγκαπούρης. Στην έννοια της διαμεσολάβησης μπορεί να ενταχθεί ακόμα και περίπτωση κατά την οποία κάποιο τρίτο πρόσωπο το οποίο στην αρχή συμμετείχε στην διαδικασία με την ιδιότητα του διαμεσολαβητή, στην συνέχεια, και συγκεκριμένα στην περίπτωση που τα μέρη δεν καταφέρουν να έλθουν σε συμφωνία, μπορεί να λειτουργήσει με την ιδιότητα του διαιτητή, κατά το σχήμα της διαμεσολάβησης- διαιτησίας (med-arb). Στην προκειμένη περίπτωση, ζήτημα τίθεται σε σχέση με την έλλειψη της εξουσίας επιβολής μια λύσης, από το τρίτο μέρος, η οποία προφανώς ίσχυε στην περίπτωση της διαμεσολάβησης, πλην όμως στην διαιτητική διαδικασία εξαλείφονταν, καθώς εκεί η ιδιότητα του διαιτητή συνεπάγονταν την τήρηση της ακριβώς αντίθετης στάσης. Προκειμένου να αποφευχθεί οποιαδήποτε σύγχυση, κατά τις αρχικές συζητήσεις προτάθηκε η ένταξη στο σχετικό σημείο της αναφοράς στην απουσία της δυνατότητας επιβολής μια λύσης, από το τρίτο μέρος, στο κείμενο της Συνθήκης με την προσθήκη της φράσης «... κατά την διάρκεια της διαμεσολάβησης», η οποία όμως τελικά δεν εντάχθηκε στο κείμενο της Συνθήκης καθώς θεωρήθηκε αυτονόητο ότι σε μια διαδικασία med-arb, το συμμετέχον τρίτο μέρος δεν θα μπορούσε παρά να επιβάλλει μια λύση αποκλειστικά και μόνο αφ' ης στιγμής απεκδύετο την ιδιότητά του ως διαμεσολαβητή και λειτουργούσε πλέον ως διαιτητής.¹²⁴

Καίτοι σε πολλά σημεία της η Συνθήκη της Σγκαπούρης ακολουθεί το πρότυπο της Συνθήκης της Ν. Υόρκης, στο πεδίο εφαρμογής της παρατηρείται διαφοροποίηση ως

---

¹²³ Morris-Sharma, N., The Singapore Convention is live, and multilateralism, alive, Singapore Mediation Convention Reference Book, Cardozo J. Conflict Resol., 20 1037 (2019)

¹²⁴ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report of Working Group II on its Sixty- Eighth Session, U.N. Doc A/CN.9/934 (2018) ¶31-32

προς το εύρος του αντικείμενου, ιδία, δε, ως προς την συμφωνία υπαγωγής της διαφοράς στην εκάστοτε από τις δύο διαδικασίες εναλλακτικής επίλυσης διαφορών. Στην περίπτωση της Συνθήκης της Σιγκαπούρης από το πεδίο εφαρμογής αυτής επιλέχθηκε να αποκλειστούν οι συμφωνίες υπαγωγής της διαφοράς στην διαδικασία διαμεσολάβησης, περιορίζοντας έτσι, το πεδίο εφαρμογής αυτής αποκλειστικά και μόνο στις συμφωνίες που ανακύπτουν μέσα από την διαδικασία της διαμεσολάβησης. Στην επιλογή αυτή κατέληξε η Ομάδα Εργασίας II έχοντας ως βασικό επιχείρημα το ότι σε αντίθεση με την διαιτησία, όπου η συμφωνία βάσει της οποίας τα μέρη υποχρεώνονται να υποβάλουν την εκάστοτε υφιστάμενη ή μελλοντικά ανακύπτουσα διαφορά τους σε διαιτησία, αποτελεί την αποκλειστική βάση προσφυγής σε διαιτησία, στη περίπτωση της διαμεσολάβησης υφίστανται περισσότερες νομιμοποιητικές βάσεις προσφυγής στον θεσμό.¹²⁵ Βασική συνέπεια της ανωτέρω επιλογής της ιδρυτικής ομάδας της Συνθήκης, είναι ότι η ύπαρξη συμφωνίας υπαγωγής της διαφοράς σε διαμεσολάβηση ή μη, είναι αδιάφορη για την ένταξη της συμφωνίας στην οποία τελικά τα μέρη κατέληξαν δια της οδού της διαμεσολάβησης, στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης. Περαιτέρω συνέπεια των ανωτέρω αποτελεί και η δυνατότητα ρύθμισης και άλλων θεμάτων, πέραν εκείνων των οποίων ενδεχομένως συμφωνήθηκαν να ρυθμιστούν με διαμεσολάβηση με την αρχική συμφωνία υπαγωγής της διαφοράς σε διαμεσολάβηση, μέσα από την διαμεσολάβηση, ώστε αυτά να περιληφθούν στην τελική συμφωνία στην οποία τα μέρη θα καταλήξουν, εν αντιθέσει με την Σύμβαση της Ν. Υόρκης, όπου ρητά εξαγγέλλεται η αποκλειστική ρύθμιση στην απόφαση διαιτησίας μόνον των θεμάτων εκείνων για την επίλυση των οποίων είχε συμφωνηθεί εξ αρχής η υπαγωγή τους σε διαιτησία.¹²⁶

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι στο οριστικό κείμενο της Σύμβασης της Σιγκαπούρης για την αναγνώριση και την εκτελεστότητά των, συμπεριλήφθηκαν τελικά μόνον οι συμφωνίες διαμεσολάβησης. Παρότι κατά τις διαπραγματεύσεις είχε προταθεί η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του νομικού αυτού εργαλείου και σε όσες συμφωνίες τα μέρη είχαν καταλήξει με άλλες εναλλακτικές μεθόδους επίλυσης των διαφορών, ακόμα και χωρίς την συνδρομή κάποιου τρίτου προσώπου, όπως εκείνη της διαπραγμάτευσης παραδείγματος χάριν, η Ομάδα Εργασίας II εξ αρχής κατέληξε στην

---

¹²⁵ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report of Working Group II on the work of its Sixty-Second session, U.N. Doc, A/CN.9/832 ¶25

¹²⁶ Schnabel, T.: The Singapore Convention on Mediation: A Framework for cross-border Recognition and Enforcement of Mediated Settlements p. 14, (2019)

κρίση του να μην διευρυνθεί σε τέτοιο βαθμό το πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης.¹²⁷ Οι βασικότεροι λόγοι που οδήγησαν στην επιλογή αυτήν ήταν αφενός, μεν, η βούληση των αξιωματικών αντιπροσώπων των κρατών να αποφευχθεί οποιαδήποτε πολυπλοκότητα ως προς την εφαρμογή της Συνθήκης, αφετέρου, δε, η προώθηση της βασικής ιδέας της Συνθήκης, που δεν ήταν άλλη παρά η εν γένει διεύρυνση και προαγωγή της διαμεσολάβησης ως μεθόδου επίλυσης των διεθνών εμπορικών διαφορών.

3.3. Διασυνοριακή διαφορά

Ο δεύτερος όρος που πρέπει να πληροίται για τις ανάγκες εφαρμογής της Συνθήκης, είναι η ύπαρξη του διασυνοριακού χαρακτήρα της διαφοράς. Για την οριοθέτηση της έννοιας της διασυνοριακής διαφοράς, στο άρθ. 1§1 της Συνθήκης της Σιγκαπούρης δίνεται μια περιοριστική καταγραφή των περιπτώσεων εκείνων κατά τις οποίες υφίσταται το διεθνές στοιχείο σε μια διαφορά. Συγκεκριμένα, στο κείμενο της Συνθήκης διακρίνονται δύο βασικές περιπτώσεις, ανάλογα με το αν τα ενδιαφερόμενα μέρη διατηρούν την επαγγελματική τους εγκατάσταση στο ίδιο κράτος, ή όχι.

Πιο αναλυτικά, στην περίπτωση που δύο τουλάχιστον μέρη τα οποία ήλθαν σε συμφωνία διαμεσολάβησης, διατηρούν την εγκατάσταση τους σε διαφορετικές χώρες, ανακύπτει η κατά τα προβλεπόμενα στο άρθ.1 §1 στοιχ. α διασυνοριακή διαφορά. Διαγιγνώσκοντας, ωστόσο ότι διαφορά με διεθνές στοιχείο μπορεί να ανακύψει ακόμα και σε περιπτώσεις όπου τα εκάστοτε μέρη διατηρούν την επαγγελματική τους εγκατάσταση στην ίδια χώρα, προβλέφθηκε και μια δεύτερη κατηγορία διασυνοριακών διαφορών, όπως αυτή αναφέρεται στο άρθ. 1§1 στοιχ. β της Συνθήκης. Κατά την δεύτερη αυτήν περίπτωση, διασυνοριακή διαφορά υφίσταται όταν η επαγγελματική εγκατάσταση των μερών είναι μεν στην ίδια χώρα, πλην όμως αυτή (η χώρα) διαφοροποιείται: από την χώρα στην οποία ουσιώδες τμήμα των υποχρεώσεων της συμφωνίας διαμεσολάβησης στην οποία τα μέρη κατέληξαν είναι εκτελεστό (άρθ. 1§1 στοιχ. β περίπτωση 1^η), ή από την χώρα όπου το αντικείμενο της συμφωνίας διαμεσολάβησης στην οποία τα μέρη κατέληξαν είναι πιο στενά συνδεδεμένο (άρθ. 1§1 στοιχ. β περίπτωση 2^η).

---

¹²⁷ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report of Working Group II on its Sixty- Third Session, U.N. Doc A/CN.9/861 ¶17-19

Περαιτέρω, πρόβλεψη υπήρξε και για την περίπτωση κατά την οποία ένα μέρος θα διατηρούσε περισσότερες από μια επαγγελματικές εγκαταστάσεις. Για την αντιμετώπιση οποιασδήποτε ενδεχόμενης ασάφειας, για τους σκοπούς του άρθ. 1§1 ρητά προβλέφθηκε ότι κρίσιμη θα είναι η εγκατάσταση εκείνη η οποία παρουσιάζει στενότερη σύνδεση με την διαφορά η οποία επιλύθηκε με την συμφωνία της διαμεσολάβησης, ενόψει των συνθηκών οι οποίες ήταν γνωστές στα μέρη ή λήφθηκαν υπόψιν από αυτά κατά τον χρόνο που κατέληξαν στην συμφωνία διαμεσολάβησης (άρθ. 2§1 στοιχ. α). Τέλος, μνεία έγινε και για την περίπτωση που κάποιο μέρος δεν είχε κάποια επαγγελματική εγκατάσταση, οπότε κρίσιμη για την διαπίστωση του διασυννοριακού χαρακτήρα της διαφοράς, σύμφωνα με το στοιχ. β του άρθ. 2§1 της Συνθήκης θα ήταν η συνήθης διαμονή του μέρους.

Η επιλογή της εφαρμογής του νομικού εργαλείου της αναγνώρισης και εκτελεστότητας αποκλειστικά σε διασυννοριακές διαφορές και όχι σε εθνικές διαφορές, φαίνεται να είχε ως κύριο γνώμονα την ευχερέστερη εφαρμογή στις ποικίλες νομικές τάξεις καθώς στην περίπτωση που η εφαρμογή της Συνθήκης θα επεκτείνονταν και σε ημεδαπές διαφορές, ενδεχομένως να χρειάζονταν τα κράτη να προβούν το πρώτον σε μεταρρυθμίσεις του εθνικού δικαίου τους, και στην συνέχεια να προσχωρήσουν στην Σύμβαση της Σιγκαπούρης, κάτι το οποίο θα συνεπάγονταν σημαντικά χρονικά κόστη. Ωστόσο, παρά την μη ρητή σχετική μνεία στο κείμενο της Συνθήκης, τα εκάστοτε ενδιαφερόμενα κράτη διαθέτουν την δυνατότητα να εφαρμόσουν αναλογικά το περιεχόμενο της Συνθήκης της Σιγκαπούρης και για τις συμφωνίες διαμεσολάβησης που αφορούν εσωτερικού δικαίου διαφορές.¹²⁸

3.4. Εμπορικής φύσεως

Ο εμπορικός χαρακτήρας της διαφοράς επί της οποίας τα μέρη κατέληξαν σε μια συμφωνία διαμεσολάβησης, αποτελεί τον τελευταίο θετικό όρο ο οποίος πρέπει να πληροίται προκειμένου για την υπαγωγή της συμφωνίας διαμεσολάβησης στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης της Σιγκαπούρης. Για τις ανάγκες του εννοιολογικού προσδιορισμού της εμπορικής φύσης της διαφοράς, η Ομάδα Εργασίας II επέλεξε να μην

---

¹²⁸ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report of Working Group II on its Sixty- Third Session, U.N. Doc A/CN.9/861 ¶39

προχωρήσει στην απόδοση ενός θετικού ορισμού αυτής, αλλά, τουναντίον, προέβη στην οριοθέτηση της έννοιας της εμπορικότητας με την ρητή αναφορά των περιπτώσεων εκείνων οι οποίες εκφεύγουν του πεδίου εφαρμογής της Συνθήκης της Σιγκαπούρης. Πιο αναλυτικά, από το πεδίο εφαρμογής της, η Συνθήκη εξαιρεί ρητά ορισμένες διαφορές στις οποίες ελλοχεύει ο κίνδυνος της εκδήλωσης ανισοτήτων στο επίπεδο της διαπραγματευτικής δύναμης των εμπλεκόμενων μερών.¹²⁹

Έτσι, σύμφωνα με το περιεχόμενο της §2, περ. α & β του άρθ. 1 της Συνθήκης της Σιγκαπούρης, από το πεδίο εφαρμογής της εξαιρούνται οι καταναλωτικές διαφορές, οι οικογενειακές διαφορές, οι διαφορές κληρονομικού δικαίου, καθώς και οι διαφορές οι οποίες ανάγονται στην σφαίρα του εργατικού δικαίου. Η εν λόγω επιλογή αποκλεισμού των κατηγοριών αυτών, οι οποίες αποτελούν χαρακτηριστικές περιπτώσεις όπου η αναγνώριση και η εκτελεστότητα αποτελεί σύνηθες αντικείμενο δικαστικών διενέξεων, εξυπηρετούσε ποικίλους σκοπούς. Η σημαντικότερη αναγνώριση η οποία οδήγησε στον αποκλεισμό τους από την Συνθήκη, έγκειτο στην βάση της προώθησης της διαμεσολάβησης ως εναλλακτικού μέσου επίλυσης των διεθνών εμπορικών διαφορών, καθώς κρίθηκε ότι η θέσπιση τέτοιου είδους περιορισμών στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης, ήταν ικανοί να ενισχύσουν την ευρύτερη αποδοχή της Συνθήκης από την διεθνή κοινότητα.¹³⁰

Ειδικότερα, η εξαίρεση των καταναλωτικών διαφορών εξυπηρετούσε και την αποφυγή λαθών του παρελθόντος, καθώς με τον τρόπο αυτόν αποφεύχθηκε η επανάληψη της ατυχούς προσπάθειας της Ομάδας Εργασίας III να ετοιμάσει ένα εργαλείο για την ηλεκτρονική επίλυση διαφορών που ανέκυπταν από ηλεκτρονικές συναλλαγές.¹³¹ Ελλείπει επίτευξης σχετικής συμφωνίας μεταξύ των μελών της Ομάδας Εργασίας III αναφορικά με τον τρόπο αντιμετώπισης των προδιατυπωμένων ρητρών διαιτησίας για τις καταναλωτικές διαφορές, οι οποίες αποτελούν προϊόν διαφορετικής μεταχείρισης ανά εθνική έννομη τάξη, η ως άνω απόπειρα κατέστη άκαρπη. Από το στενό πεδίο εφαρμογής

---

¹²⁹ Deason, E., What's in a name? The terms "Commercial" and "Mediation" in the Singapore Convention on Mediation, Singapore Mediation Convention Reference Book, Cardozo J. Conflict Resol., 20 1037 (2019)

¹³⁰ UNCITRAL, Note by the Secretariat, Settlement of commercial disputes: enforceability of settlement agreements resulting from international commercial conciliation/mediation, U.N. Doc. A/CN.9/WG.II/WP.187 ¶ 33, <https://undocs.org/en/A/CN.9/WG.II/WP.187>

¹³¹ Ronald A. Brand, Party Autonomy and Access to Justice in the UNCITRAL Online Dispute Resolution Project, 10 LOY. U. CHI. INT'L L. REV. 11 (2012)

της Συνθήκης μεταξύ των λοιπών κατηγοριών διαφορών, επιλέχθηκε και η εξαίρεση των οικογενειακών διαφορών, στην κατεύθυνση της αποφυγής σύγκρουσης του νέου καθεστώτος που η Συνθήκη της Σιγκαπούρης θα εγκαινιάζε, με το ήδη υφιστάμενο που παρέχονταν μέσω των εργασιών του Διεθνούς Οργανισμού της Συνδιάσκεψη της Χάγης για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο, σχετικά με την αναγνώριση και εκτελεστότητα των συμφωνιών οικογενειακής φύσεως.¹³²

3.5. Εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής

Το μείζον ζήτημα της υπαγωγής στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης αποκλειστικά και μόνον των συμφωνιών εκείνων οι οποίες είχαν ανακύψει δια της οδού της διαμεσολάβησης ή και λοιπών ειδών συμφωνίες, επιλύθηκε σχετικά νωρίς από την Ομάδα Εργασίας II,¹³³ η οποία και προέκρινε τελικά την αποκλειστική ένταξη στο πεδίο της Συνθήκης μόνον των συμφωνιών διαμεσολάβησης. Δικαιολογητική βάση της συγκεκριμένης επιλογής υπήρξε η αποφυγή σύγκρουσης της Συνθήκης της Σιγκαπούρης με άλλες υφιστάμενες διεθνείς Συμβάσεις, όπως αυτή της Συνθήκης της Ν. Υόρκης για τις διαιτητικές αποφάσεις ή εκείνη της Συνθήκης της 30^{ης} Ιουνίου του 2005, για τις Συμφωνίες Παρέκτασης,¹³⁴ ή και μελλοντικές Συνθήκες που θα δημιουργούνταν, όπως η πρόσφατα καταρτισθείσα Συνθήκη της 2^{ας} Ιουλίου του 2019, για την αναγνώριση και την εκτελεστότητα των αλλοδαπών δικαστικών αποφάσεων με αντικείμενο ζητήματα αστικής ή εμπορικής φύσεως,¹³⁵ και με αντικείμενο την ρύθμιση ζητημάτων αναγνώρισης και εκτελεστότητας.

Σε αυτήν την κατεύθυνση, λοιπόν στο άρθ. 1§3 της Συνθήκης της Σιγκαπούρης ορίζεται ότι από το πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης ρητά εξαιρούνται: οι συμφωνίες οι

---

¹³² Βλ. Hague Conference on Private International Law, Family Agreements Involving Children, <https://www.hcch.net/en/projects/legislative-projects/recognition-and-enforcement-of-agreements>

¹³³ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report of Working Group II on its Sixty- Sixth Session, U.N. Doc A/CN.9/901 ¶26

¹³⁴ Hague Conference on Private International Law, Convention on Choice of Court Agreements, <https://assets.hcch.net/docs/510bc238-7318-47ed-9ed5-e0972510d98b.pdf>

¹³⁵ Hague Conference on Private International Law, Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Judgements in Civil and Commercial Matters, <https://assets.hcch.net/docs/806e290e-bbd8-413d-b15e-8e3e1bf1496d.pdf>

οποίες έχουν εγκριθεί από δικαστήριο ή έχουν συναφθεί ενώπιον ενός δικαστηρίου στο πλαίσιο της διαδικασίας που εκτυλίχθηκε ενώπιόν του, και οι οποίες είναι εκτελεστές στο κράτος του δικαστηρίου εκείνου κατά τρόπο ίδιο με εκείνον που ισχύει για τις δικαστικές αποφάσεις, καθώς και οι συμφωνίες οι οποίες έχουν εκδοθεί και είναι εκτελεστές ως διαιτητικές αποφάσεις. Η συγκεκριμένη επιλογή επιβεβαιώνει την αρχική πρόθεση της Ομάδας Εργασίας II της UNCITRAL να μην εκληφθεί το τελικό κείμενο της Συνθήκης που θα δημιουργείτο ως πρόσθετο μέσο αναζήτησης αναγνώρισης και εκτελεστότητας μιας συμφωνίας για την οποία ήδη θα υπήρχε έτερο ρυθμιστικό πεδίο περί αναγνώρισης και εκτελεστότητάς της,¹³⁶ ώστε να μην αποτελέσει τελικά η Συνθήκη προϊόν κατάχρησης από το μέρος που να μην θα είχε επιδιώξει να επιτύχει την αναγνώριση και την εκτελεστότητα μιας συμφωνίας, πλην όμως έχοντας αποτύχει προς τούτο καταφεύγει στην εκ νέου προσπάθεια εκτελεστότητας αυτής μέσω της Συνθήκης της Σιγκαπούρης.¹³⁷

4. Επιλεκτική επί μέρους κατ' άρθρον ανάλυση

4.1. Γενικές Αρχές (Άρθ. 3 της Συνθήκης)

Από το σύνολο των 16 άρθρων της Συνθήκης της Σιγκαπούρης, την πλέον δεσπύουσα θέση κατέχει το άρθ. 3 αυτής, ως το μοναδικό άρθρο το οποίο ευθέως προβλέπει τις υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων στην Συνθήκη κρατών. Με άλλα λόγια, το εν λόγω άρθρο αποτελεί τον πυρήνα της Συνθήκης της Σιγκαπούρης, γύρω από τον οποίο δομούνται τα λοιπά άρθρα της Συνθήκης, τα οποία εξειδικεύουν και ρυθμίζουν τους επιμέρους όρους υπό τους οποίους μπορεί να πραγματοποιηθεί η αναγνώριση και η εκτελεστότητα της εκάστοτε συμφωνίας που έχει ανακύψει μέσω της διαμεσολάβησης, και την οποία επικαλείται το ενδιαφερόμενο μέρος. Παρότι η Ομάδα Εργασίας II της

---

¹³⁶ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report of Working Group II on the Work of its Sixty-Forth Session, UNCITRAL, U.N. Doc. A/CN.9/867 (2016), ¶123

¹³⁷ Rosner, N., The Singapore Convention: Reflections on Articles 1.3 on Scope, 8.1(b) on Reservations, and 12 on Regional Economic Integration Organizations, Singapore Mediation Convention Reference Book, Cardozo J. Conflict Resol., 20 1037 (2019)

UNCITRAL κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων εσκεμμένα επέλεξε να μην κατονομάσει ρητά τις έννοιες της αναγνώρισης και την εκτελεστότητα, με σκοπό την αποφυγή οποιασδήποτε σύγχυσης ως προς την ερμηνευτική απόδοση των όρων από τα ποικίλα και διαφορετικά νομικά καθεστάτα των συμβαλλόμενων στην Συνθήκη κρατών, από το κείμενο του άρθ. 3 με σαφήνεια προκύπτει περιφραστικά ότι οι δύο διακριτές υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών, δεν είναι άλλες παρά αυτές της αναγνώρισης και της εκτελεστότητας των συμφωνιών διαμεσολάβησης.

Ως πρώτη υποχρέωση των συμβαλλόμενων στην Συνθήκη κρατών ορίζεται η εκτελεστότητα των συμφωνιών διαμεσολάβησης. Συγκεκριμένα, στην §1 του άρθ. 3 της Συνθήκης, προβλέπεται ότι: *«Κάθε συμβαλλόμενο μέρος στην Σύμβαση θα επιτρέψει την εκτέλεση των συμφωνιών διαμεσολάβησης σύμφωνα με τους δικονομικούς κανόνες που ισχύουν στο έδαφός του, και σε συμφωνία με τους όρους που προβλέπονται στο κείμενο της παρούσας Συνθήκης»*. Ακολουθώντας το πρότυπο της Συνθήκης της Ν. Υόρκης για τις διαιτητικές αποφάσεις,¹³⁸ και στην περίπτωση της εκτέλεσης των συμφωνιών διαμεσολάβησης, δεν προκρίθηκε τελικά η υπόδειξη συγκεκριμένης διαδικασίας για την κήρυξη της εκτελεστότητας, παρά η σχετική διαδικασία αφέθηκε να ορίζεται από τις ρυθμίσεις του εκάστοτε εθνικού δικονομικού δικαίου των συμβαλλόμενων κρατών. Κατά τα λοιπά, ως μοναδική προϋπόθεση για να λάβει χώρα η εκτελεστότητα διακηρύσσεται η εφαρμογή των ειδικότερων όρων και προϋποθέσεων που τίθενται από το κείμενο της Συνθήκης της Σιγκαπούρης. Έτσι, στην περίπτωση υποβολής σχετικού αιτήματος από κάποιο από τα υπογράφοντα μέρη της συμφωνίας διαμεσολάβησης, η αρμόδια αρχή του συμβαλλόμενου στην Συνθήκη της Σιγκαπούρης κράτους υποχρεούται, εφόσον πληρούνται οι απαιτούμενοι βάσει της Συνθήκης όροι, να επιβάλει την εκτέλεση της συμφωνίας διαμεσολάβησης, δίχως άλλο. Δεδομένου του ότι στο περιεχόμενο της διάταξης της §1 του άρθ. 3 της Συνθήκης δεν γίνεται κάποια διάκριση αναφορικά με το είδος του αντικείμενου της συμφωνίας διαμεσολάβησης η οποία φέρεται ενώπιον της αρμόδιας αρχής προς εκτέλεση, ερμηνευτικά προκύπτει πως καλύπτεται η περίπτωση της αναζήτησης εκτέλεσης συμφωνιών με αντικείμενο τόσο χρηματικές όσο και μη χρηματικές υποχρεώσεις, ώστε τελικά η αρμόδια αρχή του συμβαλλόμενου στην Συνθήκη κράτους όπου γίνεται η επίκληση της συμφωνίας διαμεσολάβησης να οφείλει να διατάξει την εκτέλεση αυτής της συμφωνίας, αδιαφόρως

---

¹³⁸ Σύμβαση της Ν. Υόρκης, για την αναγνώριση και εκτελεστότητα των αλλοδαπών διαιτητικών αποφάσεων, άρθ. 3

του είδους των υποχρεώσεων που ανακύπτουν για το μέρος το οποίο παραβίασε τους όρους της συμφωνίας διαμεσολάβησης.¹³⁹

Η έτερη υποχρέωση που προβλέπεται για τα συμβαλλόμενα στην Συνθήκη κράτη αφορά την αναγνώριση της συμφωνίας διαμεσολάβησης με την οποία έχει διευθετηθεί η εκάστοτε διαφορά μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών, η οποία προκύπτει από την §2 του άρθ. 3 της Συνθήκης της Σιγκαπούρης. Με την εν λόγω διάταξη της §2 του οικείου άρθρου ρυθμίζεται η περίπτωση εκείνη κατά την οποία το ένα από τα μέρη που έχουν έλθει σε συμφωνία για την μεταξύ τους διαφορά δια της οδού της διαμεσολάβησης, επιχειρεί, παραδείγματος χάρη, να ανοίξει δίκη με αντικείμενο ταυτόσημο με εκείνο που επιλύθηκε μέσω της διαμεσολάβησης. Σε αυτήν την περίπτωση, το άρθ. 3§2 της Συνθήκης της Σιγκαπούρης λειτουργεί ως «αμυντική γραμμή» για το άλλο μέρος, δίνοντάς του την δυνατότητα να αποδείξει σύμφωνα με τους εκάστοτε ισχύοντες εθνικούς δικονομικούς κανόνες, και πάντως σε συμφωνία με τους όρους που προβλέπονται στο κείμενο της Συνθήκης, ενώπιον της αρμόδιας αρχής όπου ανοίγεται εκ νέου διαμάχη για την ίδια διαφορά, ότι το συγκεκριμένο ζήτημα έχει επιλυθεί μέσω της καταρτισθείσας συμφωνίας διαμεσολάβησης των μερών.

Συνολικά, η συγκεκριμένη διάταξη φαίνεται να λειτουργεί τόσο ως «όπλο» στα χέρια του εκάστοτε μέρους για την περίπτωση εκείνη όπου αναζητείται η εκτελεστικότητα της συμφωνίας διαμεσολάβησης, αλλά και ως «ασπίδα», για τις περιπτώσεις εκείνες όπου επιδιώκεται η παρεμπόδιση στην επανεξέταση του ήδη επιλυθέντος ζητήματος δια της συμφωνίας διαμεσολάβησης μεταξύ των μερών.¹⁴⁰

4.2. Προϋποθέσεις του κύρους (Άρθ. 4 της Συνθήκης)

Αναφορικά με τις προϋποθέσεις εκείνες οι οποίες θα πρέπει να πληρούνται για την ευόδωση της αίτησης αναγνώρισης ή εκτελεστότητας μιας συμφωνίας διαμεσολάβησης που υποβάλλεται από το εκάστοτε ενδιαφερόμενο μέρος, προβλέπεται μια σύντομη λίστα, αποκλειστικής απαρίθμησης των απαιτούμενων όρων, οι οποίοι απαντώνται στο

---

¹³⁹ Schnabel, T., Recognition By Any Other Name: Article 3 of the Singapore Convention on Mediation, Singapore Mediation Convention Reference Book, Cardozo J. Conflict Resol., 20 1037 (2019)

¹⁴⁰ Schnabel, T.: The Singapore Convention on Mediation: A Framework for cross-border Recognition and Enforcement of Mediated Settlements p. 39-40, (2019)

άρθ. 2§2 και στο άρθ. 4 της Συνθήκης της Σιγκαπούρης. Πιο αναλυτικά, θα πρέπει σωρευτικά: i) η συμφωνία να έχει αποτυπωθεί εγγράφως (άρθ. 2§2), ii) η συμφωνία να έχει υπογραφεί από τα εμπλεκόμενα στην διαφορά μέρη (άρθ. 4§1 στοιχ. α), και iii) να παρέχεται αποδεικτικό υλικό από το οποίο να ανακύπτει ότι η συμφωνία διαμεσολάβησης υπήρξε προϊόν της διαδικασίας διαμεσολάβησης (άρθ. 4§1 στοιχ. β).

Πιο εμπειριστατωμένα, το ενδιαφερόμενο μέρος θα πρέπει να αποδείξει καταρχήν ότι η συμφωνία διαμεσολάβησης έχει καταρτισθεί και μάλιστα έχει περιβληθεί με έγγραφο τύπο. Σύμφωνα με τις επιταγές του άρθ. 2§2 της Συνθήκης, προκειμένου για την ύπαρξη του έγγραφου τύπου, κατά την Συνθήκη της Σιγκαπούρης δεν απαιτείται συγκεκριμένο είδος φόρμας στην οποία θα πρέπει να έχει περιβληθεί το περιεχόμενο της συμφωνίας. Μάλιστα, με στόχο την ευρύτερη εννοιολογική απόδοση του όρου, και την δυνατότητα υπαγωγής στο περιεχόμενό του και των περιπτώσεων εκείνων όπου η διαμεσολάβηση έλαβε χώρα δίχως την φυσική παρουσία των εμπλεκόμενων μερών, παραδείγματος χάριν εξ αποστάσεως, με την χρήση ψηφιακών μέσων, ρητά προβλέπεται ότι στην έννοια του έγγραφου τύπου συγκαταλέγονται ακόμα και οι περιπτώσεις εκείνες όπου η σύνταξη της συμφωνίας μεταξύ των μερών πραγματοποιήθηκε με ηλεκτρονικά μέσα, με την πρόσθετη προϋπόθεση ότι το περιεχόμενο της συμφωνίας και σε αυτήν την περίπτωση είναι εύκολα προσβάσιμο από τα μέρη και ικανό να χρησιμοποιηθεί και σε μεταγενέστερο χρόνο.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το περιεχόμενο του άρθ. 4§1 στοιχ. α της Συνθήκης, η συμφωνία διαμεσολάβησης θα πρέπει να έχει υπογραφεί από τα εμπλεκόμενα στην διαφορά μέρη. Με την συγκεκριμένη προϋπόθεση να πληρούται, θα μπορούσε επίσης να περιοριστεί σημαντικά η πιθανότητα εκδήλωσης φαινομένων απάτης.¹⁴¹ Στο πνεύμα της δυνατότητας εξ αποστάσεως διευθέτησης μιας διαφοράς με ηλεκτρονικά μέσα, στην §2 του αρθ. 4 ορίζεται ρητά ακόμα και η δυνατότητα υπογραφής της συμφωνίας από τα εμπλεκόμενα μέρη, και κατά περίπτωση, σε όσα κράτη αυτό προβλέπεται, από τον διαμεσολαβητή, με ηλεκτρονικά μέσα.

Καταληκτικός όρος που πρέπει να πληρούται προκειμένου για την αναγνώριση και την εκτελεστικότητα της συμφωνίας διαμεσολάβησης, είναι η προσκόμιση αποδείξεων πιστοποίησης της διεξαγωγής της ίδιας της διαδικασίας διαμεσολάβησης (άρθ. 4§1

---

¹⁴¹ Stitt, A., The Singapore Convention: When Has A Mediation Taken Place (Article 4), Singapore Mediation Convention Reference Book, Cardozo J. Conflict Resol., 20 1037 (2019)

στοιχ. β της Συνθήκης). Στην προκειμένη περίπτωση προβλέπεται μια ενδεικτική απαρίθμηση αποδεικτικών στοιχείων τα οποία μπορούν να πιστοποιήσουν την πραγματική διεξαγωγή της διαμεσολάβησης. Συγκεκριμένα, προς αυτήν την κατεύθυνση μπορούν να λειτουργήσουν: η θέση της υπογραφής του ίδιου του διαμεσολαβητή στην συμφωνία των μερών, η προσκόμιση ενός εντύπου από τον διαμεσολαβητή με το οποίο να βεβαιώνεται ακριβώς ότι η διαμεσολάβηση έλαβε χώρα, η χορήγηση κάποιας βεβαίωσης από το ινστιτούτο (στην περίπτωση που αυτό υπάρχει) στο οποίο η διαμεσολάβηση διεξήχθη, ή, απουσία των ανωτέρω, οποιοδήποτε άλλο αποδεικτικό μέσο γίνεται δεκτό ενώπιον της αρμόδιας δημόσιας αρχής, ικανό να πιστοποιήσει πάντως την πραγματική διεξαγωγή της διαμεσολάβησης. Με την ένταξη στο κείμενο της Συνθήκης της τελευταίας αυτής δυνατότητας επίκλησης ενώπιον της εκάστοτε αρμόδιας αρχής οποιουδήποτε εν γένει νόμιμου αποδεικτικού μέσου, επιτυγχάνεται η επίλυση του ζητήματος της απόρριψης αναγνώρισης ή εκτελεστότητας της συμφωνίας διαμεσολάβησης απλά και μόνο επειδή δεν θα μπορούσε να αποδειχθεί με κάποιο πρόσφορο αποδεικτικό μέσο ότι αυτή θα είχε πράγματι διεξαχθεί.

4.3. Απορριπτικοί λόγοι αναγνώρισης & εκτελεστότητας (Άρθ. 5)

Απέναντι στην αίτηση της αναγνώρισης ή της κήρυξης της εκτελεστότητας μιας συμφωνίας διαμεσολάβησης, η οποία υποβάλλεται από το ενδιαφερόμενο μέρος, ενώπιον της αρμόδιας αρχής ενός συμβαλλόμενου κράτους, στην Συνθήκη της Σιγκαπούρης, προβλέπονται ορισμένοι, περιοριστικά απαριθμούμενοι λόγοι, βάσει των οποίων μπορεί το έτερο μέρος εναντίον του οποίου στρέφεται το προσφεύγον μέρος να αμυνθεί, ή ακόμα και η ίδια η αρμόδια αρχή που επιλαμβάνεται της υπόθεσης, να επικαλεστεί και να εξετάσει αυτεπαγγέλτως, ώστε κατά την διακριτική ευχέρειά της να αποκρούσει την ικανοποίηση του εν λόγω αιτήματος. Στο άρθ. 5 της Συνθήκης προβλέπονται έντεκα (11) επιμέρους λόγοι, οι οποίοι συστηματικά μπορούν να ταξινομηθούν σε δύο ευρύτερες κατηγορίες, ανάλογα με το πρόσωπο το οποίο νομιμοποιείται να τους επικαλεστεί. Αναλυτικότερα, στην §1 του άρθ. 5 προβλέπονται οι λόγοι εκείνοι τους οποίους μπορεί το έτερο μέρος να επικαλεστεί προκειμένου να ανακόψει την αποδοχή του αιτήματος της άλλης πλευράς, ενώ στην §2 του ίδιου ως άνω άρθρου, ορίζονται οι περιπτώσεις εκείνες τις οποίες αυτεπαγγέλτως η αρμόδια αρχή μπορεί να εξετάσει σχετικά με το αν συντρέχουν ή όχι, σε περίπτωση, δε, που προκύψει

ότι πράγματι συντρέχει θετική διαπίστωση των, νομιμοποιείται βάσει της Συνθήκης να προχωρήσει στην απόρριψη του σχετικού αιτήματος.

Μολονότι σε γενικές γραμμές η Συνθήκη της Σιγκαπούρης υιοθέτησε τον βασικό κορμό της Συνθήκης της Ν. Υόρκης ώστε για τις περισσότερες περιπτώσεις να χρειάζεται η επίκληση του εκάστοτε περιγραφόμενου λόγου άμυνας από το καθ' ου η αίτηση αναγνώρισης ή εκτελεστότητας μέρος, δεδομένου του ότι η διαιτησία και η διαμεσολάβηση αποτελούν δύο εντελώς διαφορετικές διαδικασίες, κάθε μια εκ των οποίων παρουσιάζει τα δικά της ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, οι λόγοι απόρριψης δεν θα μπορούσαν να μεταφερθούν απολύτως ευθέως από την περίπτωση της διαιτησίας σε εκείνη της διαμεσολάβησης.¹⁴²

Στην πρώτη κατηγορία της §1 του άρθ. 5, λοιπόν, προβλέπονται εννέα (9) λόγοι, ορισμένοι εκ των οποίων ταυτίζονται με τους αντίστοιχους που προβλέπονται στην Συνθήκη της Ν. Υόρκης για την διαιτησία. Συγκεκριμένα, ως πρώτος λόγος εμφανίζεται εκείνος της ανικανότητας που συνέτρεχε στο πρόσωπο κάποιου εκ των μερών που ήλθαν στην υπό κρίση συμφωνία διαμεσολάβησης, ο οποίος ομοίως ορίζεται και στην Συνθήκη της Ν. Υόρκης.¹⁴³ Οι επόμενοι τρεις (3) προβλεπόμενοι λόγοι αφορούν την ίδια την συμφωνία διαμεσολάβησης στην οποία τα μέρη ήλθαν. Αυτοί καλύπτουν τις εξής περιπτώσεις: όταν η συμφωνία διαμεσολάβησης είναι άκυρη, ανενεργός ή μη επιδεικτική εφαρμογής (άρθ. 5§1 στοιχ. β, περίπτωση 1), λόγος ο οποίος εντοπίζεται αντίστοιχα και στην Συνθήκη της Ν. Υόρκης για τις διαιτητικές αποφάσεις,¹⁴⁴ όταν η συμφωνία στην οποία τα μέρη κατέληξαν δεν είναι δεσμευτική,¹⁴⁵ ή δεν έχει επιλύσει οριστικά την διαφορά των μερών, σύμφωνα με τους όρους που περιέχονται στην ίδια την συμφωνία (άρθ. 5 §1 στοιχ. β, περίπτωση 2), και τέλος, όταν η επικαλούμενη συμφωνία διαμεσολάβησης έχει τροποποιηθεί σαφώς από μεταγενέστερη συμφωνία διαμεσολάβησης των μερών (άρθ. 5§1 στοιχ. β, περίπτωση 3).

Δύο λόγοι αφορούν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την συνταχθείσα συμφωνία διαμεσολάβησης, με την πρώτη εξ αυτών να καλύπτει την περίπτωση εκείνη όπου το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση αναγνώρισης ή εκτελεστότητας έχει ήδη εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που του επιβλήθηκαν από την συμφωνία

---

¹⁴² Wolski, B., Enforcing Mediated Settlement Agreements: Critical Questions and Directions for Future Research, *Contemporary Asia Arbitration Journal* Vol. 7, No. 1, pp. 87-118, (2014)

¹⁴³ Βλ. άρθ. 5§1 στοιχ. α) της Συνθήκης Νέας Υόρκης

¹⁴⁴ Βλ. άρθ. 2§3 της Συνθήκης Νέας Υόρκης

¹⁴⁵ Ομοίως προβλέπεται και στο άρθ. 5§1 στοιχ. ε) της Συνθήκης Νέας Υόρκης

διαμεσολάβησης στην οποία τα μέρη κατέληξαν, (άρθ. 5§1 στοιχ. γ, περίπτωση 1^η). Έχοντας ως απώτερο στόχο την διασφάλιση της ένταξης στο πεδίο της Συνθήκης της Σιγκαπούρης μόνο εκείνων των συμφωνιών διαμεσολάβησης από τις οποίες θα προέκυπταν σαφώς και ευκρινώς οι εκατέρωθεν υποχρεώσεις των μερών, οι οποίες μπορούν άμα τη παραβίασή τους να αποτελέσουν αντικείμενο εκτέλεσης,¹⁴⁶ η Ομάδα Εργασίας II όρισε ως δεύτερη περίπτωση, αφορούσα τις υποχρεώσεις από την συμφωνία των μερών, την δυνατότητα επίκλησης από το καθ' ου η αίτηση μέρος της αδυναμίας εκτέλεσης των υποχρεώσεων από την συμφωνία λόγω της ασαφούς διατύπωσης αυτών εκεί (άρθ. 5§1 στοιχ. γ, περίπτωση 2). Ο έβδομος κατά σειρά λόγος εναντίωσης του καθ' ου η αίτηση αναγνώρισης ή εκτελεστότητας μέρους ενσωματώνει την ασυμβατότητα μεταξύ της αίτησης παροχής αναγνώρισης ή εκτελεστότητας σύμφωνα με το περιεχόμενο της Συνθήκης της Σιγκαπούρης και των όρων της ίδιας της συμφωνίας διαμεσολάβησης στην οποία τα μέρη κατέληξαν, όπως ορίζεται στο άρθ. 5§1 στοιχ. δ. Η βασική ιδέα πίσω από την καθιέρωση του συγκεκριμένου λόγου ήταν η πρόταξη της αρχής της ιδιωτικής αυτονομίας των μερών, η οποία θα επέτρεπε την εναντίωση στην εκτέλεση της συμφωνίας διαμεσολάβησης βάσει της Συνθήκης της Σιγκαπούρης, στην περίπτωση εκείνη όπου τα μέρη σαφώς θα είχαν εντάξει στην συμφωνία διαμεσολάβησής τους ρήτρα επίλυσης των όποιων μεταγενέστερων της συμφωνίας τους ζητημάτων ανέκυπταν σε σχέση με την διαφορά, με διαιτησία.¹⁴⁷ Περαιτέρω, η εφαρμογή του συγκεκριμένου λόγου μπορεί να εντοπιστεί, ώστε τελικά το δικαστήριο που επιλαμβάνεται της αίτησης, σε περίπτωση που τα εμπλεκόμενα στην διαφορά μέρη ρητά είχαν επιλέξει την μη εφαρμογή της Συνθήκης της Σιγκαπούρης (“opt out provision”) στην συγκεκριμένη διαφορά τους, με σχετική μνεία στην συμφωνία τους, να προβεί στην απόρριψή της.¹⁴⁸

Οι επόμενοι δύο κατά σειρά λόγοι καταλαμβάνουν την περίπτωση απόρριψης της αίτησης αναγνώρισης ή εκτέλεσης της συμφωνίας για ατασθαλίες που αφορούν το πρόσωπο του διαμεσολαβητή και της διαδικασίας της διαμεσολάβησης που ακολουθήθηκε. Η νεοπαγής αυτή ρύθμιση, η οποία δεν εμφανίζεται σε αντίστοιχο σημείο

---

¹⁴⁶ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report of Working Group II on the Work of its Sixty-Seventh Session, UNCITRAL, U.N. Doc. A/CN.9/929 (2017), ¶51

¹⁴⁷ Senties, H., Grounds To Refuse The Enforcement Of Settlements Agreements Under The Singapore Convention On Mediation: Purpose, Scope And Their Importance For The Success Of The Convention, Singapore Mediation Convention Reference Book, Cardozo J. Conflict Resol., 20 1037 (2019)

¹⁴⁸ Schnabel, T.: The Singapore Convention on Mediation: A Framework for cross-border Recognition and Enforcement of Mediated Settlements p. 48-49, (2019)

στην Συνθήκη της Ν. Υόρκης για τις διαιτητικές αποφάσεις, σχετίζεται όχι τόσο με την συμφωνία στην οποία τα μέρη κατέληξαν παρά με την συμπεριφορά του διαμεσολαβητή, ο οποίος τους συνέδραμε, ώστε να επιλύσουν την μεταξύ τους διαφορά.¹⁴⁹ Οι κοινές παραδοχές στις οποίες η Ομάδα Εργασίας ΙΙ κατέληξε, κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων, μέσω των 5 σημείων συμβιβασμού σε σχέση με την συμπεριφορά του διαμεσολαβητή στην διαδικασία, είχαν ως αποτέλεσμα την θεμελίωση των δύο λόγων άμυνας του καθ' ου η αίτηση μέρους. Ο πρώτος εξ αυτών, καλύπτει την περίπτωση εκείνη όπου υπήρχε σοβαρή παραβίαση από πλευράς του διαμεσολαβητή των εφαρμοστέων κανόνων σχετικά με την συμπεριφορά που ο διαμεσολαβητής όφειλε να επιδείξει ή την διαδικασία διαμεσολάβησης που έπρεπε να ακολουθήσει, χωρίς την οποία (παραβίαση) το καθ' ου η αίτηση μέρος δεν θα είχε προχωρήσει τελικά στην υπογραφή της συμφωνίας (άρθ. 5§1 στοιχ. ε). Στην προκειμένη περίπτωση, η παραβίαση δεν αρκεί να είναι οποιουδήποτε είδους, αλλά απαιτείται να είναι «σοβαρή», δηλαδή αυξημένης έντασης, ώστε να προκύπτει αντικειμενικά η παραβίαση, και να αποφεύγεται οποιαδήποτε επίκληση του συγκεκριμένου λόγου για περιπτώσεις άνευ ουσιαστικής σημασίας. Επιπλέον όμως, απαιτείται το καθ' ου η αίτηση μέρος, το οποίο και είναι επιφορτισμένο με το σχετικό βάρος απόδειξης, να αποσαφηνίσει ότι η συγκεκριμένη παραβίαση παρά την αντιπροσώπευση και την νομική συμβουλή του νομικού παραστάτη του στην όλη διαδικασία ήταν καταλυτική για την συνομολόγηση της συμφωνίας από πλευράς του, υπό την έννοια ότι απουσία αυτής δεν θα προχωρούσε στην υπογραφή της συμφωνίας.¹⁵⁰ Ο δεύτερος λόγος καταλαμβάνει περιπτώσεις όπου εμφιλοχώρησε αστοχία από πλευράς του διαμεσολαβητή στο να αποκαλύψει στα μέρη περιστάσεις οι οποίες εγείρουν βάσιμες υποψίες για την αμεροληψία και την ανεξαρτησία του, η οποία βέβαια θα πρέπει να είχε και στην συγκεκριμένη περίπτωση κάποια αντικειμενική επίδραση ή αθέμιτη επιρροή στο καθ' ου η αίτηση μέρος, ελλείψει της οποίας το μέρος αυτό δεν θα είχε προχωρήσει στην συνομολόγηση της συμφωνίας διαμεσολάβησης (άρθ. 5§1 στοιχ. στ). Και στην συγκεκριμένη περίπτωση, βέβαια, το καθ' ου η αίτηση μέρος είναι επιφορτισμένο με την απόδειξη της σημαντικής επίδρασης του εν λόγω στοιχείου στην υπογραφή της συμφωνίας στην οποία ειδάλλως δεν θα είχε προβεί.

---

¹⁴⁹ Schnabel, T.: The Singapore Convention on Mediation: A Framework for cross-border Recognition and Enforcement of Mediated Settlements p. 49, (2019)

¹⁵⁰ Kallipetis, M., Singapore Convention Defences Based On Mediator's Misconduct: Articles 5.1 (e) & (f), Singapore Mediation Convention Reference Book, Cardozo J. Conflict Resol., 20 1037 (2019)

Οι δύο τελευταίοι λόγοι απόρριψης της αίτησης, παρουσιάζονται στην §2 του άρθ. 5 της Συνθήκης, και συνιστούν την δεύτερη κατηγορία λόγων απόρριψης, τους οποίους η αρμόδια αρχή μπορεί να εξετάσει αυτεπαγγέλτως. Η συγκεκριμένη ρύθμιση αποτελεί ευθεία μεταφορά της αντίστοιχης διάταξης για τις διαιτητικές αποφάσεις της Συνθήκης της Ν. Υόρκης, όπως αναλύεται στο άρθ. 5§2 αυτής, και επιτρέπει στην εκάστοτε επιλαμβάνουσα αρμόδια αρχή να αρνηθεί την αναγνώριση ή εκτέλεση στις εξής δύο περιπτώσεις: αν η αναγνώριση ή εκτέλεση θα ήταν αντίθετη στην δημόσια τάξη του κράτους στο οποίο η αίτηση υποβλήθη (άρθ. 5§2 στοιχ. α), ή αν το αντικείμενο της διαφοράς δεν είναι επιδεκτικό ρύθμισης δια συμφωνίας διαμεσολάβησης, κατά το δίκαιο του κράτους που επιλαμβάνεται την υποβληθείσα αίτηση (άρθ. 5§2 στοιχ. β). Πάντως, και στις δύο περιπτώσεις αυτές, η διαπίστωση της ύπαρξης ή όχι των λόγων απόρριψης της αίτησης καθορίζεται με βάση το δίκαιο της χώρας στην οποία αναζητείται η κήρυξη της αναγνώρισης ή εκτέλεσης της συμφωνίας διαμεσολάβησης.¹⁵¹

4.4. Επιφυλάξεις (Άρθ. 8)

Με στόχο την μεγιστοποίηση της ελκυστικότητας της Συνθήκης της Σιγκαπούρης, ώστε να επιτευχθεί η κατά το δυνατόν ευρύτερη αποδοχή αυτής από τα διάφορα κράτη,¹⁵² η Ομάδα Εργασίας II ενέταξε στο άρθ. 8 της Συνθήκης, την δυνατότητα διατύπωσης συγκεκριμένων επιφυλάξεων.¹⁵³ Με την διατύπωση κάποιας εκ των περιοριστικά¹⁵⁴ προβλεπόμενων δύο ειδών επιφυλάξεων, δίδεται η δυνατότητα στο εκάστοτε κράτος που

---

¹⁵¹ U.N. Comm'n on Int'l Trade Law, Report of Working Group II on the Work of its Sixty-Seventh Session, UNCITRAL, U.N. Doc. A/CN.9/929 (2017), ¶100

¹⁵² Apter, I., & Muchnik, C. H., Reservations in the Singapore Convention- Helping to make the “New York Dream” come true, Singapore Mediation Convention Reference Book, Cardozo J. Conflict Resol., 20 1037 (2019)

¹⁵³ Με τον όρο «επιφύλαξη» κατά την διάταξη του άρθ. 2§1 στοιχ. δ της Σύμβασης της Βιέννης για το Δίκαιο των Συνθηκών, νοείται η ανεξαρτητως του χρησιμοποιούμενου όρου μονομερής δήλωση του κράτους, κατά την υπογραφή, επικύρωση, αποδοχή έγκριση ή προσχώρηση στην συνθήκη, δια της οποίας επιδιώκει να αποβάλει ή να τροποποιήσει τα έννομα αποτελέσματα διατάξεων τίνων της συνθήκης, κατά την εφαρμογή τους έναντι του κράτους τούτου

¹⁵⁴ Σύμφωνα με την §2 του άρθ. 8 της Συνθήκης της Σιγκαπούρης, προβλέπεται ότι τα κράτη δεν δύνανται να διατυπώσουν άλλου είδους επιφυλάξεις πλην των ρητά οριζόμενων στην §1 του οικείου άρθρου

υπογράφει την Συνθήκη να περιορίσει το πεδίο εφαρμογής αυτής. Πιο εμπειριστατωμένα, στο άρθ. 8 της Συνθήκης της Σιγκαπούρης προβλέπεται η δυνατότητα ενός συμβαλλόμενου στην Συνθήκη κράτους να διατυπώσει κάποια από τις εξής επιφυλάξεις: είτε να δηλώσει ότι η Συνθήκη δεν θα τυγχάνει εφαρμογής στις συμφωνίες διαμεσολάβησης στις οποίες το ίδιο το υπογράφων - συμβαλλόμενο κράτος είναι μέρος ή στις οποίες είναι μέρος οποιουδήποτε είδους κυβερνητικοί οργανισμοί ή οποιοδήποτε πρόσωπο το οποίο δρα για λογαριασμό κυβερνητικού οργανισμού, στο μέτρο που αυτό διευκρινίζεται στην δήλωση (άρθ. 8§1 στοιχ. α της Συνθήκης), είτε να δηλώσει ότι η συγκεκριμένη Συνθήκη θα εφαρμόζεται μόνο στο μέτρο το οποίο τα μέρη τα οποία ήλθαν σε συμφωνία όρισαν ρητά, αναφορικά με την εφαρμογή της Συνθήκης, (άρθ. 8§1 στοιχ. β της Συνθήκης).

Πιο αναλυτικά, αμφότερες οι προβλεπόμενες στην Συνθήκη επιφυλάξεις μπορούν να διατυπωθούν οποιαδήποτε στιγμή από το ενδιαφερόμενο κράτος, είτε κατά το στάδιο της υπογραφής της Συνθήκης, οπότε και θα αποτελέσουν στην συνέχεια αντικείμενο επιβεβαίωσης, κατά την επικύρωση, την αποδοχή ή την έγκριση της Συνθήκης, είτε σε μεταγενέστερο χρονικό στάδιο από αυτό της υπογραφής (άρθ. 8§3 εδάφ. α). Η έναρξη ισχύος των εκάστοτε διατυπωθέντων κατά το στάδιο της υπογραφής, επικύρωσης ή έγκρισης της Συνθήκης επιφυλάξεων τοποθετείται χρονικά στο σημείο της έναρξης ισχύος της Συνθήκης, (άρθ. 8§3 εδάφ. β & γ), ενώ για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η διατύπωση της επιφύλαξης λαμβάνει χώρα σε ύστερο χρονικό διάστημα, μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης, η ισχύς αυτής της διατυπωθείσας επιφύλαξης μετατίθεται χρονικά στο σημείο της εξαμήνης παρέλευσης μετά την κατάθεση της επιφύλαξης, σύμφωνα με το άρθ. 8§3 εδάφ. δ της Συνθήκης. Παράλληλα, κάθε συμβαλλόμενο στην Συνθήκη κράτος διατηρεί το δικαίωμα ανάκλησης της διατυπωθείσας επιφύλαξης, του σχετικού δικαιώματος μη υποκείμενου σε οιονδήποτε χρονικό περιορισμό, με την ισχύ της συγκεκριμένης ανάκλησης να ενεργοποιείται εντός ενός εξαμήνου μετά από την κατάθεση της σχετικής δήλωσης του κράτους (άρθ. 8 §5 της Συνθήκης).

Κατά το στάδιο της υπογραφής της Συνθήκης, δύο ήταν οι χώρες οι οποίες προέβησαν στην διατύπωση επιφυλάξεων. Πιο αναλυτικά, η Λευκορωσία δήλωσε ότι η Συνθήκη της Σιγκαπούρης δεν θα εφαρμόζεται στις συμφωνίες διαμεσολάβησης στις οποίες αυτή (η Λευκορωσία) αποτελεί μέρος ή στις οποίες είναι μέρος οποιοσδήποτε κυβερνητικός οργανισμός ή πρόσωπο το οποίο δρα για λογαριασμό κυβερνητικού οργανισμού. Ρητά κατά την υπογραφή της Συνθήκης επιφυλάχθηκε και το Ιράν, το οποίο μάλιστα δήλωσε ότι με σκοπό την αποφυγή οποιασδήποτε μελλοντικής δυσαρμονίας

μεταξύ της εθνικής έννομης τάξης και του περιεχομένου της Συνθήκης, δεν θα εφαρμόζει την Συνθήκη της Σιγκαπούρης σε συμφωνίες διαμεσολάβησης όπου συμβαλλόμενο μέρος θα αποτελεί το Ιράν ή στις οποίες είναι μέρος οποιοσδήποτε κυβερνητικός οργανισμός ή πρόσωπο το οποίο δρα για λογαριασμό κυβερνητικού οργανισμού του Ιράν, καθώς επίσης και ότι η Συνθήκη της Σιγκαπούρης θα τυγχάνει εφαρμογής μόνον σε όσες περιπτώσεις τα εκάστοτε ενδιαφερόμενα μέρη επέλεξαν ρητά να υπάγουν την συμφωνία διαμεσολάβησης στην οποία θα κατέληγαν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης της Σιγκαπούρης.

Τέλος, κατά το στάδιο της επικύρωσης της Συνθήκης της Σιγκαπούρης ρητά επιφυλάχθηκε και το κράτος της Σαουδικής Αραβίας, το οποίο απέκλεισε την εφαρμογή της Συνθήκης στις συμφωνίες διαμεσολάβησης όπου η Σαουδική Αραβία θα αποτελεί μέρος ή στις οποίες θα είναι μέρος οποιοσδήποτε κυβερνητικός οργανισμός ή πρόσωπο το οποίο δρα για λογαριασμό κυβερνητικού οργανισμού.

5. Σιγκαπούρη: Αιτιολόγηση της επιλογής ασιατικού εδάφους για την υπογραφή της Συνθήκης

5.1. Το οικονομικό περιβάλλον της Σιγκαπούρης

Ήδη, μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου, στο πλαίσιο της οικονομικής παγκοσμιοποίησης και της επιδιωκόμενης ενίσχυσης της σταθερότητας και της ειρηνικής συμβίωσης των κρατών, παρατηρήθηκε σημαντική μετατόπιση του βασικού μηχανισμού της οικονομίας από τις χώρες του Δυτικού Κόσμου, στα μεγαλύτερα οικονομικά κέντρα της Ασίας.¹⁵⁵ Σταδιακά, με την οικονομικοκοινωνική ανέλιξη και την συγκέντρωση τεχνογνωσίας, ολοένα και περισσότερες αναδυόμενες ασιατικές χώρες διεκδικούσαν μια πιο ενεργή παρουσία στον χώρο του διεθνούς εμπορίου. Η συνδρομή τους, μάλιστα στην ανάταση της οικονομίας υπήρξε τόσο σπουδαία ώστε πλέον να είναι ικανές να θέσουν υπό αμφισβήτηση ακόμα και το παγιωμένο (status quo) καθεστώς οικονομικής

---

¹⁵⁵ Schwarzer, D., Europe, the End of the West and Global Power Shifts, Global Policy, London School of Economics and Political Science, vol. 8(s4), pp. 18-26, (2017)

κυριαρχίας του δυτικού κόσμου.¹⁵⁶ Ωστε, τελικά η Ασία να αποτελεί, σήμερα, ένα από τα ισχυρότερα, ταχέως αναπτυσσόμενα οικονομικά συστήματα, με την μεσαία τάξη αυτής να κατέχει τα ηνία του παγκόσμιου μοχλού της οικονομίας. Επιπλέον, η πρόοδος της τεχνολογίας και των επιστημών σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης, συντελούν στην ολοένα και αυξανόμενη παραγωγή και ζήτηση των προϊόντων και των υπηρεσιών που παράγονται και εξάγονται στην Ευρώπη και στον υπόλοιπο κόσμο. Η προοδευτική αύξηση των διεθνών συναλλαγών που λαμβάνουν χώρα σε ασιατικό έδαφος, καθώς και η εν γένει ενεργός συμμετοχή εμπορικών εταιριών ασιατικής προέλευσης στην εξέλιξη της παγκόσμιας οικονομίας, έχει συντελέσει στην ανάδειξη ασιατικών οικονομικών κέντρων, όπως είναι το Χονγκ Κονγκ, η Σανγκάη και φυσικά η Σιγκαπούρη, σε διεθνείς οικονομικούς «κολοσσούς».

Η Σιγκαπούρη διαθέτει ένα ανοιχτό, φιλελεύθερο οικονομικό σύστημα, με στοιχεία έντονου κρατικού παρεμβατισμού.¹⁵⁷ Καθώς, η περιορισμένη έκταση του νησιού και η ανυπαρξία διαθέσιμων πλουτοπαραγωγικών πηγών καθιστούσε αδύνατη την ενασχόληση με την πρωτογενή παραγωγή, η χώρα επιδόθηκε στην εκμετάλλευση της γεωστρατηγικής της θέσης, μέσω της λειτουργίας της ως διαμετακομιστικού κέντρου. Όντας στο ενδιάμεσο της Ινδίας και της Κίνας, η Σιγκαπούρη αποτελεί το κέντρο της Ένωσης των Χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN).¹⁵⁸ Τον τελευταίο αιώνα, μάλιστα, παρατηρείται έμφαση στην τεχνολογική πρόοδο και την έρευνα, με αποτέλεσμα την μεταβολή της οικονομίας σε εντάσεως καινοτομίας, με το σύνθημα της χώρας για το έτος 2030 να είναι: «Innovation-Digitalization-Internationalization»¹⁵⁹ (Καινοτομία-Ψηφιοποίηση-Διεθνοποίηση).

Ένα από τα κυριότερα χαρακτηριστικά της οικονομίας της Σιγκαπούρης είναι η υψηλή εξάρτησή της από το εξωτερικό εμπόριο. Συνολικά, ο όγκος των εμπορικών συναλλαγών της χώρας για το έτος 2019 ανήλθε στα 1,022 δις SGD,¹⁶⁰ ενώ το Α.Ε.Π. της χώρας για την ίδια χρονιά ανήλθε περίπου στα 507,5 δις SGD. Επιπλέον, παρατηρείται μεγάλη εξάρτηση του Α.Ε.Π. της χώρας από τον τομέα της παροχής

---

¹⁵⁶ O'Callaghan, B. A., & Morales, L. Emerging Asian Economies: Are they really a challenge to the current Status Quo? *Journal of Applied Business and Economics*, 21(1), (2019)

¹⁵⁷ Milhaupt, C. J. and Pistor K., *Law and Capitalism: What Corporate Crises Reveal about Legal Systems and Economic Development around The World* (2008)

¹⁵⁸ <https://asean.org/asean/asean-member-states/>

¹⁵⁹ https://www.tech.gov.sg/files/media/corporate-publications/2015/01/01_iN2015_Main_Report.pdf

¹⁶⁰ <https://www.singstat.gov.sg/modules/infographics/economy>

υπηρεσιών, και κυρίως από τον χρηματοπιστωτικό τομέα και τον τομέα των μεταφορών, καθώς μάλιστα σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία, για το 2019 ο εν λόγω τομέας συμμετείχε κατά ποσοστό 66,7% στο συνολικά παραγόμενο Α.Ε.Π. της χώρας.

Σε ό,τι αφορά, τέλος, το επενδυτικό περιβάλλον της Σιγκαπούρης, αυτό είναι ιδιαίτερα ελκυστικό, καθώς η γεωστρατηγική θέση της χώρας σε συνδυασμό με το ισχύον φορολογικό καθεστώς της, ευνοούν την εγκατάσταση επιχειρήσεων που αναζητούν ένα στέρεο οικονομικό περιβάλλον δραστηριοποίησης. Είναι δηλωτικό, μάλιστα πως οι χαμηλοί φορολογικοί συντελεστές εντοπίζονται στα βασικότερα είδη φόρων, καθώς η Σιγκαπούρη επιδιώκει διαρκώς να ενισχύσει το επενδυτικό της προφίλ, προβαίνοντας σε μειώσεις των φορολογικών συντελεστών του φόρου εισοδήματος των νομικών προσώπων και παρέχοντάς τους ποικίλα φορολογικά κίνητρα. Ενδεικτικά ο Φ.Π.Α. ήδη από το έτος 2013 ανέρχεται σε 7%,¹⁶¹ ενώ ιδιαίτερα ευνοϊκό είναι και το φορολογικό καθεστώς για τις αλλοδαπές εταιρίες και για τις εγχώριες με έδρα την Σιγκαπούρη, καθώς για τα εισοδήματά τους φορολογούνται ήδη από το 2010, σταθερά, με φορολογικό συντελεστή ύψους 17% επί των ετησίων εισοδημάτων τους,¹⁶² με πάντως μια ευρεία περιπτώσιολογία μειώσεων και απαλλαγών του φόρου. Η χώρα επίσης, έχει συνάψει διμερείς συμβάσεις αποφυγής της διπλής φορολογίας με περισσότερες από 100 χώρες,¹⁶³ ενώ ιδιαίτερης σημασίας είναι και το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις φορολογούνται εφάπαξ για τα εισοδήματα που αποκτούν στην επικράτεια της Σιγκαπούρης, ενώ στην περίπτωση που επιλέξουν να προχωρήσουν σε διανομή μερισμάτων, αυτά είναι αφορολόγητα.

Σε κοινωνικό επίπεδο, η Σιγκαπούρη χαρακτηρίζεται από σταθερότητα και ασφάλεια, καθώς παρουσιάζει σχεδόν μηδενική εγκληματικότητα, ενώ τα φαινόμενα της διαφθοράς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα είναι ελάχιστα, με την χώρα να κατέχει την 4^η θέση, ως η λιγότερα διεφθαρμένη αγορά σε διεθνή κλίμακα, σύμφωνα με την διεθνή κατάταξη του Οργανισμού Διεθνούς Διαφάνειας.¹⁶⁴ Η πολυπολιτισμική σύνθεση της κοινωνίας της Σιγκαπούρης, τέλος, παρουσιάζει υψηλό βιοτικό επίπεδο και ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα ανεργίας. Το 2019 ο δείκτης ανεργίας ανήλθε σε ποσοστό 2,3% επί του συνολικού εργατικού δυναμικού της χώρας.¹⁶⁵

---

¹⁶¹ <https://www.iras.gov.sg/irashome/Quick-Links/Tax-Rates/Corporate-Tax-Rates/#title2>

¹⁶² <https://www.corporateservices.com/singapore/corporate-tax-in-singapore/>

¹⁶³ <https://www.iras.gov.sg/irashome/Quick-Links/International-Tax/List-of-DTAs--limited-treaties-and-EOI-arrangements/>

¹⁶⁴ <https://www.transparency.org/en/countries/singapore>

¹⁶⁵ <https://stats.mom.gov.sg/Pages/Unemployment-Summary-Table.aspx>

5.2. Δικαιοταξία

Μετρώντας μόλις 55 χρόνια από την πλήρη ανεξαρτησία της, το 1965, το μικρό νησί της Σιγκαπούρης διαθέτει, σήμερα, μια τροποποιημένη εκδοχή του κοινοβουλευτικού συστήματος του Westminster. Καθώς μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1960 αποτελούσε βρετανική αποικία, οι ρίζες του νομικού συστήματος της χώρας βρίσκονται στο αγγλοσαξονικό κοινοδίκαιο (common law), η βάση του οποίου στηρίζεται περισσότερο στην νομολογία, το δικαστικό προηγούμενο, δηλαδή, παρά στην νομοθετική εξουσία. Συνολικά παρατηρούνται τριών ειδών πηγές δικαίου στην Σιγκαπούρη: η νομοθεσία, η νομολογία και το έθιμο. Το χαρακτηριστικό γνώρισμα της δικαιοπολιτικής τακτικής που επί σειρά ετών ακολουθείται στην Σιγκαπούρη, και η οποία λαμβάνει την μορφή της έκδοσης νέων νομοθετικών κειμένων ή την ενσωμάτωση και προσαρμογή των ήδη υφιστάμενων νομοθετημάτων, είναι η διαρκής προσπάθεια εκσυγχρονισμού του νομικού συστήματος της χώρας, ώστε αφενός, μεν να συμβαδίζει με τις τεχνολογικές εξελίξεις και τις νέες ανάγκες που ανακύπτουν εξαιτίας αυτών, και αφετέρου να επιτυγχάνεται κατά το δυνατόν η εναρμόνιση με την διεθνή πρακτική, στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, ιδιαίτερα στο επίπεδο του εμπορικού δικαίου της ασιατικής ηπείρου.

Το δικαστικό σύστημα της Σιγκαπούρης κατέχει μια ξεχωριστή θέση σε διεθνές επίπεδο σε σχέση με την αποτελεσματικότητα, την διαφάνεια και τα ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα διαφθοράς αυτού. Ειδικά σε ό,τι αφορά το δικαστικό προηγούμενο το οποίο και αποτελεί καταρχήν την θεμέλια λίθο του κοινοδικαίου, προκειμένου για την απόφαση των δικαστών επί της εκάστοτε αγόμενης υπόθεσης ενώπιόν τους, ακολουθείται η αναλογική εφαρμογή της ratio decidendi της δικαστικής απόφασης που είχε εκδοθεί από το ανώτερο δικαστήριο και η οποία δεσμεύει το επιλαμβανόμενο δικαστήριο. Υπό την έννοια αυτήν, ο δικαστής κατά την εξέταση της υπόθεσης, δεσμεύεται να χρησιμοποιήσει οποιονδήποτε κανόνα δικαίου είχε ρητώς ή σιωπηρώς μεταχειριστεί ο δικαστής του ανώτερου δικαστηρίου ως αναγκαίο βήμα, προκειμένου να φτάσει στο τελικό συμπέρασμα, σε σχέση με την σειρά συλλογισμών που υιοθετήθηκε από τον τελευταίο,¹⁶⁶ ενώ τα λοιπά μέρη της απόφασης («obiter dicta»), ως μη δεσμευτικά παραμένουν αδιάφορα.

---

¹⁶⁶ Cross, R., Harris, J. W., Precedent in English Law, Oxford University Press, 4th Edition, p.72 (1991)

Ενώ παραδοσιακά στην Σιγκαπούρη οι δικαστές επιλέγουν περισσότερο την χρήση του δικαστικού προηγούμενου που έχει διαμορφωθεί στην επικράτεια των βρετανικών δικαστηρίων παρά προτιμούν να προσφεύγουν σε αυτήν που καταλήγουν τα τοπικά δικαστήρια της χώρας,¹⁶⁷ τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται μια μεταστροφή της «αυστηρής» εφαρμογής του Αγγλοσαξονικού Δικαίου και του δικαστικού προηγούμενου των βρετανικών δικαστηρίων, από τα δικαστήρια της Σιγκαπούρης, με την επιρροή των ευρωπαϊκών τάσεων να είναι περισσότερο έκδηλη, ιδίως στο πεδίο της ανεξαρτητοποίησης του δικαίου του Σιγκαπούρης και της σταδιακής ανάπτυξης του δικού της, αυτόνομου νομικού καθεστώτος.

5.3. Η ασιατική παράδοση στην Διαμεσολάβηση

Η επιλογή ασιατικού εδάφους, και συγκεκριμένα αυτού της Σιγκαπούρης, ως του τόπου υπογραφής της Συνθήκης των Η.Ε. για τις διεθνείς συμφωνίες διαμεσολάβησης, δεν ήταν τυχαία. Δεδομένης της οικονομικής άνθησης που παρουσιάστηκε τις τελευταίες δεκαετίες στην ασιατική ήπειρο και της συνακόλουθης αύξησης των εμπορικών συναλλαγών, η αύξηση των συγκρουσιακών καταστάσεων και των εμπορικών διαφορών που σημειώνονται στην περιοχή, δεν θα μπορούσε παρά να αποτελεί φυσικό επακόλουθο της ποικιλομορφίας και της διαφορετικής κουλτούρας των πολλαπλών παραγόντων της εμπορικής διαδικασίας. Με σκοπό την αντιμετώπιση αυτών, η προσπάθεια φιλικής επίλυσης της εκάστοτε ανακύπτουσας διαφοράς, απόλυτα συμβατή με την γενικότερη κουλτούρα της ασιατικής ηπείρου,¹⁶⁸ είναι ιδιαίτερα προσφιλής στην ασιατική δικαιοική έννομη τάξη. Στο πέρασμα των χρόνων, η ασιατική ήπειρος έχει αποτελέσει πόλο έλξης για την φιλική επίλυση των διασυνοριακών, εμπορικής φύσεως διαφορών, εξαιτίας κυρίως των κέντρων διαμεσολάβησης, τα οποία λειτουργούν εκεί και τα οποία διαθέτουν σημαντική παρουσία στον διεθνή εμπορικό χώρο.

---

¹⁶⁷ Ng, K. H., & Jacobson, B. How global is the common law? A comparative study of Asian common law systems—Hong Kong, Malaysia, and Singapore. *Asian Journal of Comparative Law*, 12(2), p. 209-232, (2017)

¹⁶⁸ Lee, J., and Hwee Hwee, T., editors, *An Asian Perspective on Mediation*, Singapore. Academy Publishing (2009)

Ειδικά, στην Σιγκαπούρη, μάλιστα, έχει αναπτυχθεί ένα ολόκληρο «οικοσύστημα» εμπορικής διαμεσολάβησης, το οποίο καλύπτει ένα ευρύ φάσμα παροχής υπηρεσιών διαμεσολάβησης.¹⁶⁹ Ήδη, από το 1997 λειτουργεί στην Σιγκαπούρη το Singapore Mediation Centre (SMC), το οποίο παρέχει υπηρεσίες εναλλακτικών τρόπων επίλυσης των διαφορών, μεταξύ των οποίων και υπηρεσίες διαμεσολάβησης, έχοντας επιληφθεί συνολικά περισσότερων από 4.500 υποθέσεων, με ποσοστό επιτυχούς έκβασης ανώτερο του 70% αυτών.¹⁷⁰ Το 2014 ιδρύθηκαν δύο νέα ινστιτούτα, το Singapore International Mediation Centre (SIMC), με βασικό αντικείμενο την επίλυση διεθνών εμπορικών διαφορών μέσω της διαμεσολάβησης, και το Singapore International Mediation Institute (SIMI),¹⁷¹ με κύρια πεδία δραστηριοποίησης αυτού μεταξύ των άλλων την καθιέρωση διεθνών προτύπων διαμεσολάβησης και την εν γένει προώθηση του θεσμού μέσω της ενημέρωσης της διεθνούς κοινότητας για τα πλεονεκτήματα της διαμεσολάβησης και της βελτιστοποίησης του περιβάλλοντος παροχής υπηρεσιών διαμεσολάβησης μέσω της έρευνας και της καινοτομίας. Τέλος, με την ίδρυση της Singapore International Dispute Resolution Academy (SIDRA)¹⁷² το 2016, ενισχύθηκε έτι περαιτέρω η δυναμική παρουσία της Σιγκαπούρης στον τομέα της εναλλακτικής επίλυσης των διαφορών, με την εκπόνηση εφαρμοσμένων ερευνητικών προγραμμάτων, με αντικείμενο την πρακτική αποτίμηση των μεθόδων εναλλακτικής επίλυσης των διαφορών, να αποτελούν την βασική στόχευση του ερευνητικού αυτού ιδρύματος. Κατά άλλη άποψη, άλλωστε, ακόμη και η ονομασία της Συνθήκης της Σιγκαπούρης, επιλέχθηκε εσκεμμένα, ώστε να αποδοθεί ως φόρος τιμής στην επικεφαλής της Ομάδας Εργασίας II, N. Morris- Sharma, η οποία επιτέλεσε καθοριστικό ρόλο καθ' όλο το στάδιο των διαπραγματεύσεων,¹⁷³ και επέδρασε καταλυτικά στην διαδικασία ίδρυσης της Συνθήκης.

Ιστορικά, η εμπέδωση του θεσμού της διαμεσολάβησης στην ασιατική ήπειρο πραγματοποιήθηκε σταδιακά, με αποκορύφωμα το «Μεγάλο Κύμα της Διαμεσολάβησης»,

---

¹⁶⁹ Chua, E., The Singapore convention on mediation - A brighter future for Asian dispute resolution, Asian Journal of International Law. Research Collection School Of Law (2019)

¹⁷⁰ <https://www.mediation.com.sg/about-us/about-smc/>

¹⁷¹ <https://www.simi.org.sg/About-Us/Organisation-Information/About-SIMI>

¹⁷² <https://sidra.smu.edu.sg/about-us>

¹⁷³ Schnabel, T.: The Singapore Convention on Mediation: A Framework for cross-border Recognition and Enforcement of Mediated Settlements p. 1, (2019)

(“Grand Mediation Movement”),¹⁷⁴ το οποίο εκδηλώθηκε στις αρχές του 2000. Η πολιτική μεταστροφή της κυβέρνησης της Κίνας, η οποία, αποβλέποντας στην κατά το δυνατόν σταθεροποίηση της κοινωνικής διαστρωμάτωσης και στην διασφάλιση της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών,¹⁷⁵ εστίασε στην εκτεταμένη χρήση της διαμεσολάβησης. Έτσι, η διαμεσολάβηση λειτούργησε ως μηχανισμός συνεργασίας μεταξύ των κοινωνικών και πολιτικών παραγόντων με απώτερο στόχο την διαχείριση των κοινωνικών συγκρούσεων.¹⁷⁶ Πληθώρα νομοθετικών κειμένων έχουν εκδοθεί έκτοτε σχετικά, τα οποία άλλοτε λειτουργούν απλώς προτρεπτικά για την χρήση της διαμεσολάβησης από τους πολίτες και άλλοτε περιλαμβάνουν ρυθμίσεις κανονιστικού δικαίου, που σε κάθε περίπτωση πάντως προωθούν την διάδοση του θεσμού της διαμεσολάβησης. Κομβικό σημείο στην εξέλιξη της διαμεσολάβησης αποτέλεσε η τροπολογία του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας της Κίνας, το 2012, με την οποία εγκαθιδρύθηκε στο άρθ. 122 αυτού, η αρχή της καταρχήν προσφυγής στην διαμεσολάβηση γνωστή και ως “mediation first,” η οποία ακριβώς επιτάσσει την προσφυγή των εκάστοτε μερών στην διαδικασία της διαμεσολάβησης, για όσες περιπτώσεις αυτή κρίνεται κατάλληλη, και την προσπάθεια εξωδικαστικής επίλυσης της αστικού δικαίου διαφοράς τους, πριν την προσφυγή τους στην δικαστική οδό με στόχο την διεκδίκηση της αξίωσής τους ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων. Στο ίδιο πλαίσιο ενεργούς ένταξης του θεσμού της διαμεσολάβησης στον νομικό πολιτισμό τους κινήθηκαν και άλλες ασιατικές περιοχές, όπως η Μαλαισία,¹⁷⁷ το Χονγκ Κονγκ¹⁷⁸ και η Σιγκαπούρη,¹⁷⁹ οι οποίες μέσω της εγκαθίδρυσης θεσμικών πλαισίων για την διαμεσολάβηση, υπό την μορφή οδηγιών, προσπάθησαν να ενθαρρύνουν την προσφυγή στον θεσμό, αποδίδοντας έτσι μεγαλύτερη βεβαιότητα στην χρήση της διαμεσολάβησης.

---

¹⁷⁴ Meng U, I., The Development of Grand Mediation and Its Implications for China's Regime Resilience: The Li Qin Mediation Office, *China Review* Vol. 16, No. 1, pp. 95-119 (2016)

¹⁷⁵ Zhuang, W., and Chen, F., “Mediate First”: The Revival of Mediation in Labour Dispute Resolution in China. *The China Quarterly*, 222, pp 380-402 (2015)

¹⁷⁶ Hu, J., Grand mediation in China: mechanism and application, *Asian Survey* 51, 1065–89 (2011)

¹⁷⁷ Βλ. Malaysian Mediation Act, 2012, <http://www.malaysianmediationcentre.org/v2013/wp-content/uploads/2016/03/MediationAct2012.pdf>

¹⁷⁸ Βλ. Hong Kong Mediation Ordinance, 2013 <https://www.elegislation.gov.hk/hk/cap620>

¹⁷⁹ Βλ. Singapore Mediation Act 2017,

<https://sso.agc.gov.sg/Act/MA2017/Uncommenced/20170711?DocDate=20170512>

Σε επίπεδο επιχειρήσεων, τέλος, στην ασιατική ήπειρο η χρήση της διαμεσολάβησης, προκρίνεται σε πολλές περιπτώσεις ακόμα και έναντι άλλων μεθόδων, από εταιρίες οι οποίες στοχεύουν στην ταχύτερη και κατά το δυνατόν φιλικότερη επίλυση των υποθέσεών τους. Χαρακτηριστικά προς τούτο λειτουργούν τα πορίσματα της εκπονηθείσης έρευνας του International Institute for Conflict Prevention and Resolution (CPR) το 2011,¹⁸⁰ με 122 συμμετέχουσες εμπορικές εταιρίες και εταιρίες παροχής νομικών υπηρεσιών, προερχόμενες από περισσότερες από 15 ασιατικές χώρες, τα οποία κατέδειξαν μεταξύ των άλλων, ότι η πλειονότητα αυτών διάκειται θετικά, και μάλιστα σε ποσοστό 72% στην επιλογή της διαμεσολάβησης. Η σημασία του ως άνω υψηλού ποσοστού γίνεται ακόμα πιο έντονη αν ιδωθεί σε σύγκριση με την απόκριση των ερωτηθέντων εταιριών σε ανάλογη ερώτηση για την στάση τους απέναντι στον θεσμό της διαιτησίας, η επιλογή της οποίας φαίνεται να είναι κατά τι λιγότερο ελκυστική δεδομένου του ότι τα σχετικά πορίσματα επί της συγκεκριμένης ερώτησης ανήλθαν σε χαμηλότερο ποσοστό, ύψους 69%. Επιπλέον, όμως και στην πράξη η επιλογή της διαμεσολάβησης για την επίλυση της εκάστοτε διαφοράς φαίνεται να γνωρίζει μεγάλη αποδοχή στην ασιατική ήπειρο, με ποσοστό μεγαλύτερο του 80% των συμμετεχόντων στην ως άνω έρευνα εταιριών να αποφαινεται θετικά στην χρήση του θεσμού προκειμένου για την επίλυση των διαφορών κατά το διάστημα της προηγούμενης τριετίας από τον χρόνο εκπόνηση της έρευνας.

6. Συμπεράσματα- Το μέλλον της ADR

Ενόψει των διαληφθέντων, καθίσταται σαφές ότι το μέλλον της διεθνούς εμπορικής διαμεσολάβησης, συναρτάται άμεσα με την ευόδωση συντονισμένων, συλλογικών προσπαθειών, όπως αυτής που επιχειρήθηκε στο πλαίσιο της Ομάδας Εργασίας II της UNCITRAL, με απώτερο στόχο αυτόν της προώθησης και της εμπέδωσης του θεσμού σε διεθνές επίπεδο. Η διαμεσολάβηση ως μέθοδος επίλυσης των εμπορικών διαφορών που εντοπίζονται σε διεθνές πεδίο, αποτελεί μια «εναλλακτική» η οποία παρουσιάζει

---

¹⁸⁰ International Institute for Conflict Prevention and Resolution, “Attitudes Toward ADR In the Asia Pacific Region: A CPR Survey, https://www.cpradr.org/programs/international-initiatives/asia/asia/_res/id=Attachments/index=0/asia-pacific-survey.pdf

πλείστα πλεονεκτήματα για τα εμπλεκόμενα στην διαφορά μέρη ατομικά, αλλά και για την κοινωνία στην οποία εντάσσονται, ως σύνολο. Η ευελιξία της διαδικασίας, η εξοικονόμηση κάθε είδους κόστους καθώς και η προσπάθεια φιλικής προσέγγισης της ίδιας της διαφοράς, θέτουν τα θεμέλια για τον προσανατολισμό των μερών στο μέλλον, παρέχοντάς τους την δυνατότητα να εστιάσουν στην αποκατάσταση των εμπορικών σχέσεων τους, αλλά και στην συνέχιση της συνεργασίας τους. Πολύ, δε, μάλλον, σε επίπεδο διεθνών εμπορικών συναλλαγών, όπου η διαφοροποίηση των εκάστοτε συναλλακτικών ηθών και του νομικού πλαισίου που ισχύει στην χώρα προέλευσης της κάθε συμβαλλόμενης πλευράς έρχεται να προσθέσει έναν επιπλέον συντελεστή στην εξίσωση της εμπορικής τους σχέσης, η ύπαρξη απλουστευμένων πλην όμως όχι απλοϊκών, και πάντως αποτελεσματικών διαδικασιών επίλυσης των διαφορών και απονομής της δικαιοσύνης αποτελεί πλέον επιτακτική ανάγκη, αλλά και συγχρόνως μεγάλη πρόκληση.

Υπό το πρίσμα αυτό, η ενίσχυση της εμπιστοσύνης των μερών που επιδιώκουν να αξιοποιήσουν κάποιο εκ των θεσπισμένων διεθνών νομικών εργαλείων αποτελεί και θα πρέπει να αποτελεί την απόλυτη προτεραιότητα της διεθνούς κοινότητας, με απότοκο την βελτιστοποίηση των διαδικασιών αυτών αλλά και την εδραίωση των μεθόδων επίλυσης των διαφορών στον νομικό πολιτισμό των κρατών. Η Συνθήκη της Σιγκαπούρης των Ηνωμένων Εθνών για τις διεθνείς εμπορικές συμφωνίες διαμεσολάβησης, φαίνεται πως έρχεται να επιτελέσει ακριβώς αυτόν τον ρόλο. Να διευκολύνει, δηλαδή, την προώθηση της διαμεσολάβησης σε επίπεδο διεθνών εμπορικών σχέσεων και την προσφυγή στον θεσμό, μέσα από την παροχή ενός στέρεου πλαισίου όπου τα εκάστοτε προσφεύγοντα στην διαδικασία της διαμεσολάβησης μέρη θα μπορούν να εξασφαλίζουν την εκτελεστότητα των συμφωνιών στις οποίες θα έχουν καταλήξει. Κατά τον τρόπο αυτόν, και με την ταυτόχρονη στοχευμένη, ορθή πληροφόρηση σχετικά με τα πλεονεκτήματα του θεσμού της διαμεσολάβησης, αλλά και των λοιπών εξωδικαστικών τρόπων επίλυσης των διαφορών, καθίσταται δυνατός ο επαναπροσδιορισμός της οδού που ακολουθείται προκειμένου για την διευθέτηση των διαφορών, με την επιλογή ανάμεσα στην δικαστική οδό και στις λοιπές μεθόδους εναλλακτικής διευθέτησης των μερών να είναι πλέον απόλυτα συνειδητή, και να διαμορφώνεται ανάλογα με τις πραγματικές ανάγκες των μερών και την φύση της διαφοράς τους.

Το μέλλον της Συνθήκης της Σιγκαπούρης, προδιαγράφεται ιδιαίτερα ευόιωνα, ωστόσο οι προσδοκίες εκείνων που έχουν πίστη στα θετικά αποτελέσματα της υπογραφείσας Συνθήκης θα κριθούν βάσει δύο παραγόντων: του αριθμού των κρατών τα

οποία θα προχωρήσουν τελικά στην υπογραφή της Συνθήκης, και της δέσμευσης των ενδιαφερόμενων μερών, και ιδιαίτερα των νομικών και των διαμεσολαβητών, στην κατεύθυνση της ανάδειξης των ωφελειών επικύρωσης της Συνθήκης.¹⁸¹ Με την διεθνή κοινότητα να ανταποκρίνεται μάλλον θετικά στο κάλεσμα της Συνθήκης της Σιγκαπούρης, το μεγαλύτερο στοίχημα το οποίο μένει να εκπληρωθεί θα είναι η εμπέδωση της διαμεσολάβησης και των λοιπών μορφών εξωδικαστικής επίλυσης των διαφορών σε τέτοιο βαθμό στην νομική κουλτούρα των κρατών, ώστε να αναπροσαρμοστεί πλέον και η όλη αντίληψη που φυσικά και νομικά πρόσωπα, σε επίπεδο εμπορικών σχέσεων, αλλά και ευρύτερο, διατηρούν για αυτές, με απώτερο στόχο την αντικατάσταση της έννοιας των μεθόδων «εναλλακτικής» επίλυσης των διαφορών σε εκείνη των «κατάλληλων» τρόπων επίλυσης των διαφορών.¹⁸²

---

¹⁸¹ Γιαννοπούλου, Ζ., Η υπογραφή της Διεθνούς Σύμβασης για την Διαμεσολάβηση-Ανταπόκριση από Σιγκαπούρη, Διαιτησία και Διαμεσολάβηση, σελ. 309, Τεύχος 02, ΙΟΥΛΙΟΣ- ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019

¹⁸² Lee, J., Lim. M., Contemporary Issues in Mediation, vol 4, World Scientific Publishing Co Pte Ltd, p. 11 (2019),

Βιβλιογραφία- Αρθρογραφία

Ξένη

- Abramson, H. *Singapore Mediation Convention Reference Book* (2019)
- Abramson, H. *The New Singapore Mediation Convention: The Process and Key Choices*. *Cardozo J. Conflict Resol.*, 20, 1037 (2019)
- Alexander, N., & Chong, S. Y. *UN Treaty on mediation signed in Singapore*. *Nederlands-Vlaams tijdschrift voor mediation en conflict management*, 23(2-3), 71 (2019)
- Alexander, N., *Singapore Convention on Mediation* (2018)
- Alexander, N., *Ten Trends in International Mediation*, *Singapore Academy of Law Journal* 31, (Special Issue), pp. 405-447 (2019)
- Aust, A., *Pacta sunt servanda*, *The Max Plank Encyclopedia of Public International Law*, Oxford University Press (2012)
- Bonne, S., Margellos, T. M., Humphreys, G., Stürmann, S., *Mediation: Creating value in international intellectual property disputes*, Wolters Kluwer (2018)
- Brazil, W., & American Bar Association, Section of Dispute Resolution, *Early Neutral Evaluation*. *Chicago, IL.: American Bar Association* (2012)
- Carbol, L., *Arb-Med-Arb Protocol at the Singapore International Mediation Centre-Did Singapore Build a Bridge or a Raft?* (2017)
- Chang-fa Lo & Winnie MA, *Convention on Cross-Border Enforcement of International Mediated Settlement Agreements*, 7(2) *CONTEMPORARY ASIA ARBITRATION JOURNAL* 389 (2014)
- Chong, S., & Alexander, N., *Singapore Convention Series: Why is there no 'seat' of mediation?* (2019)

- Chong, S., and Steffek, F., *Enforcement of International Settlement Agreement Resulting from Mediation Under the Singapore Convention – Private International Law Issues in Perspective*, *Singapore Academy of Law Volume 31* (2019)
- Chua, E., *The Future of International Mediated Settlement Agreements: Of Conventions, Challenges and Choices*, *TAN PAN ONLINE: CHINESE J. NEGOT.*1,2 (2015)
- Chua, E., *The Singapore Convention on Mediation - A brighter future for Asian dispute resolution*, *Asian Journal of International Law, Research Collection School Of Law* (2019)
- Crawford, J., *An Outline of International Law* (2012)
- Cross, R., Harris, J. W., *Precedent in English Law*, Oxford University Press, 4th Edition (1991)
- David, R., *Arbitration in International Trade*, Boston: Kluwer Law and Taxation Publishers (1985)
- Fiadjoe, A., *Alternative dispute resolution: a developing world perspective*. Routledge (2013)
- Fisher, R., Ury, W., & Patton, B., *Getting To Yes: Negotiating an agreement without giving in*. Third ed., rev. ed. Random House Business Books (2012)
- Hioureas, C. G., *The Singapore Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation: A New Way Forward*. *Ecology LQ*, 46, 61 (2019)
- Hoellering, M. F., *The Uncitral Model Law on International Commercial Arbitration*. *The International Lawyer* (1986)
- Hu, J., *Grand Mediation in China: Mechanism and application*, *Asian Survey* 51 Vol. 16, No. 1 (Spring 2016), pp. 95-119 (2011)
- Jordan, T., *Glasl's Nine Stage Model of Conflict Escalation*, *Mediate.com* (October 2000)
- Kallipetis, M., *Sponsored Briefing: The Singapore Convention- The mediator's perspective* (2020)

- Knieper, J., Montineri, C., *UNCITRAL and a New International Legislative Framework on Mediation*, 22 (4) *SPECIAL TMD DUTCH-BELGIAN MEDIATION Q.* 27 (2018)
- Lee, J., and Hwee Hwee, T., Editors, *An Asian Perspective on Mediation*, Singapore. *Academy Publishing* (2009)
- Lee, J., Lim. M., *Contemporary Issues in Mediation*, vol 4, *World Scientific Publishing Co Pte Ltd* (2019)
- Marighetto, A. & Sgubini, A. & Prieditis, M., *Arbitration, Mediation and Conciliation: differences and similarities from an International and Italian business perspective.* *Mediate* (2004)
- Mason, P., E., *What's Brewing in the International Commercial Mediation Process: Differences from Domestic Mediation and Other Things Parties, Counsel and Mediators Should Know*, 66 *Dispute Resolution Journal* 64 (2011)
- Meng U, I., *The Development of Grand Mediation and Its Implications for China's Regime Resilience: The Li Qin Mediation Office*, *China Review Vol. 16, No. 1* (2016)
- Ng, K. H., & Jacobson, B., *How Global is the Common Law? A Comparative Study of Asian Common Law Systems—Hong Kong, Malaysia, and Singapore.* *Asian Journal of Comparative Law*, 12(2) (2017)
- O'Callaghan, B. A., & Morales, L. *Emerging Asian Economies: Are they really a challenge to the current Status Quo?* *Journal of Applied Business and Economics*, 21(1) (2019)
- Raiffa, H., *The Art and Science of Negotiation*, Cambridge, MA: *Belknap Press* (1985)
- Redfern, A., & Hunt, M., *International Commercial Arbitration*, London: *Sweet & Maxwell* (1991)
- Ronald A. Brand, *Party Autonomy and Access to Justice in the UNCITRAL Online Dispute Resolution Project*, 10 *LOY. U. CHI. INT'L L. REV.* 11 (2012)
- Ross, W., & Conlon, D., *Hybrid Forms of Third-Party Dispute Resolution: Theoretical Implications of Combining Mediation and Arbitration.* *The Academy of Management Review*, 25(2) (2000)

- Schnabel, T., *The Singapore Convention on Mediation: A Framework for the Cross-Border Recognition and Enforcement of Mediated Settlements*. *Pepp. Disp. Resol. LJ*, 19, 1. (2019)
- Schwarzer, D., *Europe, the End of the West and Global Power Shifts*, *Global Policy*, *London School of Economics and Political Science*, vol. 8(s4) (2017)
- Shang, S. and Huang, Z., *Singapore Convention in Light of China's Changing Mediation Scene* (February 17, 2020), *Asia Pacific Mediation Journal* (March 2020)
- Sharma, R., *The Singapore Convention- A Drone's view*, 12(2) *CONTEMP. ASIA ARB. J.* 265 (2019)
- Silvestri, E. *The Singapore Convention on Mediated Settlement Agreements: A New String to the Bow of International Mediation* (2019)
- Sourdin, T., *Alternative Dispute Resolution (ADR) Principles: From Negotiation to Mediation* (2014)
- Spencer, D., & Brogan, M. *Frontmatter*. In *Mediation Law and Practice* (pp. I-Vi). *Cambridge: Cambridge University Press* (2007)
- Strong, S. I., *Beyond International Arbitration- The Promise of International Commercial Mediation*. *Wash. UJL& Pol'y*, (2014)
- Strong, S. I., *Realizing Rationality: An Empirical Assessment of International Commercial Mediation*. *Wash. & Lee L. Rev.*, 73, 1973 (2016)
- Sussman, E., *The New York convention through a mediation prism*. *Disp. Resol. Mag.*, 15, 10 (2008)
- Sussman, E., *The Singapore Convention*. *Promoting ICC Dispute Resolution Bulletin* 42, 52. *the Enforcement and Recognition of International Settlement Agreements* (2018)
- Weixia, G., *The Delicate Art of Med-Arb and Its Future Institutionalisation in China*, *UCLA Pacific Basin Law Journal*, 31(2), *University of Hong Kong Faculty of Law Research Paper No. 2019/016* (2014)

Wolski, B., *Enforcing Mediated Settlement Agreements: Critical Questions and Directions for Future Research* (May 29, 2014). *Contemporary Asia Arbitration Journal* Vol. 7, No. 1 (2014)

Zhuang, W., and Chen, F., *Mediate First: The Revival of Mediation in Labour Dispute Resolution in China*. *The China Quarterly*, 222 (2015)

Ελληνική

Αντωνέλος, Σ., Πλέσσα, Ε., *Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, Διεθνής εμπειρία και ελληνική εφαρμογή*, Εκδόσεις Σάκκουλα, (2014)

Γιαννοπούλου, Ζ., *Η υπογραφή της Διεθνούς Σύμβασης για την Διαμεσολάβηση-Ανταπόκριση από Σιγκαπούρη, Διαιτησία και Διαμεσολάβηση*, Τεύχος 02, ΙΟΥΛΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019

Μαθιουδάκης, Μ., *Η διεθνής εμπορική διαιτησία ως εναλλακτική μορφή επίλυσης εμπορικών διαφορών, Αγορά Χωρίς Σύνορα*, Τόμος 10 Νο, 1, 6, (2004)

Σκορδάκη Β., *Η Διαμεσολάβηση μέσα απο το Ν.3898/2010, Νομοθεσία- Κατ' άρθρο σχολιασμός, Μια μέρα Διαμεσολάβησης*, (2012)

Τσαούση, Α., *Δίκαιο και Συνεργατικότητα: Μια Νέα Προσέγγιση στην Κοινωνιολογία του Δικαίου*, Εκδόσεις Παπαζήση, (2013)

Τσαούση, Α., *Θεσμοί, Δίκαιο και Κοινωνία: Κρίσιμες διατομές υπό το φως μιας βιωματικής θεώρησης*, Εκδόσεις Παπαζήση (2018)

Χατζηκωνσταντίνου, Κ., Αποστολίδης, Χ., Σαρηγιαννίδης, Μ. & Περγαντής, Β., *Θεμελιώδεις Έννοιες στο Διεθνές Δημόσιο Δίκαιο*, Εκδόσεις Σάκκουλα, (2014)

Ιστοσελίδες

- 1) <https://uncitral.un.org/en>
- 2) <https://unis.unvienna.org/unis/en/index.html>
- 3) <https://www.straitstimes.com/global>
- 4) <https://www.lexology.com/>
- 5) <https://www.penningtonslaw.com/>
- 6) <https://www.ssrn.com/index.cfm/en/>
- 7) <https://www.smu.edu.sg/>
- 8) <https://www.mediation.com.sg/>
- 9) <https://www.simi.org.sg/>
- 10) <https://www.adrcenterfordevelopment.com/>
- 11) <https://www.web-stat.com/>
- 12) <https://www.pon.harvard.edu/>
- 13) <http://mediationblog.kluwerarbitration.com/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ- Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ

United Nations Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation

Preamble

The Parties to this Convention,

Recognizing the value for international trade of mediation as a method for settling commercial disputes in which the parties in dispute request a third person or persons to assist them in their attempt to settle the dispute amicably,

Noting that mediation is increasingly used in international and domestic commercial practice as an alternative to litigation,

Considering that the use of mediation results in significant benefits, such as reducing the instances where a dispute leads to the termination of a commercial relationship, facilitating the administration of international transactions by commercial parties and producing savings in the administration of justice by States,

Convinced that the establishment of a framework for international settlement agreements resulting from mediation that is acceptable to States with different legal, social and economic systems would contribute to the development of harmonious international economic relations,

Have agreed as follows:

Article 1. Scope of application

1. This Convention applies to an agreement resulting from mediation and concluded in writing by parties to resolve a commercial dispute (“settlement agreement”) which, at the time of its conclusion, is international in that:

(a) At least two parties to the settlement agreement have their places of business in different States; or

(b) The State in which the parties to the settlement agreement have their places of business is different from either:

(i) The State in which a substantial part of the obligations under the settlement agreement is performed; or

(ii) The State with which the subject matter of the settlement agreement is most closely connected.

2. This Convention does not apply to settlement agreements:

(a) Concluded to resolve a dispute arising from transactions engaged in by one of the parties (a consumer) for personal, family or household purposes;

(b) Relating to family, inheritance or employment law.

3. This Convention does not apply to:

(a) Settlement agreements:

(i) That have been approved by a court or concluded in the course of proceedings before a court; and

(ii) That are enforceable as a judgment in the State of that court;

(b) Settlement agreements that have been recorded and are enforceable as an arbitral award.

Article 2. Definitions

1. For the purposes of article 1, paragraph 1:
  - (a) If a party has more than one place of business, the relevant place of business is that which has the closest relationship to the dispute resolved by the settlement agreement, having regard to the circumstances known to, or contemplated by, the parties at the time of the conclusion of the settlement agreement;
  - (b) If a party does not have a place of business, reference is to be made to the party's habitual residence.
2. A settlement agreement is "in writing" if its content is recorded in any form. The requirement that a settlement agreement be in writing is met by an electronic communication if the information contained therein is accessible so as to be useable for subsequent reference.
3. "Mediation" means a process, irrespective of the expression used or the basis upon which the process is carried out, whereby parties attempt to reach an amicable settlement of their dispute with the assistance of a third person or persons ("the mediator") lacking the authority to impose a solution upon the parties to the dispute.

Article 3. General principles

1. Each Party to the Convention shall enforce a settlement agreement in accordance with its rules of procedure and under the conditions laid down in this Convention.
2. If a dispute arises concerning a matter that a party claims was already resolved by a settlement agreement, a Party to the Convention shall allow the party to invoke the settlement agreement in accordance with its rules of procedure and under the conditions laid down in this Convention, in order to prove that the matter has already been resolved.

Article 4. Requirements for reliance on settlement agreements

1. A party relying on a settlement agreement under this Convention shall supply to the competent authority of the Party to the Convention where relief is sought:
  - (a) The settlement agreement signed by the parties;
  - (b) Evidence that the settlement agreement resulted from mediation, such as:
    - (i) The mediator's signature on the settlement agreement;
    - (ii) A document signed by the mediator indicating that the mediation was carried out;
    - (iii) An attestation by the institution that administered the mediation; or
    - (iv) In the absence of (i), (ii) or (iii), any other evidence acceptable to the competent authority.
2. The requirement that a settlement agreement shall be signed by the parties or, where applicable, the mediator is met in relation to an electronic communication if:
  - (a) A method is used to identify the parties or the mediator and to indicate the parties' or mediator's intention in respect of the information contained in the electronic communication; and
  - (b) The method used is either:
    - (i) As reliable as appropriate for the purpose for which the electronic communication was generated or communicated, in the light of all the circumstances, including any relevant agreement; or
    - (ii) Proven in fact to have fulfilled the functions described in subparagraph (a) above, by itself or together with further evidence.

3. If the settlement agreement is not in an official language of the Party to the Convention where relief is sought, the competent authority may request a translation thereof into such language.
4. The competent authority may require any necessary document in order to verify that the requirements of the Convention have been complied with.
5. When considering the request for relief, the competent authority shall act expeditiously.

Article 5. Grounds for refusing to grant relief

1. The competent authority of the Party to the Convention where relief is sought under article 4 may refuse to grant relief at the request of the party against whom the relief is sought only if that party furnishes to the competent authority proof that:
  - (a) A party to the settlement agreement was under some incapacity;
  - (b) The settlement agreement sought to be relied upon:
    - (i) Is null and void, inoperative or incapable of being performed under the law to which the parties have validly subjected it or, failing any indication thereon, under the law deemed applicable by the competent authority of the Party to the Convention where relief is sought under article 4;
    - (ii) Is not binding, or is not final, according to its terms; or
    - (iii) Has been subsequently modified;
  - (c) The obligations in the settlement agreement:
    - (i) Have been performed; or
    - (ii) Are not clear or comprehensible;
  - (d) Granting relief would be contrary to the terms of the settlement agreement;
  - (e) There was a serious breach by the mediator of standards applicable to the mediator or the mediation without which breach that party would not have entered into the settlement agreement; or
  - (f) There was a failure by the mediator to disclose to the parties circumstances that raise justifiable doubts as to the mediator's impartiality or independence and such failure to disclose had a material impact or undue influence on a party without which failure that party would not have entered into the settlement agreement.
2. The competent authority of the Party to the Convention where relief is sought under article 4 may also refuse to grant relief if it finds that:
  - (a) Granting relief would be contrary to the public policy of that Party; or
  - (b) The subject matter of the dispute is not capable of settlement by mediation under the law of that Party.

Article 6. Parallel applications or claims

If an application or a claim relating to a settlement agreement has been made to a court, an arbitral tribunal or any other competent authority which may affect the relief being sought under article 4, the competent authority of the Party to the Convention where such relief is sought may, if it considers it proper, adjourn the decision and may also, on the request of a party, order the other party to give suitable security.

Article 7. Other laws or treaties

This Convention shall not deprive any interested party of any right it may have to avail itself of a settlement agreement in the manner and to the extent allowed by

the law or the treaties of the Party to the Convention where such settlement agreement is sought to be relied upon.

Article 8. Reservations

1. A Party to the Convention may declare that:
  - (a) It shall not apply this Convention to settlement agreements to which it is a party, or to which any governmental agencies or any person acting on behalf of a governmental agency is a party, to the extent specified in the declaration;
  - (b) It shall apply this Convention only to the extent that the parties to the settlement agreement have agreed to the application of the Convention.
2. No reservations are permitted except those expressly authorized in this article.
3. Reservations may be made by a Party to the Convention at any time. Reservations made at the time of signature shall be subject to confirmation upon ratification, acceptance or approval. Such reservations shall take effect simultaneously with the entry into force of this Convention in respect of the Party to the Convention concerned. Reservations made at the time of ratification, acceptance or approval of this Convention or accession thereto, or at the time of making a declaration under article 13 shall take effect simultaneously with the entry into force of this Convention in respect of the Party to the Convention concerned. Reservations deposited after the entry into force of the Convention for that Party to the Convention shall take effect six months after the date of the deposit.
4. Reservations and their confirmations shall be deposited with the depositary.
5. Any Party to the Convention that makes a reservation under this Convention may withdraw it at any time. Such withdrawals are to be deposited with the depositary, and shall take effect six months after deposit.

Article 9. Effect on settlement agreements

The Convention and any reservation or withdrawal thereof shall apply only to settlement agreements concluded after the date when the Convention, reservation or withdrawal thereof enters into force for the Party to the Convention concerned.

Article 10. Depositary

The Secretary-General of the United Nations is hereby designated as the depositary of this Convention.

Article 11. Signature, ratification, acceptance, approval, accession

1. This Convention is open for signature by all States in Singapore, on 1 August 2019, and thereafter at United Nations Headquarters in New York.
2. This Convention is subject to ratification, acceptance or approval by the signatories.
3. This Convention is open for accession by all States that are not signatories as from the date it is open for signature.
4. Instruments of ratification, acceptance, approval or accession are to be deposited with the depositary.

Article 12. Participation by regional economic integration organizations

1. A regional economic integration organization that is constituted by sovereign States and has competence over certain matters governed by this Convention may similarly sign, ratify, accept, approve or accede to this Convention. The regional economic integration organization shall in that case have the rights and obligations of a Party to the Convention, to the extent that that organization has competence over

matters governed by this Convention. Where the number of Parties to the Convention is relevant in this Convention, the regional economic integration organization shall not count as a Party to the Convention in addition to its member States that are Parties to the Convention.

2. The regional economic integration organization shall, at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession, make a declaration to the depositary specifying the matters governed by this Convention in respect of which competence has been transferred to that organization by its member States. The regional economic integration organization shall promptly notify the depositary of any changes to the distribution of competence, including new transfers of competence, specified in the declaration under this paragraph.

3. Any reference to a "Party to the Convention", "Parties to the Convention", a "State" or "States" in this Convention applies equally to a regional economic integration organization where the context so requires.

4. This Convention shall not prevail over conflicting rules of a regional economic integration organization, whether such rules were adopted or entered into force before or after this Convention: (a) if, under article 4, relief is sought in a State that is member of such an organization and all the States relevant under article 1, paragraph 1, are members of such an organization; or (b) as concerns the recognition or enforcement of judgments between member States of such an organization.

Article 13. Non-unified legal systems

1. If a Party to the Convention has two or more territorial units in which different systems of law are applicable in relation to the matters dealt with in this Convention, it may, at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession, declare that this Convention is to extend to all its territorial units or only to one or more of them, and may amend its declaration by submitting another declaration at any time.

2. These declarations are to be notified to the depositary and are to state expressly the territorial units to which the Convention extends.

3. If a Party to the Convention has two or more territorial units in which different systems of law are applicable in relation to the matters dealt with in this Convention:

(a) Any reference to the law or rule of procedure of a State shall be construed as referring, where appropriate, to the law or rule of procedure in force in the relevant territorial unit;

(b) Any reference to the place of business in a State shall be construed as referring, where appropriate, to the place of business in the relevant territorial unit;

(c) Any reference to the competent authority of the State shall be construed as referring, where appropriate, to the competent authority in the relevant territorial unit.

4. If a Party to the Convention makes no declaration under paragraph 1 of this article, the Convention is to extend to all territorial units of that State.

Article 14. Entry into force

1. This Convention shall enter into force six months after deposit of the third instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

2. When a State ratifies, accepts, approves or accedes to this Convention after the deposit of the third instrument of ratification, acceptance, approval or accession, this Convention shall enter into force in respect of that State six months after the date of the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession. The Convention shall enter into force for a territorial unit to which this Convention has been extended in accordance with article 13 six months after the notification of the declaration referred to in that article.

Article 15. Amendment

1. Any Party to the Convention may propose an amendment to the present Convention by submitting it to the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate the proposed amendment to the Parties to the Convention with a request that they indicate whether they favour a conference of Parties to the Convention for the purpose of considering and voting upon the proposal. In the event that within four months from the date of such communication at least one third of the Parties to the Convention favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations.
2. The conference of Parties to the Convention shall make every effort to achieve consensus on each amendment. If all efforts at consensus are exhausted and no consensus is reached, the amendment shall, as a last resort, require for its adoption a two-thirds majority vote of the Parties to the Convention present and voting at the conference.
3. An adopted amendment shall be submitted by the depositary to all the Parties to the Convention for ratification, acceptance or approval.
4. An adopted amendment shall enter into force six months after the date of deposit of the third instrument of ratification, acceptance or approval. When an amendment enters into force, it shall be binding on those Parties to the Convention that have expressed consent to be bound by it.
5. When a Party to the Convention ratifies, accepts or approves an amendment following the deposit of the third instrument of ratification, acceptance or approval, the amendment shall enter into force in respect of that Party to the Convention six months after the date of the deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 16. Denunciations

1. A Party to the Convention may denounce this Convention by a formal notification in writing addressed to the depositary. The denunciation may be limited to certain territorial units of a non-unified legal system to which this Convention applies.
2. The denunciation shall take effect 12 months after the notification is received by the depositary. Where a longer period for the denunciation to take effect is specified in the notification, the denunciation shall take effect upon the expiration of such longer period after the notification is received by the depositary. The Convention shall continue to apply to settlement agreements concluded before the denunciation takes effect.

DONE at ---- this [X] day of [X] -----, in a single original, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic.